

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

VÁLASZTÁSI FÜZETEK

218.

SEGÉDLET

**a helyi választási irodák vezetői részére
az Európai Parlament képviselőinek,
a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek,
valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők
2024. évi választásának lebonyolításához**

SEGÉDLET

**a helyi választási irodák vezetői részére
az Európai Parlament képviselőinek,
a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek,
valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők
2024. évi választásának lebonyolításához**

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

A „Választási füzetek” című sorozat szerkesztője:

DR. NAGY ATTILA

a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Összeállította:

dr. Jackli Tamás

dr. Mucsi Tamás

Péteri Attila

dr. Wiedemann János

Lektorálta:

Dr. Nagy Attila

Felelős kiadó:

Dr. Nagy Attila

Kiadó neve és székhelye:

Nemzeti Választási Iroda
1054 Budapest, Alkotmány u. 3.

ISSN: 1788-411X

TARTALOMJEGYZÉK

1. A VÁLASZTÁSOK JOGI HÁTTERE.....	10
2. A VÁLASZTÁSI RENDSZEREK.....	11
2.1. EP VÁLASZTÁS.....	11
2.1.1. A választójogosultság.....	11
2.1.2. A választások időpontja.....	12
2.1.3. A listaállítás.....	12
2.1.4. Az eredmény megállapítása.....	12
2.2. ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS.....	13
2.2.2. Az önkormányzati választás rendszere.....	13
2.2.2.1. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken.....	14
2.2.2.1.1. Választókerület.....	14
2.2.2.1.2. Jelölés.....	14
2.2.2.1.3. A választási eredmény megállapítása.....	14
2.2.2.2. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben.....	15
2.2.2.2.1. Választókerület.....	15
2.2.2.2.2. Jelölés.....	16
2.2.2.2.3. A választási eredmény megállapítása.....	16
2.2.2.3. A fővárosi közgyűlés tagjainak választása.....	17
2.2.2.3.1. Választókerület.....	17
2.2.2.3.2. Jelölés.....	17
2.2.2.3.3. A választási eredmény megállapítása.....	17
2.2.2.4. A vármegyei közgyűlés tagjainak választása.....	17
2.2.2.4.1. Választókerület.....	17
2.2.2.4.2. Jelölés.....	17
2.2.2.4.3. A választási eredmény megállapítása.....	18
2.2.2.5. A polgármester, főpolgármester választása.....	18
2.2.2.5.1. Választókerület.....	18
2.2.2.5.2. Jelölés.....	18
2.2.2.5.3. A választási eredmény megállapítása.....	18
2.3. A NEMZETISÉGI VÁLASZTÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK.....	19
2.3.1. Választójog.....	19
2.3.2. A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának rendszere.....	19
2.3.2.1. Települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választása.....	19
2.3.2.1.1. A választás kitűzése.....	19
2.3.2.1.2. Választókerület.....	19
2.3.2.1.3. Jelölés.....	19
2.3.2.1.4. A választási eredmény megállapítása.....	19
2.3.2.2. Területi nemzetiségi önkormányzati képviselők választása.....	19
2.3.2.2.1. A választás kitűzése.....	19
2.3.2.2.2. Választókerület.....	20
2.3.2.2.3. Jelölés.....	20
2.3.2.2.4. A választási eredmény megállapítása.....	20
2.3.2.3. Országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választása.....	20
2.3.2.3.1. A választás kitűzése.....	20
2.3.2.3.2. Választókerület.....	20
2.3.2.3.3. Jelölés.....	20
2.3.2.3.4. A választási eredmény megállapítása.....	21
3. VÁLASZTÁSI SZERVEK.....	22
3.1. VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGOK.....	22
3.1.1. A szavazatszámoló bizottság.....	22
3.1.1.1. Választott tagok.....	23
3.1.1.2. Megbízott (delegált) tagok.....	25
3.1.1.3. A tagok megbízatásának megszűnése.....	26
3.1.1.4. Eskü-/fogadalomtétel.....	28

3.1.1.5. Az SZSZB működése.....	28
3.1.1.6. A kijelölt szavazókör SZSZB-jére vonatkozó speciális szabályok.....	28
3.1.1.7. A nemzetiségi megfigyelő	29
3.1.2. A HVB	30
3.1.2.1. Választott tagok	30
3.1.2.2. A megbízott (delegált) tagok	30
3.1.3. A TVB (FVB).....	31
3.1.4. AZ NVB	32
3.2. A BIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE.....	32
3.3. A BIZOTTSÁG DÖNTÉSE ÉS JOGEREJE	33
3.3.1. A bizottság döntése.....	33
3.3.2. A bizottság határozatának közzétele és nyilvánossága	34
3.3.3. A választási bizottságok határozatainak jogereje	35
3.4. A VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGOK A NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSÁN	35
3.4.1. Az SZSZB.....	35
3.4.2. A HVB	35
3.4.3. A TVB (FVB).....	35
3.3. VÁLASZTÁSI IRODÁK	35
3.3.1. Választási irodák feladatai	35
3.3.2. A választási irodákra vonatkozó általános szabályok	36
3.3.3. A helyi választási iroda.....	37
3.3.4. Az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda	37
3.3.5. A területi választási iroda	37
3.3.6. A Nemzeti Választási Iroda	38
4. A NÉVJEGYZÉK.....	39
4.1. A KÖZPONTI NÉVJEGYZÉK.....	39
4.1.1. A központi névjegyzék továbbvezetése	39
4.1.2. A nemzetiségi regisztráció	39
4.1.3. A fogyatékossgal élő választópolgár által igényelt segítség	40
4.1.4. A központi névjegyzéki adatok kiadásának megtiltása	40
4.1.5. Az Európai Unió más tagállama állampolgárának névjegyzékbe vétele az EP választásra	40
4.1.6. A NESZA adattartalma.....	41
4.1.7. A NESZA adatainak felhasználása	41
4.1.8. A NESZA nyilvánossága	41
4.2. A SZAVAZÓKÖRI NÉVJEGYZÉK	41
4.2.1. A szavazóköri névjegyzék létrehozása	41
4.2.2. Az értesítő.....	42
4.2.2.1. Az értesítő tartalma	42
4.2.2.2. Az értesítő megküldése	42
4.2.3. A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése	42
4.2.3.1. A szavazóköri névjegyzék automatikus továbbvezetése.....	42
4.2.3.2. A szavazóköri névjegyzék módosítása hivatalból.....	42
4.2.3.3. A szavazóköri névjegyzék módosítása kérelemre.....	43
4.2.4. A szavazóköri névjegyzék lezárása és kinyomtatása	44
4.2.4.1. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének lezárása	44
4.2.4.2. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének kinyomtatása.....	45
4.3.1. A névjegyzékkel kapcsolatos kérelem benyújtása	45
4.3.1.1. A kérelem benyújtásának módja és helye	45
4.3.1.2. A kérelem benyújtásának ideje	46
4.3.1.3. A kérelmező azonosítása.....	46
4.3.1.4. A kérelem rögzítése	46
4.3.2. A kérelem adattartalma	47
4.3.3. A névjegyzékkel kapcsolatos kérelem elbírálása.....	47
4.3.3.1. A kérelem elbírálása	47
4.3.3.2. A kérelmező értesítése	48

4.4. A NÉVJEGYZÉK NYILVÁNOSSÁGA	48
4.4.1. A központi névjegyzék nyilvánossága	48
4.4.2. A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága	48
4.5. A NEMZETISÉGI NÉVJEGYZÉKRE VONATKOZÓ SPECIÁLIS SZABÁLYOK	49
5. A JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK	50
5.1. A JELÖLŐ SZERVEZET NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE	50
5.1.1. A jelölő szervezet képviselője	50
5.2. AZ AJÁNLÁS	51
5.2.1. Az ajánlóív igénylése	51
5.2.1.1. Az igénylés fogadása	51
5.2.1.2. Az ajánlóívigény rögzítése	52
5.2.1.3. Az igény megtagadása	52
5.2.1.4. Az elfogadható jelölések	52
5.2.1.5. A jelölt névhasználata	53
5.2.2. Az ajánlóív kiadása	54
5.2.3. Az ajánlás	54
5.2.4. A jelölt bejelentése	55
5.2.5. A le nem adott ajánlóívek utáni bírság	56
5.2.6. Az ajánlások ellenőrzése	57
5.2.7. Kompenzációs lista bejelentése	58
5.3. A JELÖLT ÉS A LISTA NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE	59
5.3.1. A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása	60
5.3.2. A jelölt kiesése	60
5.3.3. A lista kiesése	60
5.4. JELÖLTÁLLÍTÁS A TELEPÜLÉSI NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSON	60
6. VÁLASZTÁSI KAMPÁNY	62
6.1. VÁLASZTÁSI KAMPÁNYIDŐSZAK	62
6.2. A KAMPÁNYTEVÉKENYSÉG	62
6.3. A KAMPÁNY ESZKÖZEI	63
6.3.1. A plakát	64
6.3.2. A választási gyűlés	65
6.3.3. Politikai reklám	65
6.3.3.1. A politikai reklám fogalma	65
6.3.3.2. A politikai reklám közzététele - általános szabályok	66
6.3.3.3. Az országos műsorszolgáltatók által közzétett politikai reklám	66
6.3.3.4. Helyi, körzeti műsorszolgáltatók által közzétett politikai reklám	67
6.3.4. Politikai hirdetés	67
6.3.5. A média és a sajtó műsorszámainak szerkesztésével kapcsolatos előírások	68
6.3.6. Közvetlen politikai kampány	69
6.4. KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS	69
6.5. TILTOTT KAMPÁNYTEVÉKENYSÉG	69
6.5.1. Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás, továbbá szavazóhelyiséghez történő autóbusszos szállítás	69
6.5.2. Relatív területi kampánytilalom	70
6.5.3. Szavazás napján választási gyűlés tartása	70
6.5.4. Szavazás napján politikai reklám közzététele	71
6.5.5. Az EXIT POLL Közvélemény-kutatás eredményének közzététele a szavazás napján a szavazás befejezéséig	71
6.6. ADATSZOLGÁLTATÁS A NÉVJEGYZÉKBŐL	71
6.6.1. Nemzetiségi választás	72
7. A SZAVAZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE	73
7.1. A SZAVAZÓLAP	73
7.1.1. A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása	73
7.1.2. A szavazólap adattartalma	74
7.1.2.1. Az egyéni szavazólap tartalmazza	74
7.1.2.1.1. Azonos nevű jelöltek megkülönböztetése	74
7.1.2.1.2. Egyéb szabályok	75

7.1.3. A szavazólap adattartalmának jóváhagyása.....	75
7.2. SZAVAZÓHELYISÉG ÉS ANNAK FELSZERELTSÉGE	75
7.3. A JEGYZŐKÖNYVVEZETŐ	76
7.4. A SZAVAZÁSNAPI KELLÉKEK ÁTADÁSA	76
8. A VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA.....	78
8.1. ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS	78
8.2. NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA.....	79
8.2.1. Az SZSZB feladatai.....	79
8.2.2. A HVI / HVB feladatai	79
8.2.2.1. Azon a településen és nemzetiség tekintetében, ahol tartottak települési nemzetiségi önkormányzati választást.....	79
8.2.2.2. Azon a településen és nemzetiség tekintetében, ahol nem tartottak települési nemzetiségi önkormányzati választást.....	80
8.3. A JEGYZŐKÖNYVEK TOVÁBBÍTÁSA	80
8.4. A JEGYZŐKÖNYVEK SZKENNELÉSE	80
8.5. AZ EREDMÉNY-JEGYZŐKÖNYVEK JOGEREJÉNEK KÖVETÉSE	80
9. JOGORVOSLATOK	81
9.1. JOGORVOSLATOK ÁLTALÁBAN	81
9.1.1. Jogorvoslatok fajtái.....	81
9.1.2. Jogorvoslati határidők.....	81
9.1.3. Általános hatásköri szabályok	81
9.2. AZ EGYES JOGORVOSLATOK	82
9.2.1. Kifogás.....	82
9.2.2. Fellebbezés	84
9.3. SPECIÁLIS JOGORVOSLATOK	85
9.3.1. Névjegyzéssel kapcsolatos jogorvoslat.....	85
9.3.2. Jelöltek, listák sorrendjének sorsolása elleni jogorvoslat	85
9.3.3. Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat	85
9.3.4. A választás eredménye elleni jogorvoslat.....	85
9.3.5. Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt.....	86
9.3.6. A választási iroda tevékenységével kapcsolatos jogorvoslat.....	86
9.3.7. A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat	86

ELŐSZÓ

Tisztelt Kollégák!

Az önkormányzati választás önmagában is rendkívül megterhelő feladat lenne a választási szervek részére, azonban a mostani választástól kezdődően az EP-választásokkal egy időben, közös eljárásban kell lebonyolítani, sőt számos településen ezzel együtt országos, területi és települési nemzetiségi önkormányzati választásokra is sor kerül.

A most lebonyolítandó közös eljárás az eddigi választásokhoz képest a legbonyolultabb, rendkívül összetett, számos feladatból tevődik össze, melyek egy részét párhuzamosan kell elvégezni, míg más feladatok időben egymást követve kerülnek végrehajtásra.

Ez az összetett feladatrendszer fokozott figyelmet, odafigyelést és kitartást követel meg mindnyájunktól, és - a teljesség igénye nélkül – az alábbi feladatok végrehajtását jelenti:

- a választás résztvevőinek folyamatos tájékoztatása,
- névjegyzék vezetésével kapcsolatos feladatok teljesítése,
- ajánlóív igények fogadása, rögzítése, kiadása, visszavétele,
- jelöltállításhoz szükséges ajánlások számának megállapítása,
- választási bizottságokkal kapcsolatos feladatok elvégzése, ezen belül ellenőrzésre kerül a szavazatszámláló bizottságok összetétele, a tagok rendelkezésre állása,
- jelöltek és listák bejelentésének fogadása, rögzítése, ajánlások ellenőrzése, döntés a nyilvántartásba vételről,
- jelöltek, listák sorsolása,
- szavazólapok imprimálása,
- szavazóhelyiségek előkészítése,
- választási irodatagok, jegyzőkönyvvezetők felkészítése, oktatása,
- választási bizottságok megbízott tagjainak fogadása,
- a választási bizottságok választott és megbízott tagjainak oktatása,
- szavazás lebonyolítása,
- eredmények megállapítása,
- megbízólevelek átadása,
- pénzügyi feladatok elvégzése,
- választási iratok megsemmisítése.

Mostani füzetünk is fenti feladatok elvégzéséhez nyújt segítséget, mutatja be az anyagi és eljárásjogi szabályokat, remélve azt, hogy a benne foglaltak segítséget nyújtanak az előttünk álló feladatok áttekintéséhez, s azok sikeres végrehajtásához.

Nagy öröm számomra, hogy a sok-sok előkészület után együtt kezdünk bele ebbe a nemes feladatba, melyhez egészséget és sok erőt kívánok!

dr. Nagy Attila
az NVI elnöke

Rövidítések jegyzéke

Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye
EP választás	az Európai Parlament tagjainak 2024. évi választása
önkormányzati választás	a főpolgármester, a települési polgármesterek, valamint a helyi (települési, vármegyei és fővárosi) önkormányzati képviselők választása
nemzetiségi választás	a települési, a területi és az országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választása
EP tv.	2003. évi CXIII. törvény az Európai Parlament tagjainak választásáról
Övjt.	2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról
Njtv.	2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
Ve.	2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról
Vhr.	az igazságügyi miniszter 2/2024. (III. 11.) IM rendelete az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban lebonyolított 2024. évi általános választásán a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól, a választási eredmény országosan összesített adatai körének megállapításáról, a fővárosi és vármegyei kormányhivatal választásokkal összefüggő informatikai feladatai ellátásának részletes szabályairól, valamint a közös eljárásban használandó nyomtatványokról
Hir.	az igazságügyi miniszter 5/2024. (III. 12.) IM rendelete az Európai Parlament tagjainak, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban tartott 2024. évi általános választása eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról
Pvr.	az igazságügyi miniszter 6/2024. (III. 12.) IM rendelete az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban lebonyolított általános választása költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről
NVB	Nemzeti Választási Bizottság
TVB/FVB	területi/fővárosi választási bizottság
HVB	helyi választási bizottság
SZSZB	szavazatszámoló bizottság
NVI	Nemzeti Választási Iroda
TVI	területi/fővárosi választási iroda
OEVI	országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda
HVI	helyi választási iroda
KÜVI	külképviseleti választási iroda
NVR	Nemzeti Választási Rendszer
VÁKIR	Választási Kommunikációs és Információs Rendszer
NESZA	a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása
SZL	a polgárok személyiadat- és lakcímnnyilvántartása

HVI feladatlista

dátum		feladat (kivonatos lista)	fejezetcím
kezdő	záró		
április 4.		ajánlószámok megállapítása	2.2.2.1.2., 2.2.2.2.2., 2.2.2.4.2.
április 4.		a korábban beérkezett névjegyzéki kérelmek rögzítése	4.3.1.2.
április 4.	június 7. 10 óra	a személyesen vagy kézbesítési meghatalmazott útján benyújtott, illetve a levélben beérkezett névjegyzéki kérelmek rögzítése	4.3.1.4.
kitűzés	május 6.	ajánlóív-igény (A4, A6) fogadása	5.2.1.1.
április 20.	május 6.	ajánlóívek kiadása (nemzetiségi ajánlóívek kiadásakor névjegyzéki adatok is)*	5.2.2., 6.6.1.
április 20.	május 6.	polgármester- és képviselőjelöltek, nemzetiségi képviselő-jelöltek bejelentése, ajánlóívek átvétele	5.2.4.
május 2.		igény esetén a nemzetiségi névjegyzék kiadása	6.6.1.
május 6.		polgármester- és képviselőjelöltek, nemzetiségi képviselő-jelöltek sorrendjének sorsolása	7.1.1.
április 20.	május 7.	kompenzációs lista bejelentése	5.2.7.
május 7.		kompenzációs listák sorsolása	7.1.1.
május 7.		ajánlóívek pótlólagos átvétele (polgármester- és képviselő-jelölti, nemzetiségi képviselőjelölti ívek)	5.2.4., 5.2.5.
május 10. körül		szavazólapok adattartalmának elfogadása (HVB, imprimálás)	7.1.3.
május 8.	május 15.	le nem adott ajánlóívek miatti bírság kiszabása (HVB)	5.2.5.
május 25.	június 9.	levélcsomag személyes átadása (OEVI székhely + kijelölt HVI)	-
május 27.		igény esetén a nemzetiségi névjegyzék kiadása	6.6.1.
	május 31	SZSZB- és HVB-delegálás, nemzetiségi megfigyelő bejelentésének fogadása	3.1.1.2., 3.1.2.2.
bejelentés	+5 nap	HVB delegált tagja eskütételének megszervezése	3.1.1.4., 3.1.2.2.
	június 4.	döntés több munkaasztal vagy alszavazókörök kialakításáról 1 500 választópolgár felett	3.1.1.6.
június 1.	június 6.	választott SZSZB-tagok beosztása a szavazókörökbe	3.1.1.1.
június 1.	június 6.	SZSZB alakuló ülés összehívása	3.1.1.5.
bejelentés	június 7.	SZSZB delegált tagja eskütételének megszervezése	3.1.1.4.
június 7.		- névjegyzékzárás, nyomtatás, hitelesítés - szavazóköri jegyzőkönyvek nyomtatása	4.2.4.
június 8.		- szavazóhelyiségek berendezése - iratok átadása az SZSZB-knek (egy szavazókörös településen a HVB-nek) - a kiesett jelölt / lista áthúzása a szavazólapon	7.2., 7.4., 5.3.2.
június 9.		a 12. óráig online beérkezett mozgóurnakérelmek kinyomtatása és átadása az illetékes SZSZB-nek	
június 9.		levélszavazat leadásának biztosítása (OEVI székhely)	
	június 12.	névjegyzéki adatszolgáltatás adatai megsemmisítéséről szóló jegyzőkönyv fogadása	6.6.
szeptember 9.		a választási iratok megsemmisítése	Előszó

* A kiadvány 2024. április 17-én módosult, az érintett szöveghelyeket szürke színnel jelöltük.

1. A VÁLASZTÁSOK JOGI HÁTTERE

1. Magyarország Alaptörvénye, amely megfogalmazza a népképviselési demokrácia alapelvét, szabályozza a választójogosultság, mint alapvető politikai jog feltételeit, meghatározza a választások alapelveit és a választás kitűzésének legalapvetőbb szabályait, továbbá szabályozást tartalmaz a politikai reklámok közzétételére vonatkozóan.
2. 2003. évi CXIII. törvény az Európai Parlament tagjainak választásáról, amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer elemeit és az eredmény megállapításának szabályait.
3. 2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról (Övjt.), amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer felépítését, elemeit, a mandátumkiosztás módját és az eredmény megállapításának szabályait, valamint rendelkezést tartalmaz az időközi választás megtartására vonatkozóan.
4. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény, amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer felépítését, elemeit, a mandátumkiosztás módját és az eredmény megállapításának szabályait, valamint rendelkezést tartalmaz az időközi választás megtartására vonatkozóan.
5. 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról, amely a választási eljárás jogi elemeinek szabályait rögzíti (névjegyzék, választási szervek, ajánlás, kampány, szavazás, szavazatösszesítés, eredmény-megállapítás, jogorvoslatok stb.).
6. A választások és népszavazások szabályozásáért felelős igazságügyi miniszter rendeletei, amelyek meghatározzák
 - a központi névjegyzék, valamint egyéb választási nyilvántartások vezetésének részletszabályait, a médiatartalom-szolgáltató képviselőjében eljáró személy e minőségének igazolására használható okiratokat, továbbá azon településeket és külképviseleteket, ahol a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár – kérelmére – átveheti a szavazási levélcsomagot (17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet),
 - a választási irodák további feladatait, a választási eredmény országosan összesített adatainak körét, továbbá a választás során alkalmazandó nyomtatványok mintáit (2/2024. (III. 11.) IM rendelet),
 - a választás határidőit és határnapjait (5/2024. (III. 11.) IM rendelet),
 - a választás céljára biztosított állami pénzeszközök felhasználásának, ellenőrzésének szabályait (6/2024. (III. 11.) IM rendelet),
7. A 76/787/ESZAK, EGK, Euratom határozathoz csatolt, az Európai Parlament képviselőinek közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány.

2. A VÁLASZTÁSI RENDSZEREK

2.1. EP VÁLASZTÁS

2.1.1. A választójogosultság

Minden **nagykorú magyar állampolgárnak, valamint – ha kérte – az Európai Unió más tagállama Magyarországon élő nagykorú állampolgárának joga** van ahhoz, hogy az EP-választáson **választó és választható legyen** [Alaptörvény XXIII. cikk (1) és (2) bekezdés].

Az Alaptörvény XXIII. cikk (4) bekezdése szerint „sarkalatos törvény a választójogot vagy annak teljességét magyarországi lakóhelyhez, a választhatóságot további feltételekhez kötheti”. Az Európai Parlament tagjainak 2019. évi választásától kezdve – tehát a mostani választáson is - az EP tv. **biztosítja a választójogot azon magyar állampolgárok részére is, akik**

- az EU területén kívül élnek,
- Magyarországon élnek, de nem rendelkeznek lakcímmel.

A választójogot az ún. **természetes kizáró okok** korlátozzák. Nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt.

Nem szavazhat és nem választható (azaz nem rendelkezik sem aktív, sem passzív választójoggal) az,

- aki közügyektől eltiltás hatálya alatt áll,
- akit a bíróság kizárt a választójogból, mert a választójog gyakorlásához szükséges belátási képessége mentális zavara következtében
 - tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent, vagy
 - tartósan, teljeskörűen hiányzik.

Szavazati joggal ugyan rendelkezik, ám nem választható, aki jogerős ítélet alapján szabadságvesztés büntetését tölti (feltéve, hogy nincs eltiltva a közügyek gyakorlásától) vagy büntetőeljárásban elrendelt intézeti kényszergyógykezelés alatt áll (EP tv. 2/A. § (2) bekezdés). Nem választható továbbá az Európai Unió más tagállamának magyarországi lakóhellyel rendelkező állampolgára, ha az állampolgársága szerinti állam jogszabálya, bírósági vagy hatósági döntése alapján hazájában kizárták e jog gyakorlásából (Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdés).

Nem szavazhat az a magyar választópolgár, aki az Európai Unió más tagállamában kérte névjegyzékbe vételét az EP-választásra.

Választójog az egyes választásokon

Választástípus		Magyar állampolgár		EU-s állampolgár	Huzamos tartózkodási jogosultság, Menekült
		magyarországi lakcímmel	magyarországi lakcím nélkül		
Országgyűlési választás	szavazás	+	regisztráció	-	-
	jelöltség	+	regisztráció	-	-
nemzetiségi lista	szavazás	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
Európai Parlamenti választás	szavazás	+	regisztráció (lakcím EU-n kívül)	eu-s regisztráció	-
	jelöltség	+	-	+	-

Választástípus		Magyar állampolgár		EU-s állampolgár	Huzamos tartózkodási jogosultság, Menekült
		magyarországi lakcímmel	magyarországi lakcím nélkül		
Önkormányzati választás	szavazás	+	-	+	+
	jelöltség	+	regisztráció	+	-
nemzetiségi jelölt	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
Nemzetiségi önkormányzati választás	szavazás	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
Országos népszavazás	aláírás	+	+	-	-
Helyi népszavazás	aláírás	+	-	+	+

2.1.2. A választások időpontja

Az Európai Parlament tagjainak 2024. évi választását Magyarországon az EU-s előírások és a Ve. rendelkezéseinek együttes alkalmazásából következően 2024. június 9-én kell megtartani.

Az európai parlamenti választás időpontját a **köztársasági elnök tűzte ki** (Alaptörvény 9. cikk (3) bekezdés e) pontja).

2.1.3. A listaállítás

Listát az a párt állíthat, amely legalább **20 000 érvényes ajánlást** összegyűjt. Listát a pártok önállóan vagy közösen állíthatnak.

Egy választópolgár több listát is ajánlhat, de egy listát csak egyszer.

Egy személy csak egy listán fogadhat el jelölést.

A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, azt a választópolgár a szavazatával nem befolyásolja (kötött lista).

2.1.4. Az eredmény megállapítása

A mandátumszerzési küszöb

A magyar választási rendszer **öt százalékos** küszöböt alkalmaz. A küszöb mértékét nem befolyásolja, hogy a lista állításában hány párt vesz részt. A listákra leadott érvényes szavazatok összesítése alapján megállapításra kerül, hogy melyek azok a listák, amelyekre leadott érvényes szavazatok száma nem éri el az összes szavazatszám több, mint öt százalékát. Ezek a listák nem kaphatnak mandátumot.

A mandátumkiosztás

Magyarország 21 képviselőt választ az Európai Parlamentbe. A mandátumokat a mandátumszerzési **küszöböt elérő listák között** kell kiosztani az ún. d'Hondt módszerrel:

- össze kell állítani egy táblázatot, amelynek **első sorát az egyes listákra leadott szavazatok** számai képezik,
- minden lista szavazatai alatt **képezni kell egy számoszlopot**, amelynek első száma az adott lista szavazatainak a fele, a következő szám a harmada, a negyede stb.,
- **meg kell keresni a táblázatban előforduló legnagyobb számot**; amelyik lista számoszlopában találjuk meg azt, az a lista kap egy mandátumot; ezt követően meg kell keresni a következő legnagyobb számot;

amelyik lista oszlopában találjuk meg azt, az a lista kap egy mandátumot; ezt az eljárást folytatjuk, míg az összes mandátum kiosztásra nem kerül. Ha az utolsó kiosztandó mandátum – a következő legnagyobb szám azonossága következtében – több listát is megilletne, az NVB által előzetesen elvégzett sorsolásnak megfelelő sorrendben kell kiosztani a mandátumokat.

2.2. ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS

2.2.1. A választójog

Az Alaptörvény XXIII. cikke politikai alapjogként határozza meg a választójogot, mely szerint

- minden nagykorú magyar állampolgárnak, valamint
- az Európai Unió más tagállama magyarországi lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárának

joga van ahhoz, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **választó** (aktív választójog) és **választható** (passzív választójog) legyen [XXIII. cikk (1)-(2) bekezdés].

Az Alaptörvény biztosítja továbbá a Magyarországon menekültként elismert vagy huzamos tartózkodási jogosultsággal rendelkező minden nagykorú személynek, hogy az önkormányzati választáson **választó** legyen.

Az aktív választójog feltétele továbbá, hogy a választópolgár magyarországi lakóhellyel vagy bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezzen, figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény XXIII. cikk (5) bekezdés szerint a választópolgár a szavazás jogát lakóhelyén vagy bejelentett tartózkodási helyén gyakorolhatja.

Ilyen korlát a passzív választójog vonatkozásában nincs, azaz magyarországi lakcímmel nem rendelkező magyar választópolgár is lehet jelölt, feltéve, hogy az NVI regisztrációs kérelem alapján a központi névjegyzékbe felvette.

A választójogot korlátozzák az ún. természetes kizáró okok, így az Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdése alapján „nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt”.

Nem rendelkezik **sem aktív, sem passzív** választójoggal az,

- aki közügyektől eltiltás hatálya alatt áll,
- akit a bíróság kizárt a választójogból, mert a választójog gyakorlásához szükséges belátási képessége mentális zavara következtében
 - tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent, vagy
 - tartósan, teljeskörűen hiányzik.

Szavazati joggal ugyan rendelkezik, ám nem választható, aki jogerős ítélet alapján szabadságvesztés büntetését vagy büntetőeljárásban elrendelt intézeti kényszergyógykezelését tölti, és nincs eltiltva a közügyektől.

A települési képviselő-választáson, valamint a polgármester-választáson nemzetiségi jelöltként is indulhat az a választópolgár, aki a nemzetiségi névjegyzékben is szerepel, nemzetiségi szervezet jelöli, és vállalja a nemzetiség képviselőletét.

2.2.2. Az önkormányzati választás rendszere

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2024. évi választásán – közös eljárásban az európai parlamenti képviselők és a nemzetiségi képviselők választásával – kerülnek megválasztásra a települési önkormányzati, fővárosi kerületi önkormányzati képviselők, a vármegyei közgyűlések tagjai, a fővárosi közgyűlés tagjai, valamint a települési és fővárosi kerületi polgármesterek, továbbá a fővárosban a főpolgármester.

A jogalkotó a települési önkormányzati képviselők választását különbözőképpen szabályozza, attól függően, hogy a települést 10 ezer főnél kevesebben vagy éppen többen lakják.

A fővárosi közgyűlés tagjai egyrészt fővárosi listáról mandátumot szerzett képviselők lesznek, másrészt a fővárosi közgyűlés tagja a főpolgármester, akit közvetlenül választanak meg.

A vármegyei közgyűlés tagjait listás szavazással választják meg a választópolgárok, míg a vármegyei közgyűlés elnökét a képviselők saját maguk közül választják.

2.2.2.1. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken

2.2.2.1.1. Választókerület

A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken a választás **ún. „egyéni listás” választási rendszer** alkalmazásával történik, ahol a település egésze alkot egy választókerületet, amelyben a képviselők száma a következőképpen alakul:

- a) 100 lakosig 2 fő,
- b) 1 000 lakosig 4 fő,
- c) 5 000 lakosig 6 fő,
- d) 10 000 lakosig 8 fő.

A települési önkormányzati képviselők számát a helyi választási iroda vezetője határozattal a 2023. szeptember 1-jei lakosságszám alapján, 2023. október 31-ig állapította meg.

2.2.2.1.2. Jelölés

Egyéni listás képviselőjelölt az, akit a település választópolgárainak **legalább egy százalék**a (felfelé kell kerekíteni) jelöltnek ajánlott. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője** állapítja meg **április 4-én**, az előző, április 3. napi névjegyzéki adatok alapján. Az ajánlószámot a HVI vezetője nem határozatlanul állapítja meg, hanem hirdetmény/közlemény/stb. formában hozza az érintettek tudomására. Az ajánlószámot a helyben szokásos módon (internetes oldal, hirdetőtábla, helyi újság) közzé is kell tenni, arról tájékoztatást a jelöltek, valamint a jelölőszervezetek közvetlenül is kérhetnek a helyi választási irodától.

A megállapított ajánlószámokat a HVI az NVR-ben rögzíti. Ha a HVI nem ért egyet az NVR által felajánlott ajánlószámmal, akkor az NVI-vel kell egyeztetnie az NVR hibaüzenetében megadott telefonszámon.

2.2.2.1.3. A választási eredmény megállapítása

Az egyéni listáról képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a megválasztható képviselők száma szerint a **legtöbb** érvényes szavazatot kapták. **Szavazategyenlőség esetén sorsolással** (a szavazólapon szereplő sorrend sorsolásához képest új sorsolást kell tartani) kell megállapítani, hogy az egyenlő számú szavazatot elért jelöltek közül melyik szerez mandátumot.

Ha az egyéni lista jelöltjét **polgármesternek is megválasztották**, úgy őt – a polgármester-választás eredményének nem jogerős megállapítása után, még az egyéni listás eredmény megállapítása előtt – **törölni kell** az egyéni listáról.

Az alábbi településeken lehetőség van kedvezményes nemzetiségi mandátum megszerzésére:

Vármegye	Település	Nemzetiség
BARANYA	Alsószentmárton	roma
	Feked	német
	Felsőszentmárton	horvát
	Gilvánfa	roma
	Kisvaszar	roma
	Lúzsok	roma
	Marócsa	roma
	Okorág	roma
	Ózdfalu	roma
	Pettend	roma
Piskó	roma	
BÉKÉS	Méhkerék	román
BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN	Abaújszolnok	roma
	Baskó	ruszin
	Beret	roma
	Fulókércs	roma
	Hernádcéce	roma
	Hernádvécse	roma
	Komlóska	ruszin
	Pusztaradvány	roma
	Szakácsi	roma
	Szendrőlád	roma
SOMOGY	Rinyabesenyő	roma
TOLNA	Keszőhidegkút	német
VAS	Kiszsidiány	német
	Ólmod	horvát

Abban az esetben, ha a felsorolásban szereplő településen

- a fenti nemzetiség egyetlen jelöltje sem szerzett mandátumot sem képviselőként, sem polgármesterként, de
- az egyéni listás szavazáson a nemzetiségi jelölt több szavazatot kapott, mint a legkevesebb szavazattal mandátumhoz jutó képviselő szavazatszámának 2/3-a,

akkor kedvezményes mandátumot szerez, és a településen eggyel nő a képviselők száma.

2.2.2.2. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben

2.2.2.2.1. Választókerület

A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben a képviselők **vegyes választási rendszerben** – egyéni választókerületben és kompenzációs listán – szerezhetnek mandátumot. Az egyéni választókerületek és a kompenzációs listás mandátumok száma a települések lakosságához igazodik az alábbiak szerint:

- 25 000 lakosig 8 egyéni választókerületi és 3 kompenzációs listás mandátum (11 tag),
- 50 000 lakosig 10 egyéni választókerületi és 4 kompenzációs listás mandátum (14 tag),
- 75 000 lakosig 12 egyéni választókerületi és 5 kompenzációs listás mandátum (17 tag),
- 100 000 lakosig 14 egyéni választókerületi és 6 kompenzációs listás mandátum (20 tag).

Minden további 10 000 lakos után eggyel nő az egyéni választókerületben, és minden további 25 000 lakos után eggyel nő a kompenzációs listán választott képviselők száma.

2.2.2.2.2. Jelölés

A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben egyéni választókerületi képviselőjelölt az lesz, akit az adott választókerület választópolgárainak legalább **egy százalék**a (felfelé kell kerekíteni) jelöltnek ajánlott. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője** állapítja meg **április 4-én**, az előző, április 3. napi névjegyzéki adatok alapján. Az ajánlásszámokat a HVI vezetője nem határozatlanul állapítja meg, hanem hirdetésnyilvánítás/közlemény/stb. formában hozza az érintettek tudomására. Az ajánlásszámokat a helyben szokásos módon (internetes oldal, hirdetőtábla, helyi újság) közzé kell tenni, illetve arról tájékoztatást a jelöltek, valamint a jelölőszervezetek közvetlenül is kérhetnek a helyi választási irodától.

A megállapított ajánlásszámokat a HVI az NVR-ben rögzíti. Ha a HVI nem ért egyet az NVR által felajánlott ajánlásszámmal, akkor az NVI-vel kell egyeztetnie az NVR hibaüzenetében megadott telefonszámon.

Kompensációs listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a település egyéni választókerületeinek **legalább kétharmadában** jelöltet állított.

Azok a jelölő szervezetek, amelyek az egyéni választókerületek legalább kétharmadában közös egyéni jelöltet állítottak, közös kompensációs listát állíthatnak. Közös jelölt csak közös lista állítását alapozhatja meg, önálló lista állítása során közös jelölt nem vehető figyelembe.

A nemzetiségi jelölő szervezetek is – a többi jelölő szervezettel megegyező feltételekkel – állíthatnak kompensációs listát, mely listára elsődlegesen a többi kompensációs listára vonatkozó szabályok az érvényesek.

A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint ahány kompensációs listás képviselői mandátum kiosztható.

Ha a településen nemzetiségi jelölő szervezet nemzetiségi egyéni jelöltet állít – és a fentiek szerint „normál” kompensációs listát nem állít –, akkor a HVB – hivatalból, nemzetiségenként külön-külön – nemzetiségi kompensációs listára veszi ezeket a jelölteket.

2.2.2.2.3. A választási eredmény megállapítása

Az **egyéni választókerületben** az a jelölt lesz képviselő, aki a **legtöbb** érvényes szavazatot kapta. **Szavazategyenlőség** esetén **időközi** választást kell tartani.

A **kompensációs lista** az egyéni választókerületben összesített **töredékszavazatok** arányában kap mandátumot. Töredékszavazatnak minősül az egyéni választókerületekben a mandátumot nem szerző jelöltekre leadott érvényes szavazat, a mandátumot szerző jelöltnek nem keletkezik töredékszavazata.

Nem kap mandátumot, ezért nem vehet részt a mandátumkiosztásban a jelölő szervezet kompensációs listája, ha az azt állító jelölő szervezet jelöltjei a települési szinten összesített kompensációs szavazatok **öt százalékát** nem érték el, valamint a közös kompensációs lista, ha a **közös** listát állító jelölő szervezetek közös jelöltjei a települési szinten összesített kompensációs szavazatok **tíz százalékát**, kettőnél több jelölő szervezet által állított közös kompensációs lista esetében **tizenöt százalékát** nem érték el. Ezeket a szabályokat a nemzetiségi kompensációs listára nem kell alkalmazni.

A kompensációs listás eredményt az egyéni választókerületi eredmények jogerőssé válását követően kell megállapítani.

A kompensációs listáról a jelöltek a listán elfoglalt helyük sorrendjében kapnak mandátumot. A nemzetiségi kompensációs listáról az szerzi meg a mandátumot, aki az egyéni választókerületi szavazáson a legtöbb szavazatot kapta (szavazategyenlőség esetén sorsolást kell tartani).

Ha a jelöltet **polgármesternek** vagy egyéni választókerületben **képviselőnek** megválasztották, úgy őt – a polgármester-választás és az egyéni választókerületi választások eredményének jogerős megállapítása után, még a kompensációs listás eredmény megállapítása előtt – a kompensációs listáról törölni kell. A kieső jelölt helyébe a sorrendben utána következő jelölt lép.

2.2.2.3. A fővárosi közgyűlés tagjainak választása

2.2.2.3.1. Választókerület

A fővárosi közgyűlés tagjai listás választással szerezhetnek mandátumot. A fővárosi közgyűlésbe a választópolgárok 32 képviselőt választanak. A közgyűlés tagja továbbá a közvetlenül választott főpolgármester. A főváros egésze egy választókerületet alkot.

2.2.2.3.2. Jelölés

Fővárosi listát az a jelölő szervezet állíthat, amely vagy főpolgármester-jelöltet, vagy legalább három fővárosi kerületben polgármester-jelöltet állított. A fővárosi listán háromszor annyi jelölt állítható, mint ahány képviselői mandátum kiosztható. A listára bármely, passzív választójoggal rendelkező választópolgár felkerülhet.

2.2.2.3.3. A választási eredmény megállapítása

A fővárosi lista a leadott szavazatok arányában kap mandátumot. Nem kap mandátumot a jelölő szervezet vagy szervezetek közös fővárosi listája, ha a fővárosi listákra leadott érvényes szavazatok öt százalékát nem érte el.

A listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot. Ha a jelöltet főpolgármesternek választották, a fővárosi listáról törölni kell, és helyébe a soron következő jelölt lép.

Ha egy jelölt a fővárosi **kerületi** kompenzációs listáról és a **fővárosi listáról egyaránt mandátumot szerezne**, a jelöltnek a listán szerzett mandátumok jogerőssé válását követő 3 napon belül nyilatkoznia kell, hogy melyiket fogadja el. A másik listáról törölni kell.

2.2.2.4. A vármegyei közgyűlés tagjainak választása

2.2.2.4.1. Választókerület

A vármegyei önkormányzati képviselőket a választópolgárok vármegyei listán választják. A választás tekintetében minden vármegye egy választókerületet alkot, melynek nem része a megyei jogú város.

A vármegyei közgyűlés tagjainak számát a vármegye lakosság száma (ebbe viszont beleértve a megyei jogú várost is) alapján kell meghatározni úgy, hogy

- 400 000 lakosig minden 20 000 lakos után 1 képviselő, de legkevesebb 15 képviselő,
- 700 000 lakosig 20 képviselő, és a 400 000-t meghaladó minden további 30 000 lakos után 1 képviselő,
- 700 000 lakos fölött 30 képviselő, és a 700 000-t meghaladó minden további 40 000 lakos után 1 képviselő

választható.

2.2.2.4.2. Jelölés

A vármegyei választókerületben listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a választókerület választópolgárai fél százalékának ajánlását összegyűjtötte. Azok a jelölő szervezetek, amelyek a vármegyei választókerületben lévő települések választópolgárai egy százalékának, de legalább 2000 választópolgár közös ajánlását összegyűjtötték, közös vármegyei listát állíthatnak. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **TVI vezetője** állapítja meg **április 4-én**, az előző, április 3. napi névjegyzéki adatok alapján. Az ajánlásszámot a TVI vezetője nem határozatban állapítja meg, hanem hirdetmény/közlemény/stb. formában hozza az érintettek tudomására. Az ajánlásszámot a helyben szokásos módon (internetes oldal, hirdetőtábla, helyi újság) közzé is kell tenni, arról tájékoztatást a jelöltek, valamint a jelölőszervezetek közvetlenül is kérhetnek a helyi választási irodától.

A megállapított ajánlásszámokat a TVI az NVR-ben rögzíti. Ha a TVI nem ért egyet az NVR által felajánlott ajánlásszámmal, akkor az NVI-vel kell egyeztetnie az NVR hibáüzenetében megadott telefonszámon.

2.2.2.4.3. A választási eredmény megállapítása

A vármegyei listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Nem szerezhethet mandátumot:

- a jelölő szervezet vármegyei listája, ha a vármegyei listákra leadott érvényes szavazatok **öt százalékát** nem érte el, vagy
- a közös vármegyei lista, ha a vármegyei listákra leadott érvényes szavazatok **tíz százalékát**, kettőnél több jelölő szervezet által állított közös vármegyei lista esetében **tizenöt százalékát** nem érte el.

Ha a lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.

2.2.2.5. A polgármester, főpolgármester választása

2.2.2.5.1. Választókerület

A polgármester-választás tekintetében a település, illetve a fővárosi kerület, a főpolgármester-választás esetében pedig a főváros számít egy választókerületnek.

2.2.2.5.2. Jelölés

Polgármesterjelölt az, akit

- a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú település választópolgárainak legalább három százaléka,
- a 10 000 lakost meghaladó, de 100 000 vagy annál kevesebb lakosú település esetén legalább 300 választópolgár,
- a 100 000-nél több lakosú település esetén legalább 500 választópolgár

jelöltnek ajánlott.

Főpolgármester-jelölt az, akit legalább 5 000 fővárosi választópolgár ajánlott jelöltnek.

A 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen a jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője** állapítja meg **április 4-én**, az előző, április 3. napi névjegyzéki adatok alapján. Az ajánlásszámot a HVI vezetője nem határozatban állapítja meg, hanem hirdetmény/közlemény/stb. formában hozza az érintettek tudomására. Az ajánlásszámot a helyben szokásos módon (internetes oldal, hirdetőtábla, helyi újság) közzé kell tenni, illetve arról tájékoztatást a jelöltek, valamint a jelölőszervezetek közvetlenül is kérhetnek a helyi választási irodától.

A megállapított ajánlásszámokat a HVI az NVR-ben rögzíti. Ha a HVI nem ért egyet az NVR által felajánlott ajánlásszámmal, akkor az NVI-vel kell egyeztetnie az NVR hibaüzenetében megadott telefonszámon.

A 10 000 lakost meghaladó településen a polgármester-jelölés, illetve a főpolgármester-jelölés kapcsán az ajánlásszám megállapítására nincs szükség, mivel a Ve. tételesen rögzíti a szükséges ajánlásszámot.

2.2.2.5.3. A választási eredmény megállapítása

Polgármester, főpolgármester az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

A polgármesteri mandátumot szerzett jelöltet a 10 000 vagy azalatti lakosságú településen az egyéni listáról, 10 000 lakost meghaladó településen a kompenzációs listáról, főpolgármesternek megválasztott jelöltet pedig a fővárosi listáról törölni kell. Nem kell viszont törölni a polgármesteri mandátumot szerzett jelöltet a 10 000 lakost meghaladó településen az egyéni választókerületi jelöltek közül.

2.3. A NEMZETISÉGI VÁLASZTÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

2.3.1. Választójog

A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán csak **magyarországi lakcímmel** rendelkező, a **nemzetiségi névjegyzékben** szereplő **magyar** választópolgár szavazhat és lehet jelölt.

2.3.2. A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának rendszere

2.3.2.1. Települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

2.3.2.1.1. A választás kitűzése

A települési nemzetiségi önkormányzat választása azokon a településeken és nemzetiségekre vonatkozóan került kitűzésre, ahol

- a 2022. évi népszámlálás adatai alapján legalább 25 személy vallotta magát az adott nemzetiséghez tartozónak,
- a településen a nemzetiségi önkormányzati képviselők előző általános választását követően az adott nemzetiség települési önkormányzata megalakult, és a 2022. évi népszámlálás adatai alapján legalább 20 személy vallotta magát az adott nemzetiséghez tartozónak, vagy
- a településen nemzetiségi köznevelési intézmény, nemzetiségi szakképző intézmény, vagy nemzetiségi nevelésben-oktatásban részt vevő köznevelési intézmény működött az általános választás évét megelőző év december 1-jén.

E települések felsorolását a választásokat kitűző 8/2024. számú NVB-határozat melléklete tartalmazza.

2.3.2.1.2. Választókerület

A település egésze alkotja a választókerületet.

A települési nemzetiségi önkormányzat tagjainak száma 3 vagy 5 fő. A képviselők száma három, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a nemzetiségi választás kitűzésének napján a településen kevesebb mint száz fő, illetve öt, ha a választópolgárok száma legalább száz fő. A képviselők számát a választásokat kitűző 8/2024. számú NVB-határozat melléklete állapította meg.

2.3.2.1.3. Jelölés

A jelöltséghez szükséges ajánlások számát a választásokat kitűző NVB-határozat melléklete tartalmazza.

2.3.2.1.4. A választási eredmény megállapítása

A képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a megválasztható képviselők száma szerint a **legtöbb** érvényes szavazatot kapták. **Szavazategyenlőség esetén sorsolással** (a szavazólapon szereplő sorrend sorsolásához képest új sorsolást kell tartani) kell megállapítani, hogy az egyenlő számú szavazatot elért jelöltek közül melyik szerez mandátumot.

2.3.2.2. Területi nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

2.3.2.2.1. A választás kitűzése

A választásokat kitűző NVB-határozat melléklete tartalmazza, hogy mely nemzetiség vonatkozásában mely vármegyében kerül sor területi nemzetiségi önkormányzati választásra.

A kitűzés feltétele, hogy a fővárosban vagy a vármegyében a kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások száma legalább tíz.

2.3.2.2.2. *Választókerület*

A főváros vagy a vármegye – beleértve a megyei jogú várost is – alkotja a választókerületet.

A területi nemzetiségi önkormányzat tagjainak száma 7.

2.3.2.2.3. *Jelölés*

A listaállításhoz szükséges ajánlások számát az NVB a nemzetiségi választás kitűzéséről szóló 8/2024. számú határozatának mellékletében állapította meg. A listaállítás további feltétele, hogy a nemzetiségi szervezet a vármegyében, illetve a fővárosban kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább tíz százalékán állítson legalább 1-1 jelöltet.

Két vagy több nemzetiségi szervezet közös egyéni jelöltek alapján – ugyanazon szervezetek részvételével – közös listát állíthat.

2.3.2.2.4. *A választási eredmény megállapítása*

A listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Nem szerezhet mandátumot:

- a nemzetiségi jelölő szervezet területi listája, ha a területi listákra leadott érvényes szavazatok **öt százalékát** nem érte el, vagy
- a közös területi lista, ha a területi listákra leadott érvényes szavazatok **tíz százalékát**,
- kettőnél több nemzetiségi jelölő szervezet által állított közös területi lista esetében **tizenöt százalékát** nem érte el.

Ha a lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.

2.3.2.3. *Országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választása*

2.3.2.3.1. *A választás kitűzése*

Az országos nemzetiségi önkormányzat választásokat is az NVB tűzte ki.

A választást mind a 13 elismert nemzetiség esetében ki kell tűzni.

2.3.2.3.2. *Választókerület*

Az ország teljes területe alkotja a választókerületet.

A megválasztható képviselők száma a nemzetiségi választópolgárok száma alapján különböző, mégpedig

- tizenöt 15 fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján nem több mint ötezer,
- huszonhárom 23 fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján több mint ötezer,
- harmincegy 31 fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján több mint tízezer,
- harminckilenc 39 fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján több mint huszonötezer,
- negyvenhét 47 fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján több mint ötvenezer.

2.3.2.3.3. *Jelölés*

A listaállításhoz szükséges ajánlások számát az NVB a választás kitűzéséről szóló 8/2024. számú határozatának mellékletében állapította meg. A listaállítás további feltétele, hogy a nemzetiségi szervezet az országban kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább tíz százalékán állítson legalább egy-egy jelöltet.

Két vagy több nemzetiségi szervezet közös egyéni jelöltek alapján – ugyanazon szervezetek részvételével – közös listát állíthat.

2.3.2.3.4. A választási eredmény megállapítása

A listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Nem szerezhetsz mandátumot:

- a nemzetiségi jelölő szervezet országos listája, ha az országos listákra leadott érvényes szavazatok **öt százalékát** nem érte el, vagy
- a közös országos lista, ha az országos listákra leadott érvényes **tíz százalékát**, kettőnél több nemzetiségi jelölő szervezet által állított közös országos lista esetében **tizenöt százalékát** nem érte el.

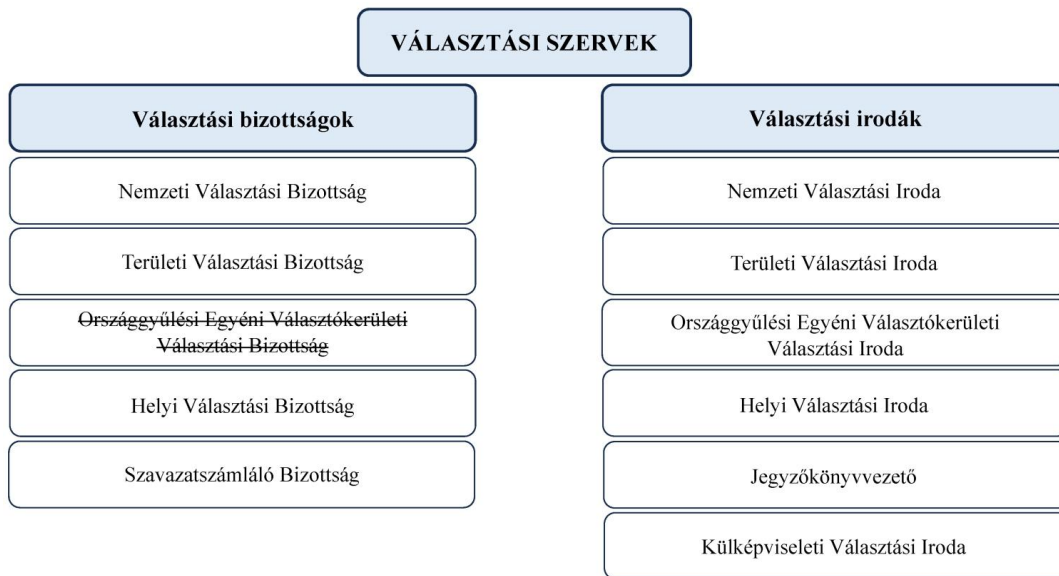
Ha a lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.

3. VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választási eljárás során a jogszabályok megfelelő alkalmazása elsődlegesen a választási szervek feladata. A Ve. II. és III. fejezetében leírtak szerint választási szervek a választási bizottságok és a választási irodák.

A választási bizottságok, mint a választások törvényességének elsődleges garanciális szereplői, olyan testületek, melyek garantálják a választási eljárási törvényben megfogalmazott alapelvek érvényesülését, kiemelt figyelmet fordítva a függetlenség és a pártatlanság követelményeinek érvényre juttatására.

A választási irodák a választási bizottságok mellett a választási eljárás legfontosabb szereplői. Az SZSZB-t kivéve minden választási bizottság mellett működik választási iroda.

Az EP, az önkormányzati és a nemzetiségi választáson működő választási szervek

3.1. VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGOK

A választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei. Elsődleges feladatuk a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választások törvényes rendjének a helyreállítása.

Az EP, az önkormányzati és a nemzetiségi választáson a következő választási bizottságok működnek:

- minden szavazókörben SZSZB (egy szavazókörös települések esetén a feladatait a HVB látja el)
- minden településen HVB
- minden megyében TVB, a fővárosban FVB
- országos hatáskörrel és illetékességgel az NVB.

A választási bizottság választott és megbízott (delegált) tagokból áll. A választási bizottsági tagok jogai és kötelezettségei azonosak. A választott tagokat tiszteletdíj illeti meg.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

Valamennyi választási bizottsághoz a mellette működő választási irodához – az SZSZB esetében a HVI-hez – benyújtott beadványokkal lehet fordulni.

3.1.1. A szavazatszámoló bizottság

Az SZSZB legalább 5 tagból áll: 3 választott tagja van, a többi tag megbízással válik a bizottság tagjává.

Az SZSZB elsődleges feladatai:

- ellenőrzi a szavazóhelyiséget, levezeti a szavazást, gondoskodik a szavazás törvényes lebonyolításáról,
- dönt a szavazás folyamán felmerült vitás kérdésekben,

- megszámlálja az EP és az önkormányzati választáson leadott szavazatokat, és megállapítja a szavazókörben a szavazás eredményét, amiről jegyzőkönyvet állít ki, illetve a nemzetiségi választás szavazólapjait tartalmazó borítékokat szállítóborítékba helyezi és továbbítja a HVI részére.
- Egy szavazókörös településen az SZSZB feladatait a HVB látja el.

Az SZSZB, valamint az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB tagjai a szavazatszámolást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre távolléti díj illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető távolléti díj és járulékai megtérítését a szavazatszámolást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

3.1.1.1. *Választott tagok*

A települési önkormányzat képviselő-testülete választotta meg a bizottságok működéséhez szükséges számú választott tagot az országgyűlési képviselők általános választását megelőzően.

Amennyiben a választott SZSZB-tagok száma a megválasztásukat követően annyira lecsökken, hogy a szavazás biztonságos lebonyolításához nem áll rendelkezésre elegendő számú tag, a megüresedett tagok helyébe soron kívül új tagokat kell a települési képviselő-testületnek választania. Az SZSZB új tagjának megválasztására az általános szabályokat kell alkalmazni. Ha a HVI vezetőjének javaslata ellenére sem kerül sor az SZSZB új tagjának megválasztására, akkor a HVI vezetőjének indítványára a HVB – jegyzőkönyvi döntéssel – bízza meg az új tagot. (Az NVB hasonló ügyben rögzítette álláspontját, amely szerint a bizottsági tagok választása elsődlegesen a képviselő-testület hatásköre és kötelezettsége. Ha a képviselő-testület törvényi kötelezettségének valamely – a választási iroda vezetője által nem vizsgálendő – oknál fogva nem tesz eleget, azaz nem választja meg az indítványban nevesített tagokat, ebben az esetben fordulhat a választási iroda vezetője a hatáskörrel rendelkező választási bizottsághoz, kérve, hogy az – jegyzőkönyvben foglalt döntéssel – bízza meg az általa megnevezett tagokat.)

Új tag választása esetén annak adatait a HVI a VÁKIR-ban rögzíti.

Az SZSZB-k tagjait nem adott SZSZB-be választották, hanem települési szinten. Ez biztosít megfelelő rugalmasságot a HVI vezetője számára, hogy választásonként, szükség szerint ossza be a tagokat az egyes szavazókörökbe.

Az SZSZB választott tagja csak a településen (illetve közös önkormányzati hivatalhoz tartozó település SZSZB-jének tagja a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó bármely településen) lakcímmel rendelkező, a központi névjegyzékben szereplő, az országgyűlési választáson választható választópolgár lehet, akinek megválasztása előtt nyilatkoznia kellett az összeférhetetlenség kérdésében.

Választási bizottságnak **választott tagja** nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja
- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló hivatásos és szerződéses katona, honvéd tisztjelölt, honvéd altiszt-jelölt, és a **tényleges szolgálatot ellátó önkéntes tartalékos katona**, valamint
- jelölt (ideértve a nemzetiségi jelöltet is)
- párt tagja
- a választókerületben jelöltet állító, így
 - EP listát,
 - a településen polgármesterjelöltet,

- a településen egyéni listás jelöltet,
- az egyéni választókerületben jelöltet (az adott egyéni választókerületben működő SZSZB tekintetében),
- a településen kompenzációs listát,
- a vármegyében vármegyei listát (a megyei jogú városban ez a tilalom nem érvényesül),
- a fővárosban főpolgármester-jelöltet (a főváros minden SZSZB-je tekintetében),
- fővárosi listát (a főváros minden SZSZB-je tekintetében)

állító jelölő szervezet tagja

- a választókerületben induló jelölt hozzátartozója
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény szerinti központi államigazgatási szervvel vagy a választási bizottság illetékességi területén hatáskörrel rendelkező egyéb közigazgatási szervvel kormányzati szolgálati jogviszonyban, politikai szolgálati jogviszonyban, biztos jogviszonyban, szolgálati vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy a közalkalmazott, a munkavállaló, az egészségügyi szolgálati jogviszonyban, valamint a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló személy kivételével.

Egyes összeférhetlenségi okokról a választási irodák hivatalból értesülnek, az NVR és a VÁKIR olyan adatokat tartalmaznak, melyek alapján ellenőrizhető és a Vhr. 3. § d) pontja alapján ellenőrizendő is, hogy adott bizottsági taggal szemben áll-e fenn összeférhetlenség.

Fentiekre tekintettel a HVI ellenőrzi, hogy mind a megbízott mind a delegált tagnak a jelölttel szemben nem áll-e fenn összeférhetlenség:

- a képviselők nyilvántartásában található-e aktív polgármesteri vagy képviselői mandátum (NVR Képviselő nyilvántartás rendszerrész),
- a jelöltek és listák nyilvántartásában szerepel-e a tagnak jelölt (NVR Választás előkészítés rendszerrész),
- a választási szervek tagjainak nyilvántartásában szerepel-e választási bizottság vagy iroda tagjaként (VÁKIR Választási szervek menü),
- nem a köztársasági elnök vagy a háznagy a delegált.

Az összeférhetlenség egyéb eseteinek ellenőrzésére nincs lehetősége a HVI-nek.

A HVI vezetője a szavazás kitűzését követően legkésőbb június 6-ig osztja be a választott tagokat a szavazatszámoló bizottságokba. A beosztás a szavazás napjáig módosítható.

Amennyiben a mozgóurnát kérő választópolgárok száma az adott – akár kijelölt, akár normál – szavazókörben több mint 40, a HVI vezetője a szavazatszámoló bizottságot további tagokkal egészítheti ki.

Amennyiben az SZSZB választott tagjának megbízatása a szavazókörhöz történt beosztását követően megszűnik, a kiesett tag helyébe a HVI vezetője által kijelölt más választott tag lép.

Ha a szavazás napján akár a szavazás megkezdését megelőzően, akár később az SZSZB munkájában részt vevő választott és megbízott tagok együttes száma (függetlenül attól, hogy egyébként hány tagú az SZSZB) kevesebb mint öt, a HVI vezetője a még be nem osztott választott tagok közül a bizottságot öt főre kiegészíti. Ha további tag nem áll rendelkezésre, akkor a HVI vezetője haladéktalanul értesíti a TVI vezetőjét, aki gondoskodik a kiegészítésről más település választott SZSZB-tagjának megbízásával.

Fontos, hogy az SZSZB létszámának figyelembe vételénél a ténylegesen a bizottság munkájában részt vevők számát kell alapul venni!

Az SZSZB választott tagjainak megbízatása a következő általános országgyűlési választásra megválasztott SZSZB tagok megválasztásáig tart.

3.1.1.2. Megbízott (delegált) tagok

A választókerületben jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek, valamint a független jelöltek legfeljebb két-két tagot bízhatnak meg (lehetséges egy fő megbízása is) bizottsági tagnak. Így az SZSZB-be tagot delegálhat:

- az EP listát állító jelölő szervezet minden szavazókörben,
- a településen polgármesterjelöltet állító jelölő szervezet és a független polgármesterjelölt minden szavazókörben,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet és a független egyéni listás jelölt minden szavazókörben,
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt az adott egyéni választókerületben lévő minden SZSZB-be,
- a kompenzációs listát állító jelölő szervezet a 10 000-nél több lakosú településen minden szavazókörben,
- a vármegyei listát állító jelölő szervezet – a megyei jogú várost kivéve – a vármegyében minden szavazókörben,
- a főpolgármester-jelöltet állító jelölő szervezet és a független főpolgármester-jelölt a fővárosban minden szavazókörben,
- a fővárosi listát állító jelölő szervezet a fővárosban minden szavazókörben.

Amennyiben a független jelöltet, illetve a jelölő szervezetet több jogcímen is megilletné a delegálás joga, akkor is csak egy jogcímen lehetséges ez. Így nem lehetséges az, hogy a polgármesternek és egyéni képviselőnek is induló jelölt mindkét jogcímen delegáljon, s így akár négy megbízott tag képviselje az SZSZB-ben. Továbbá ha pl. két párt önállóan állít 1-1 EP listát, s emellett egy helyi egyesülettel közösen indítanak polgármesterjelöltet is, akkor nem lehetséges, hogy a közös jelölés alapján is megbízhatnak egy tagot az SZSZB-be, és ezen felül a két párt önállóan még egy-egy tagot delegál az EP listák jogán, és így összességében három tag kerüljön delegálásra.

A nemzetiségi önkormányzati választáson történő jelölt-, illetve listaállítás alapján nincs lehetőség delegálásra.

A közös jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek együtt jogosultak az SZSZB-be tagokat megbízni (összesen legfeljebb 2 tagot). A jelölő szervezet által megbízott tagnak kell tekinteni azt a megbízott tagot is, akit a jelölő szervezet, mint közös jelöltet vagy listát állító jelölő szervezet más szervezettel együttesen bíz meg.

Az SZSZB megbízott tagjait május 31-én 16 óráig lehet a HVI vezetőjénél a megbízó nevének, a megbízott nevének és személyi azonosítójának megadásával bejelenteni. Konkrétan meg kell jelölni, hogy melyik SZSZB-be szól a megbízás. A megbízás megbízottanként külön íven, vagy akár tömbösítve (pl.: táblázatos formában) is megtehető a jelölt/jelölő szervezet által.

A jelölt/jelölő szervezet a megbízott tag bejelentésre szolgáló dokumentumot és a megbízott tag összeférhetetlenségi nyilatkozatát papír alapon és eredetben vagy elektronikus aláírással hitelesítve e-mailben vagy e-papíron juttathatja el a HVI-hez. Elektronikus úton való benyújtása esetén a megbízó jelölt/jelölő szervezet(ek) képviselőjének a megbízáson szereplő aláírását minősített elektronikus aláírással, fokozott biztonságú elektronikus aláírással vagy azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítési szolgáltatással hitelesítetten kell, hogy tartalmazza. Az e-papíron való benyújtás esetén a mellékletként csatolt bejelentés hitelesítése szükséges. Ugyanezek a követelmények vonatkoznak az elektronikus úton benyújtott összeférhetetlenségi nyilatkozatra is. (Az NVI a bejelentés megkönnyítése érdekében a megbízott tag bejelentésére szolgáló, nem kötelezően használandó formanyomtatványt készített, amely elérhető lesz a valasztas.hu oldalon.)

A bejelentést személyesen vagy meghatalmazott útján a HVI fekvése szerint illetékes OEVI vezetőjénél is be lehet nyújtani a fent jelzett határidőben. A bejelentést az OEVI vezetője – legkésőbb a benyújtást követő napon – az érintett SZSZB működési területe szerint illetékes HVI vezetőjének továbbítja.

A megbízott (delegált) tagot a független jelölt vagy meghatalmazottja, illetve a jelölő szervezet 5.1.1. pont szerinti képviselője jelentheti be.

Az SZSZB megbízott tagja az lehet, aki

- az EP választás alapján történő delegálás esetén az EP választáson jelölt lehet,
- míg az önkormányzati választás esetében az, aki jelöltként indulhat az önkormányzati választáson,

viszont a választott tagokkal ellentétben egyik esetben sem kell a településen lakcímmel rendelkeznie!

Az SZSZB megbízott tagja nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja
- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló hivatásos és szerződéses katona, honvéd tisztjelölt, honvéd altiszt-jelölt, és a **tényleges szolgálatot ellátó önkéntes tartalékos katona**
- jelölt (ideértve a nemzetiségi jelöltet is).

A megbízott tagnak is nyilatkoznia kell, miszerint vele szemben nem áll fenn összeférhetetlenség, azonban azt nem kötelező a megbízáshoz csatolni, hanem legkésőbb az eskü/fogadalom letételéig kell benyújtani. Az összeférhetetlenségi nyilatkozatot a tag vagy a megbízási dokumentumon, vagy önálló dokumentumban teheti meg.

A HVI ezzel kapcsolatos eljárására a továbbiakban a választott tagok fejezetben leírtakat kell alkalmazni.

A megbízásról szóló bejelentéseket a HVI ellenőrzi. Amennyiben a bejelentés nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVI vezetője határozattal visszautasítja a megbízást, mely ellen külön jogorvoslat nincs, viszont a Ve. 210. §-a szerinti kifogással lehet élni.

A megbízott tagok adatait a HVI a VÁKIR-ban rögzíti, továbbá a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni a nevüket.

3.1.1.3. A tagok megbízatásának megszűnése

Az SZSZB tagjának – ideértve a választott és delegált tagokat is – megbízatása a Ve. rendelkezései alapján, külön jogi aktus nélkül megszűnik a választott tagok esetében a következő országgyűlési választásra megválasztott SZSZB tagok megválasztásával. A közös eljárásban a megbízott tagok megbízatása valamennyi, a megbízás jogalapjaként figyelembe vehető jelöléshez, listaállításhoz kapcsolódó választás eredményének jogerőssé válásáig tart. Így bármely választás alapján kerülnek delegálásra a megbízott tagok megbízatásuk egységesen akkor szűnik meg, amikor mindegyik választás eredménye jogerőssé válik.

Előzőeken túl a tag megbízatása megszűnik

- a) ha a megbízatás törvényes feltételei megszűntek,
- b) ha a választási bizottság megállapította tagjának összeférhetetlenségét,
- c) lemondással,
- d) a megbízás megbízó részéről történő visszavonása esetén,
- e) ha a megbízott tagot megbízó független jelölt vagy jelölő szervezet által állított, a megbízásra jogosító jelölt vagy lista kiesik,
- f) a választási bizottság tagjának halálával.

A tag megbízatásának megszűnését a b) pont esetében a HVB határozattal állapítja meg, azt bárki indítványozhatja. Az indítványról 3 napon belül kell döntenet, a döntésben az érintett tag nem vehet részt és a határozatképesség szempontjából sem kell figyelembe venni.

A többi esetben határozatot nem kell hozni, hanem a megszűnés tényét a bizottság következő ülésén az elnök bejelenti.

A megbízott tag megbízatásának megszűnése esetén – a jelölt, illetve a lista kiesését kivéve – a jelölő szervezet, illetve a független jelölt határidő nélkül új tagot bízhat meg.

Az SZSZB megbízott tagja mind az EP választáson, mind az önkormányzati választáson és mind a nemzetiségi választáson az SZSZB teljes jogú tagjaként működik közre, függetlenül attól, hogy tagsági jogviszonyát csak az EP vagy csak az önkormányzati választáson delegálásra jogosulttól származó megbízás alapozza meg. A megbízott tag legfőbb kötelessége – SZSZB esetében a szavazás megkezdésétől a jegyzőkönyvek elkészültéig – felkészülten részt venni a bizottság munkájában, a ráosztott feladatokat ellátni.

Ennek maradéktalan teljesítése érdekében a megbízott tag is köteles a HVI-k által szervezett oktatásokon, azok teljes időtartama alatt részt venni.

A kötelezettség mellett természetesen a megbízott tagokat a választott tagokéval azonos jogok is megilletik.

Ezekre néhány példa:

- minden iratba betekinthez, megszámlálhatja az üres szavazólapokat,
- kezelheti a névjegyzéket,
- mozgóurnázhat,
- átszámolhatja a szavazatokat.

A választott és megbízott tagok jogait és kötelezettségeit az alábbi ábra szemléletesen mutatja be:

AZ SZSZB VÁLASZTOTT ÉS DELEGÁLT TAGJAINAK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI AZONOSAK		
Választott tagok jogai és kötelezettségei	=	Delegált tagok jogai és kötelezettségei
		
	SZSZB döntéshozatala során igennel vagy nemmel szavazhat	
	Névjegyzéket kezelhet	
	Szavazólapokat, borítékot kiadhat	
	Mozgóurnázhat	
	Szavazatot számol	
	Aláírja a jegyzőkönyvet	
	Elejétől a végéig részt vesz az SZSZB munkájában	
	Pártatlanul végzi a feladatait	
	Pártsemleges öltözeteket visel	
	Kitűzöt visel	
	Csak a HVI által biztosított tollat használja	
	Nem befolyásolhatja a választópolgárt	
	Mobiltelefon vagy más adattároló eszköz használata a szavazóhelyiségben a szavazás ideje alatt tilos	

3.1.1.4. Eskü-/fogadalomtétel

Az SZSZB választott tagjai az országgyűlési választás előtt már esküt/fogadalmat tettek. Ha ez mégsem történt meg, vagy új tag került megválasztásra, akkor legkésőbb a szavazást megelőző második napon esküt vagy fogadalmat kell tenniük a polgármester, annak akadályoztatása esetén az alpolgármester előtt.

A megbízott tagoknak szintén esküt vagy fogadalmat kell tenniük a polgármester, annak akadályoztatása esetén az alpolgármester előtt, mégpedig a szavazást megelőző második napig.

Amennyiben az eskü vagy fogadalom letételére határidőig nem kerül sor, a polgármester helyett a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke előtt kell az esküt vagy fogadalmat letenni. Ha a polgármester, a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke akadályoztatva van az eskü vagy a fogadalom kivételében, a képviselő-testület/közgyűlés tagjai közül választott alpolgármester/főpolgármesterhelyettes/alelnök is kiveheti az esküt vagy a fogadalmat. Az eskü vagy fogadalom tétele csak személyesen történhet. (lásd: Kvk.III.37.799/2020/3. számú végzés)

Az SZSZB tagja az eskü- vagy fogadalomtételt követően gyakorolhatja jogait.

3.1.1.5. Az SZSZB működése

Az SZSZB minden választás, népszavazás előtt alakuló ülést tart, mégpedig a szavazást megelőző nyolcadik napon belül, a tagjai beosztását követően. Az alakuló ülést a HVI vezetője hívja össze. Az alakuló ülésen az SZSZB megválasztja elnökét és elnökhelyettesét. Az alakuló ülésen és a szavazáson az esküt tett választott és megbízott tagok vehetnek részt, de elnök és elnökhelyettes csak választott tag lehet.

Az SZSZB-t az elnök képviseli. Ha az SZSZB-nek nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnök hatáskörét a helyettese gyakorolja. Ha a **szavazás napján** a szavazatszámoló bizottságnak sem az elnöke, sem az elnökhelyettese nincs jelen a szavazóhelyiségben, az elnök hatáskörét a választási bizottság tagjai közül a legidősebb választott tag, mint **korelnök** gyakorolja.

A választási bizottság a működése tartalma alatt hatóságnak, tagjai pedig hivatalos személynek minősülnek.

Az SZSZB testületként működik. Speciális szabályként az SZSZB, illetve az egy szavazóköri településen működő HVB határozatképességéhez elegendő, ha legalább három tag jelen van.

Az SZSZB döntéseihez a jelenlévő tagok több mint felének egybehangzó szavazata kell. Szavazni csak igennel vagy nemmel lehet, szavazategyenlőség esetén az elnök (vagy elnökhelyettes vagy korelnök) szavazata dönt. Az SZSZB döntését nem határozatba, hanem jegyzőkönyvbe kell foglalni.

Az SZSZB működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésére álló adatok – a törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánosságának korlátja, hogy az nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat.

A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó) az SZSZB tevékenységénél – ideértve a szavazatok számlálását is – jelen lehetnek, a bizottság munkáját azonban nem zavarhatják.

3.1.1.6. A kijelölt szavazóköri SZSZB-jére vonatkozó speciális szabályok

A közös eljárás részét képező EP választás miatt a kijelölt szavazóköri nemcsak a településszintű lakcímmel rendelkező választópolgárok szavazására szolgál, hanem itt kell névjegyzékbe venni azon átjelentkező választópolgárokat is, akik adott településre úgy kértek átjelentkezést, hogy ott február 11-ig bejelentett tartózkodási hellyel nem rendelkeznek. A megyei jogú városban és a fővárosi kerületben két kijelölt szavazóköri is lehet, egy a településszintű lakcímmel rendelkezők, egy pedig a bejelentett tartózkodási hellyel nem rendelkezők számára.

A HVI vezetője legkésőbb június 4-én dönthet úgy, hogy az átjelentkezéssel szavazásra kijelölt szavazóköriben a névjegyzéket több részre osztja, ha a névjegyzékben szereplő választópolgárok száma meghaladja az 1 500-at. Az osztásnak úgy kell megtörténnie, hogy egy-egy résznévjegyzékben a választópolgárok száma nem haladhatja meg a 800 főt.

A szavazóköri névjegyzék több részre osztásáról szóló döntéssel egyidejűleg a HVI vezetője azt is eldönti, hogy

1. az SZSZB egy szavazóhelyiségben több munkaasztalnál fogadja a választópolgárokat, vagy
2. különböző helyiségekben (alszavazókörökben) szavazatszedő albizottságok fogadják a választópolgárokat.

Ha a névjegyzékben szereplők száma meghaladja a 2 000-t, a HVI vezetője köteles a fenti módok egyike szerint megszervezni a szavazás lebonyolítását.

A HVI a szavazóhelyek (munkaasztalok), illetve alszavazókörök számát június 6-ig az NVR-ben rögzíti.

A HVI vezetője az egy helyiségben, de több asztalnál lebonyolított szavazás esetén az átjelentkezéssel szavazásra is kijelölt szavazókör SZSZB-jét – legkésőbb június 6-án – a szükséges számban további tagokkal egészítheti ki, ha a névjegyzékben lévő választópolgárok száma meghaladja az 1 500-at.

Alszavazókörök esetében szavazatszedő albizottságok működnek, melyekben 3-3 választott tagnak kell lennie. Szükség esetén a HVI vezetője itt is szükséges számban további tagokkal egészítheti ki a bizottságot.

A HVI vezetője a szavazóköri névjegyzék több részre osztásáról szóló, az NVR-ben rögzített döntést követően haladéktalanul értesíti azokat a delegálásra jogosultakat, amelyek a szavazókörbe már SZSZB-tagot bíztak meg, hogy további tagokat delegálhatnak, valamint tájékoztatást nyújt a delegálható tagok számáról. Az egy jogosult által megbízott SZSZB-tagok száma az 1. pont szerinti megoldásnál legfeljebb annyi lehet, amennyi a munkaasztalok száma, a 2. pont szerinti megoldásnál pedig alszavazókörönként kétféle lehet. E pótlólagos delegálás határideje június 7. 16 óra, míg az ily módon delegált tagok legkésőbb június 8-án tesznek esküt.

Ha az átjelentkezéssel szavazásra kijelölt szavazókörben alszavazókörök működnek, akkor az SZSZB választott tagjai a HVI vezetője által meghatározott szavazatszedő albizottságban látják el a feladataikat. A megbízott tagok elsődlegesen a delegáló által meghatározott szavazatszedő albizottságban, ennek hiányában a HVI vezetője által meghatározott szavazatszedő albizottságban látják el a feladataikat. A HVI vezetője az SZSZB mellett közreműködő jegyzőkönyvvezetők számát – az általános szabályoknak megfelelően – szükség szerint szabadon állapítja meg, de munkaasztalonként, illetve alszavazókörönként legalább egy jegyzőkönyvvezetőnek lennie kell.

3.1.1.7. A nemzetiségi megfigyelő

Ha a településen települési nemzetiségi önkormányzatot is választanak, az adott nemzetiséghez tartozó jogerősen nyilvántartásba vett jelölő szervezet (függetlenül attól, hogy állított-e jelöltet a településen) megfigyelőt bízhat meg a település bármely szavazókörébe. Megfigyelő csak az adott nemzetiség regisztrált választópolgára lehet. Ezt a HVI ellenőrzi. A HVI vezetője határozattal visszautasítja a megfigyelő megbízását, ha az nem felel meg a törvényes (Ve. 311. § (2a) bekezdés) követelményeknek.

A megfigyelő

- figyelemmel kísérheti az SZSZB munkáját,
- a szavazást, illetőleg a SZSZB munkáját tevőlegesen vagy ráutaló magatartással nem befolyásolhatja, és nem zavarhatja,
- a szavazóköri jegyzőkönyvben rögzítheti észrevételeit,
- kifogást nyújthat be,
- a szavazás lezárását követően a lezárt urnát aláírhatja,
- a szavazóhelyiségben **köteles regisztrációs kártyát viselni.**

A megfigyelő megbízásával és tevékenységével kapcsolatos költségek a megbízó jelölő szervezetet terhelik.

3.1.2. A HVB

A HVB

- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi, illetve a kompenzációs listás választással, valamint a polgármester-választással kapcsolatos kifogásról,
- dönt a települési nemzetiségi önkormányzati választással kapcsolatos kifogásról,
- dönt az Európai Parlament tagjainak választásához kapcsolódó, kizárólag a helyi választási bizottság illetékességi területét érintő kifogásról,
- dönt az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltek és a polgármester-jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- bírságot szab ki a le nem adott ajánlóívek után,
- dönt a települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- dönt a kompenzációs lista és az azokon szereplő jelöltek nyilvántartásba vételéről,
- kisorsolja a jelöltek és a listák sorrendjét,
- jóváhagyja az egyéni listás szavazás vagy az egyéni választókerületi szavazás, valamint a polgármester-választás szavazólapjának adattartalmát,
- jóváhagyja a települési nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapjának adattartalmát,
- megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- megállapítja és közzéteszi az egyéni listás vagy egyéni választókerületi választás, valamint a polgármester-választás eredményét,
- megállapítja és közzéteszi a települési nemzetiségi önkormányzati választás eredményét, valamint
- megállapítja a területi és országos nemzetiségi választás települési részeredményét azon nemzetiség tekintetében, melynek települési nemzetiségi önkormányzati választására is sor került,
- kiadja a településen megválasztott képviselőknek és a polgármesternek a megbízólevelet,
- tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

3.1.2.1. Választott tagok

A HVB-nek három (az egy szavazókörrrel rendelkező településeken öt) választott tagja van. Tagjait, valamint legalább két póttagot a települési önkormányzat képviselő-testülete választotta meg 2023 őszén.

A HVB tagok megbízatása a soron következő általános önkormányzati választásra megválasztott új HVB alakuló üléséig tart. Egyebekben a HVB tagjának megbízatása a SZSZB tagjaira irányadó szabályok szerint szűnik meg.

A tagok összeférhetetlenségére az SZSZB tagoknál leírtak irányadóak azzal, hogy a HVB-nek nem lehet választott tagja a településen polgármesterjelöltként, illetve egyéni listás, egyéni választókerületi vagy kompenzációs listás képviselőjelöltként, továbbá a települési nemzetiségi önkormányzati képviselőjelöltként nyilvántartásba vett személy hozzátartozója, valamint olyan jelölő szervezet tagja, amely a fentiek szerinti jelöltet állította.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

3.1.2.2. A megbízott (delegált) tagok

A HVB-nek – a választott tagokon felüli – további egy-egy tagját (egy szavazóköros település esetén két-két tagját) az EP listát, az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltet, illetve polgármester-jelöltet állító jelölő szervezet, illetve ilyen jelöltként induló független jelölt bízza meg. Így a HVB-be tagot delegálhat:

- az EP listát állító jelölő szervezet,

- a településen polgármesterjelöltet állító jelölő szervezet és a független polgármesterjelölt,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet és a független egyéni listás jelölt (a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen),
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban),
- a kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban).

A közösen jelöltet állító szervezetek közösen bízhatnak meg egy, az egy szavazóköri településen két tagot.

A HVB megbízott tagja az lehet, aki az adott választáson jelölt lehet, viszont a választott tagokkal ellentétben nem kell a településen lakcímmel rendelkeznie!

A bizottság megbízott tagjait május 31-én 16 óráig kell a HVB elnökénél bejelenteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell a megbízó nevét, a megbízott tag nevét és személyi azonosítóját.

A megbízott tagnak nyilatkoznia kell, miszerint vele szemben nem áll fenn összeférhetetlenség, azonban azt nem kötelező a megbízáshoz csatolni, hanem legkésőbb az eskü/fogadalom letételéig kell benyújtani. Az összeférhetetlenségi nyilatkozatot a tag vagy a megbízási dokumentumon, vagy önálló dokumentumban teheti meg.

A bejelentés alapján a megbízott tag választójogát a HVI ellenőrzi. Ha a megbízás nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVB elnöke a HVB elé terjeszti az ügyet. A HVB a bejelentéstől számított három napon belül határozattal dönt a megbízás elfogadásáról vagy visszautasításáról.

A megbízott tagok szintén kötelesek esküt vagy fogadalmat tenni, ennek a bejelentést követő öt napon belül meg kell történnie. Az eskü-, illetve fogadalomtételre egyebekben az SZSZB-nél írtak az irányadók.

A megbízott tag összeférhetetlenségére és új tag delegálására az SZSZB-knél leírtak irányadók.

A megbízott tagok adatait a HVI a VÁKIR-ban rögzíti, továbbá a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni a nevüket.

3.1.3. A TVB (FVB)

A TVB (FVB)

- dönt minden olyan kifogásról, amely kifejezetten a vármegyei vagy fővárosi önkormányzati választáshoz, a főpolgármester-választáshoz vagy a területi nemzetiségi választáshoz kapcsolódik,
- dönt minden olyan kifogásról, amely nem tartozik az illetékességi területén működő HVB-k hatáskörébe, és kizárólag a területi választási bizottság illetékességi területét érinti,
- dönt a helyi választási bizottság döntése elleni fellebbezésről, visszautasításáról a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg visszautasításáról,
- dönt a vármegyei és fővárosi lista, és az azokon szereplő jelöltek, valamint a főpolgármester-jelölt nyilvántartásba vételéről, illetőleg visszautasításáról,
- dönt a területi nemzetiségi listák és az azokon szereplő jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- bírságot szab ki a le nem adott ajánlóívek után,
- kisorsolja a vármegyei és fővárosi listák sorszámát, illetve a területi nemzetiségi listák sorszámát, valamint az FVB a főpolgármester-jelöltek sorrendjét
- jóváhagyja a vármegyei és fővárosi listás, valamint a főpolgármester-választás szavazólapjának adattartalmát,
- jóváhagyja a területi nemzetiségi választás szavazólapjának adattartalmát,
- megsemmisíti a vármegyei vagy fővárosi önkormányzati választáshoz, illetve a főpolgármester-választáshoz kapcsolódó szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,

- megállapítja és közzéteszi a vármegyei vagy fővárosi önkormányzati választás, illetve a főpolgármester-választás eredményét,
- megállapítja és közzéteszi a területi nemzetiségi önkormányzati választás eredményét,
- megállapítja az országos nemzetiségi választás területi részeredményét,
- kiadja a vármegyében, illetve a fővárosban megválasztott képviselőknek és a főpolgármesternek a megbízólevelet, valamint
- a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

3.1.4. AZ NVB

Az NVB a legmagasabb szintű választási bizottság, mely igen széles hatáskörrel rendelkezik. Ennek a széles hatáskörnek egyik fontos eszköze az NVB által kiadott iránymutatás. Az iránymutatás célja a választással kapcsolatos jogszabályok egységes értelmezése és az egységes joggyakorlat kialakítása. Iránymutatás kiadását választási szerv kezdeményezheti. Az iránymutatás kötelező jogi hatással nem rendelkezik, kizárólag iránymutató jellegű, ellene jogorvoslatnak helye nincs. Az iránymutatást a választások hivatalos honlapján közzé kell tenni.

Az NVB

- dönt a KÜVI tevékenységével kapcsolatos kifogásról, továbbá minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a TVB (FVB) vagy a HVB hatáskörébe és az elkövetés helye nem határozható meg,
- dönt a területi választási bizottság döntése elleni fellebbezésről,
- dönt a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg visszautasításáról,
- dönt az EP listák és az azokon szereplő jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg visszautasításáról,
- dönt az országos nemzetiségi listák és az azokon szereplő jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg visszautasításáról,
- bírságot szab ki a le nem adott ajánlóívek után,
- dönt a kampányidőszakban az EP listát állító jelölő szervezetek, valamint az önkormányzati választás kapcsán a jogosultak rendelkezésére álló műsoridőnek médiaszolgáltatóként történő felosztásáról,
- dönt a médiaszolgáltatók, a sajtó, illetve a filmszínházak választási, népszavazási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogásról,
- kisorsolja az EP és országos nemzetiségi listák sorszámaát,
- nyilvántartásba veszi a KÜVI, a levélszavazatok ellenőrzését és megszámlálását felügyelő, valamint az OEVI székhelyen található, a levélszavazatok leadására szolgáló urnákat felügyelő megfigyelőket,
- jóváhagyja az EP listás és az országos nemzetiségi listás szavazólapok adattartalmát,
- megsemmisíti a EP választáshoz kapcsolódó szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- dönt a külképviseleteken leadott szavazatokat tartalmazó urnák lezárásának szabályosságáról,
- felügyeli a levélben leadott szavazatok megszámlálását és megállapítja annak eredményét,
- megállapítja és közzéteszi az EP választás eredményét,
- nemzetiségenként megállapítja és közzéteszi az országos nemzetiségi választás eredményét,
- kiadja az EP és az országos nemzetiségi listákon mandátumot szerzett képviselőknek a megbízólevelet,
- a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

3.2. A BIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE

A választási bizottságot az elnök képviseli. Ha a választási bizottságnak nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnök hatáskörét a helyettese gyakorolja. **Egy szavazóköros település HVB-je esetében, ha a szavazás napján** a bizottságnak sem az elnöke, sem az elnökhelyettese nincs jelen a

szavazóhelyiségben, az elnök hatáskörét a választási bizottság tagjai közül a legidősebb választott tag, mint **korelnök** gyakorolja.

A választási bizottság testületként működik, döntéséhez az esküt vagy fogadalmat tett tagok többségének jelenléte és a jelen levő tagok többségének azonos tartalmú szavazata szükséges. Csak igennel vagy nemmel lehet szavazni, tartózkodásra nincs mód. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az egy szavazókörral rendelkező településen azon hatáskörök gyakorlása során, amelyeket SZSZB-ként eljárva gyakorol a HVB, a határozatképességhez elég, ha legalább három tag jelen van. Ez akkor fontos, ha a delegálás megtörténik, de bármely okból a delegált tagok nem vesznek részt a bizottság munkájában, illetve a mozgóúrnás szavazás biztosítása érdekében. Az egyéb hatáskörök gyakorlása során (pl. jelölt nyilvántartásba vétele, szavazólap imprimálása, eredmény megállapítása) a tagok többségének jelenléte szükséges a határozatképességhez.

A választási bizottság üléséről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyv tartalmazza a bizottság döntéseit, valamint a kisebbségi véleményt is, amelyet – indokaival együtt – rögzíteni kell. A jegyzőkönyv tartalmazza továbbá az ülés időpontjának és helyszínének megjelölését valamint a jelen levő tagok nevét.

A HVB működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésére álló adatok – törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága azonban nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat. A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó), továbbá bármely érdeklődő jelen lehetnek a HVB ülésén.

Az egy szavazókörral rendelkező településen a HVB tagjai a szavazatszámllálást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre távolléti díj illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető távolléti díj és járulékaik megtérítését a szavazatszámllálást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

3.3. A BIZOTTSÁG DÖNTÉSE ÉS JOGEREJE

3.3.1. A bizottság döntése

1. A bizottság döntéshozatalának első lépése a tényállás megállapítása. A tényállás megállapításához a bizottság a rendelkezésére álló bizonyítékokat használja fel, bizonyítási kötelezettsége az ügyfélnek / a jogorvoslat benyújtójának van. A bizottság hivatalból bizonyítást nem folytat le és – kivéve a média kampányban való részvételével kapcsolatos, a Ve. 151. § (1) bekezdése szerinti jogorvoslatokat – bizonyítékot nem szerez be.

A bizottság eljárásában minden olyan bizonyíték felhasználható, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére. Bizonyíték különösen: a nyilatkozat, az irat, az írásbeli tanúvallomás és a tárgyi bizonyíték.

A bizottság a kérelmező kérésére biztosíthatja a **szóbeli nyilatkozattétel** lehetőségét. Ha a bizottság lehetővé teszi a szóbeli nyilatkozattételt, akkor ugyanezt a jelen levő ellenérdekű fél számára is lehetővé kell tenni. A bizottság sem felet, sem tanút nem idézhet az ülésre.

A bizottság vagy a választási iroda által hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani.

A bizottság a bizonyítékokat egyenként és összességükben értékeli, és az ezen alapuló meggyőződése szerint állapítja meg a tényállást.

2. A tényállás megállapítását követi a döntéshozatal. A bizottság az ügy érdemében határozatot, az eljárás során felmerült minden egyéb kérdésben jegyzőkönyvbe foglalt döntést hoz.

A határozatot – **a meghozatala napján!** – írásba kell foglalni.

A határozatnak tartalmaznia kell:

- a bizottság megnevezését, a határozat számát,
- a kérelmező nevét és lakcímét vagy székhelyét,

- a rendelkező részben a bizottság döntését, a fellebbezés (bíróági felülvizsgálat iránti kérelem) lehetőségéről, benyújtásának helyéről és határidejéről, valamint a benyújtásának feltételeiről való tájékoztatást,
 - az indokolásban a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, a feljánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait, a mérlegelési jogkörben hozott határozat esetén a mérlegelésben szerepet játszó szempontokat és tényeket, valamint azokat a jogszabályhelyeket, amelyek alapján a bizottság a határozatot hozta,
 - a döntéshozatal idejét, a bizottság elnökének aláírását és a bizottság bélyegzőlenyomatát.
3. Ha a határozatban név-, szám- vagy más elírás van, a választási bizottság, illetve felhatalmazása alapján a bizottság elnöke a hibát kijavítja, ha az nem hat ki az ügy érdemére. Fontos megemlíteni, hogy a kijavítás lehetőségét a Ve. nemcsak a bizottság, hanem annak felhatalmazása alapján a bizottság elnöke részére is lehetővé teszi. A kijavítást közölni kell azzal, akivel a határozatot közölték, továbbá nyilvánosságra kell hozni. A kijavító döntés ellen jogorvoslatnak nincs helye.
 4. A határozat kiegészítésére a Ve. nem ad lehetőséget. Amennyiben a határozat valamely kérdésről nem rendelkezik, akkor jogorvoslati eljárás keretében van lehetőség az elmaradt döntés pótlására.

3.3.2. A bizottság határozatának közlése és nyilvánossága

1. A határozatot a kérelmezővel és azzal, akire a határozat jogot vagy kötelezettséget keletkeztet közölni kell.

A határozat közlése – a Ve. módosított előírásai alapján – történhet:

- jelenlévők részére – az átvétel elismerése mellett – a határozat átadásával,
- elektronikus levélben vagy
- az érintett kézbesítési meghatalmazottja részére a fenti módok egyikén.

A határozat rövid úton való közlés módját az érintett határozza meg.

A határozat rövid úton való közlésének tényét és módját az iratra fel kell jegyezni, az azt igazoló dokumentumot pedig az ügyiratban el kell helyezni.

A határozatot – ha személyes átadásra nem került sor – rövid úton a meghozatala napján kell megküldeni (a 16 óra utáni döntés is asznapnak minősül a kézbesítés szempontjából).

Ha az előzőek szerint a közlés nem történt meg, akkor a határozatot a meghozatalát követő munkanapon postai szolgáltató útján kell megküldeni vagy más módon kell kézbesíteni (pl. a HVI munkatársa által). Belföldre a határozatot hivatalos iratként kell kézbesíteni. A határozatot – a polgár eltérő rendelkezése hiányában – az érintett lakcímére kell megküldeni. A magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár számára a határozatot a Ve. 2. melléklet o) pont oc) alpontja szerinti postacímre, annak hiányában a választópolgár lakcímére kell megküldeni.

2. A választási bizottság a határozatát – a személyes adatok kivételével – nyilvánosságra hozza. A határozatok nyilvánosságát az önkormányzat honlapján indokolt biztosítani. E tekintetben nem minősül személyes adatnak, azaz nem kell anonimizálni:
 - a jelölt nevét, valamint a jelöltként indulni szándékozó személy nevét már az ajánlóív igénylésétől kezdve,
 - a jelölő szervezet nevét,
 - a média szolgáltatók és sajtótermék megnevezését.
3. A határozat másolatát kérésére, ingyenesen át kell adni a bizottság megbízott tagja részére.

3.3.3. A választási bizottságok határozatainak jogereje

A választási bizottság elsőfokú határozata jogerőssé válik, ha ellene nem fellebbeztek, és a fellebbezési határidő letelt.

3.4. A VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGOK A NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSÁN

3.4.1. Az SZSZB

A 2019-es választásokhoz hasonlóan a nemzetiségi szavazás a „rendes” szavazóköri kerületben kerül lebonyolításra, külön szavazóköri kerület nem kerül kialakításra.

Változás az előző, 2019-es választáshoz képest, hogy az SZSZB-k egy névjegyzéket kapnak, s a névjegyzék adott sora tartalmazza, hogy az érintett választópolgár az EP, az önkormányzati, illetve nemzetiségi választások közül mely választáson jogosult részt venni. Az erre vonatkozó részletes szabályokat az ún. SZSZB füzetek fogják tartalmazni.

A nemzetiség szervezetek az SZSZB-be (HVB-be) nem delegálhatnak, de azon településen, ahol települési nemzetiségi önkormányzati választásra is sor kerül, az adott nemzetiséget képviselő jelölő szervezetek (akár állítottak jelöltet a településen, akár nem) egy-egy megfigyelőt bízhatnak meg. A megfigyelő a szavazatok megszámlálását is figyelemmel kísérheti.

3.4.2. A HVB

A helyi választási bizottság további feladatai a nemzetiségi választással kapcsolatban:

- dönt a települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg visszautasításáról,
- kisorsolja a jelöltek sorrendjét, jóváhagyja a települési nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapjának adattartalmát,
- dönt a települési nemzetiségi önkormányzati választással kapcsolatos kifogásról,
- megállapítja és közzéteszi a települési nemzetiségi önkormányzati választás eredményét, valamint
- megállapítja a területi és országos nemzetiségi választás települési részeredményét azon nemzetiség tekintetében, mely nemzetiség esetében települési nemzetiségi önkormányzati választásra is sor került.

A nemzetiségi jelölő szervezetek a HVB-be nem bízhatnak meg megfigyelőt (kivéve az egy szavazóköri településen a szavazás napjára a szavazóhelyiségbe).

3.4.3. A TVB (FVB)

A TVB (FVB)

- dönt a területi nemzetiségi önkormányzati listák és jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg visszautasításáról,
- kisorsolja a listák sorrendjét,
- jóváhagyja a területi nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapjának adattartalmát,
- dönt a területi nemzetiségi önkormányzati választással kapcsolatos kifogásról,
- megállapítja és közzéteszi a területi nemzetiségi önkormányzati választás eredményét, valamint
- megállapítja az országos nemzetiségi választás részeredményét.

3.3. VÁLASZTÁSI IRODÁK

3.3.1. Választási irodák feladatai

A választási irodák a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával, a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek tájékoztatásával, a választási adatok kezelésével és a választás technikai feltételeinek biztosításával összefüggő feladatokat ellátó választási szervek.

A választási irodák

- ellátják a választás előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos szervezési feladatokat,
- gondoskodnak a választópolgárok, jelöltek és jelölő szervezetek tájékoztatásáról, választási információs szolgálatot működtetnek,
- a választás kitűzése és a választás eredményének jogerőre emelkedése közötti időszakban a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerése iránti igénynek az általános 15 napos határidővel szemben haladéktalanul, legfeljebb 5 munkanapon belül tesznek eleget,
- ellátják a választási bizottságok titkársági feladatait, döntésre előkészítik a választási bizottságok hatáskörébe tartozó ügyeket,
- biztosítják a választási bizottságok működésének és a szavazás lebonyolításának tárgyi és technikai feltételeit,
- megszervezik a választási szervek tagjainak oktatását,
- gondoskodnak a választási iratok kezeléséről, biztonságos őrzéséről, illetőleg megsemmisítéséről,
- ellátják az igazgatási és informatikai próbákkal kapcsolatos feladatokat,
- feladatkörükben adatkezelést végeznek a választási informatikai rendszerben,
- technikai háttér biztosításával segítséget nyújtanak a szavazatok összesítéséhez, a választás eredményének megállapításához.

Az EP képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, illetve a nemzetiségi képviselők közös eljárásban lebonyolított választásán a következő választási irodák működnek:

- HVI,
- OEVI,
- TVI/FVI,
- NVI.

Előzőeken túl az SZSZB mellett a választási iroda legalább egy tagja, jegyzőkönyvvezetőként végez tevékenységet, illetve – az EP választásra tekintettel – a KÜVI-k is működnek. A KÜVI-k tevékenységéről külön tájékoztató anyag készült.

3.3.2. A választási irodákra vonatkozó általános szabályok

Valamennyi választási bizottság munkáját választási iroda segíti, az SZSZB mellett jegyzőkönyvvezető működik, aki a HVI tagja.

A választási iroda tagjait a választási iroda vezetője a választási iroda feladatainak végrehajtásához szükséges számban, határozatlan időre bízta meg, mely megbízás indokolás nélkül visszavonható.

A választási iroda tagjává közszolgálati tisztviselő, kormánytisztviselő, közalkalmazott és köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló bízható meg, illetve HVI/OEVI/TVI tagjává a székhely település polgármesteri vagy közös önkormányzati, illetve vármegyei önkormányzat hivatalának munkavállalója is megbízható.

A Vhr. 5. § (1) bekezdése alapján a kormányhivatal a választási irodák vezetői által bejelentett igény szerint biztosítja a kormányhivatallal kormányzati szolgálati jogviszonyban álló kormánytisztviselő megbízásának lehetőségét.

A választási iroda vezetője a felettes választási iroda vezetője előtt, a választási iroda tagja a megbízó választási iroda vezetője előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel esküt vagy fogadalmat tesz.

A választási irodának nem lehet tagja országgyűlési, európai parlamenti, helyi önkormányzati vagy nemzetiségi önkormányzati képviselő, nemzetiségi szószóló, polgármester, alpolgármester, választási bizottság tagja, jelölt, a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja, valamint a választókerületben

induló jelölt hozzátartozója. Fenti tilalmat nem kell alkalmazni a helyi választási iroda azon tagjára, aki kizárólag jegyzőkönyvvezetői feladatokat lát el olyan szavazókör szavazatszámoló bizottsága mellett, amely nem tartozik abba a választókerületbe, amelyben a hozzátartozója jelöltként indul.

A választási iroda vezetője a vele szemben felmerülő kizárási okot haladéktalanul köteles bejelenteni az **NVI elnökének**.

A választási iroda tagja a vele szemben felmerült kizárási okot a **választási iroda vezetőjével** köteles haladéktalanul közölni, aki őt felmenti.

A felettes választási iroda vezetőjén kívül más személy vagy testület a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására a választási iroda vezetőjének nem adhat utasítást.

A választási iroda tagja számára a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására csak a választási iroda vezetője adhat utasítást.

A választási bizottság elnöke a bizottság mellett működő választási iroda vezetőjének a bizottság titkársági feladatainak ellátása körében utasítást adhat.

A választási iroda vezetőjét és tagjait a Pvr.-ben megállapított mértékű díjazás illeti meg.

3.3.3. A helyi választási iroda

Minden településen önálló HVI működik. Közös önkormányzati hivatalhoz tartozó településeken a HVI feladatait közös HVI látja el. A közös HVI vezetője a közös önkormányzati hivatal jegyzője.

A HVI vezetője:

- a választási iroda tagjai közül kinevezi a helyettesét,
- megbízza a választási iroda további tagjait,
- kiveszi az esküt/fogadalmat a választási iroda tagjaitól,
- kizáró ok felmerülése esetén felmenti a választási iroda tagját.

3.3.4. Az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda

Az OEVK (országgyűlési egyéni választókerület) székhelytelepüléseken országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda működik.

Az OEVI vezetője a település jegyzője.

Az OEVI vezetője:

- közreműködik az illetékességi területén működő választási irodák szakmai tevékenységének irányításában,
- szervezési-logisztikai feladatokat lát el az illetékességi területén.

3.3.5. A területi választási iroda

Minden vármegyében és a fővárosban területi választási iroda működik.

A TVI vezetője a vármegyei önkormányzat jegyzője, illetve a fővárosi önkormányzat főjegyzője.

A TVI vezetője:

- a TVI vonatkozásában ellátja a HVI vezetőjének fenti feladatait,
- kinevezi a HVI vezetőjét, amennyiben a települési jegyzői tisztség betöltetlen,
- kiveszi az esküt a HVI vezetőjétől,
- a HVI és az OEVI vezetője részére a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban közvetlen utasítást adhat,

- közreműködik a vármegyében/fővárosban működő választási irodák szakmai tevékenységének irányításában,
- szervezési-logisztikai feladatokat lát el az illetékességi területén,
- a jogszabályból fakadó hivatali kötelezettségének eleget nem tevő, és ezzel a választások törvényes lebonyolítását veszélyeztető HVI vezetője helyett – az NVI elnökével egyetértésben – más választási irodát bíz meg a választási feladatok vagy azok egy részének ellátásával.

3.3.6. A Nemzeti Választási Iroda

Az NVI autonóm államigazgatási szerv, független, csak a törvénynek van alárendelve, feladatkörében nem utasítható, a feladatát más szervektől elkülönülten, befolyásolástól mentesen látja el.

Költségvetése az Országgyűlés költségvetési fejezetén belül önálló címet képez.

Az NVI elnökét a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki.

Az NVI elnöke:

- felmenti a választási iroda vezetőjét kizárási ok felmerülése esetén, egyben kinevezi az iroda új vezetőjét,
- irányítja a választási irodák szakmai tevékenységét, ennek keretében közvetlen utasítást adhat a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban valamennyi választási iroda vezetője részére,
- a választási feladatok végrehajtása körében utasítást adhat a választások lebonyolításában részt vevő egyéb szervek vezetői részére is,
- a feladatai nem vagy nem megfelelő módon történő végrehajtása esetén a választási iroda vezetőjét megillető díj mértékét csökkentheti, végső esetben annak kifizetésétől eltekinthet,
- tájékoztatja a kormányhivatalt, ha a helyi választási iroda illetékességi területén található bármely, a Ve. 78. § szerint kijelölt szavazóköri szavazás lezárására legkésőbb a szavazás befejezésének időpontját követő harminc percen belül nem került sor,
- az általános választásokat követően beszámol Országgyűlésnek a választással kapcsolatos állami feladatok megszervezéséről és lebonyolításáról.

Az NVI további feladatai:

- az NVI a választási irodák fenti feladatain túl gondoskodik a központi névjegyzék vezetéséről, valamint az informatikai rendszer kialakításáról és biztonságos működtetéséről; gondoskodik a választáshoz kapcsolódó adatok biztonságos tárolásáról;
- ellátja a választás logisztikai és pénzügyi lebonyolításával összefüggő központi feladatokat; lefolytatja a választás lebonyolításához szükséges közbeszerzési eljárásokat; gondoskodik a választás lebonyolításához szükséges központi nyomtatványok előállításáról és szállításáról;
- működteti a választások hivatalos honlapját, melyen folyamatosan, legalább napi frissítéssel közzéteszi a névjegyzékekkel, a szavazással és a választás eredményével összefüggő közérdekű adatokat;
- megszervezi az igazgatási és informatikai próbákat;
- nyilvántartásba veszi a nemzetközi megfigyelőket.

4. A NÉVJEGYZÉK

A névjegyzéki kérelmek elbírálásának rendszere alapvetően átalakításra került, 2023. december 1-től általánossá vált az automatikus döntéshozatal, melynek lényege, hogy a kérelmek elektronikusan, az NVR informatikai rendszerében kerülnek elbírálásra. Ebből következően megváltoztak a hatásköri rendelkezések, s a jelzett időponttól kezdve a névjegyzékkel kapcsolatos hatáskörök döntő többsége átkerült az NVI-hez. Bár a HVI-k önálló döntési hatáskörrel már nem rendelkeznek, így is számos feladatuk van a névjegyzék vezetésével kapcsolatban, melyekre az alábbiakban részletesen kitérünk.

4.1. A KÖZPONTI NÉVJEGYZÉK

4.1.1. A központi névjegyzék továbbvezetése

A központi névjegyzékbe felvett, magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár **bármikor, folyamatosan** kérheti, hogy a központi névjegyzékben kerüljön rögzítésre, hogy

- az Njtv. szerinti valamely nemzetiséghez (bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, roma, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, ukrán) tartozik,
- fogyatékoságára tekintettel segítséget igényel annak érdekében, hogy önállóan adhassa le szavazatát,
- a központi névjegyzékben szereplő személyes adatainak kiadását megtiltja,
- az Európai Unió más tagállamának állampolgára a fentiekén kívül azt is kérheti, hogy az EP-választásokra is kiterjedjen a névjegyzékbe vétele.

A fenti névjegyzéki bejegyzés **törlését** a választópolgár ugyancsak bármikor kérheti.

A kérelmek formanyomtatványai az alábbi linkeken érhetők el:

<https://www.valasztas.hu/kerelmek-magyarorszag-lakcim-mel-rendelkezo-knek>

A magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár pedig **bármikor** kérheti a névjegyzékbe vételét (regisztráció). A kérelem formanyomtatványa az alábbi linken érhető el:

<https://www.valasztas.hu/kerelmek-magyarorszag-lakcim-mel-nem-rendelkezo-knek>

4.1.2. A nemzetiségi regisztráció

Ha a magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár az Njtv. 1. mellékletében felsorolt valamely nemzetiséghez tartozik, kérheti, hogy a központi névjegyzéken kerüljön feltüntetésre

- a nemzetiségének a megnevezése, továbbá az, hogy
- csak a nemzetiségi önkormányzati választáson vagy az országgyűlési választáson is nemzetiségi választópolgárként kíván-e szavazni.

A választópolgár **csak egy nemzetiség** tagjaként szerepelhet a központi névjegyzékben, a többes kötődés feltüntetésére nincs lehetőség. Ha a már nemzetiségi választópolgárként nyilvántartott polgár más nemzetiség tagjaként is kéri regisztrálását (vagy ha ugyanazon nemzetiség tagjaként ismételt bejegyzését kéri), a kérelmét az NVI elutasítja.

A választópolgár abban az esetben szavazhat a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán, ha legkésőbb május 31. 16 óráig kérte nemzetiségi névjegyzékbe vételét.

Lehetősége van a polgárnak arra, hogy bármikor töröltesse a nemzetiségi hovatartozását a központi névjegyzékből, és az országgyűlési választásra kiterjedő hatály ügyében tett nyilatkozatát is bármikor módosíthatja. Azt a választópolgárt, aki május 31. 16 óráig kéri nemzetiségi hovatartozásának törlését a központi névjegyzékből, az NVI törli a nemzetiségi szavazóköri névjegyzékből is.

A választópolgár azt követően, hogy kérelmére a nemzetiségi hovatartozását törlik a központi névjegyzékből, korlátozás nélkül kérheti másik (vagy ugyanazon) nemzetiség tagjaként való nyilvántartásba vételét.

4.1.3. A fogyatékossgal élő választópolgár által igényelt segítség

A fogyatékossgal élő választópolgárok joggyakorlásának elősegítése alapelveinek érvényesítése érdekében a Ve. a fogyatékossgal élő választópolgár részére lehetővé teszi, hogy a választójogának gyakorlásához szükséges speciális segítséget igényeljen.

A vak és gyengénlátó választópolgárok hatékony tájékoztatását szolgálja, hogy a szavazás helyét és idejét is tartalmazó **értesítőt** számukra – április 2-án 16 óráig benyújtott kérésükre – **Braille-írással** kell elkészíteni. A Braille-írással ellátott **szavazóablont** alkalmazása lehetővé teszi, hogy önállóan, mások segítségével nélkül töltsék ki a szavazólapot a vak és gyengénlátó választópolgárok. Szavazóablont azokban a szavazóhelyiségekben kell biztosítani, ahol legalább egy olyan választópolgár szerepel a névjegyzékben, aki legkésőbb május 31-én 16 óráig kérte annak használatát.

A választójog gyakorlásával kapcsolatos tudnivalókat egyszerű, **könnyen értelmezhető** megfogalmazásban tartalmazó **tájékoztató** egy olyan dokumentum, mely az írott szöveget nehezen értelmező választópolgárok eligazodását segíti. Ilyen tájékoztatót az a választópolgár kap, aki legkésőbb április 2-án 16 óráig kérte.

Addig, ameddig nem sikerül megvalósítani, hogy valamennyi szavazóhelyiség akadálymentesen elérhető legyen, a választópolgárnak szükséges előre jeleznie, ha **akadálymentes szavazóhelyiségben** kíván szavazni. Erre a szavazást megelőzően június 5-én 16 óráig van lehetőség.

FONTOS! Ha a választópolgár lakcíme szerinti szavazóhelyiség nem akadálymentes, akkor a HVI-nek kell áttennie egy alkalmas, akadálymentes szavazókörbe. **Ezt a HVI a választás kitűzését követően, legkésőbb április 2-án tegye meg! Együttal a körzeten kívüli választópolgárokat is be kell körzetesíteni eddig az időpontig!** Április 2. után is folyamatosan el kell látni ezt a feladatot a névjegyzékzárásig.

4.1.4. A központi névjegyzéki adatok kiadásának megtiltása

A választási iroda a Ve. 153. §-a alapján a jelölő szervezet, jelölt kérésére köteles átadni a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok név- és lakcímadatait, életkorát és nemét annak érdekében, hogy a választási kampány keretében a választópolgárokat közvetlenül, névre szólóan megcímzett küldemények útján vagy személyesen felkereshessék. A választópolgár jogosult megtiltani, hogy a választási szervek a róla nyilvántartott adatokat kiadják.

4.1.5. Az Európai Unió más tagállama állampolgárának névjegyzékbe vétele az EP választásra

Az Európai Unió más tagállamának Magyarországon élő állampolgára automatikusan kerül felvételre a központi névjegyzékbe, amikor lakóhelyet létesít Magyarországon, feltéve, hogy a magyar jog szerint nagykorú és a magyar bíróság nem zárta ki a választójogból. Az uniós választópolgár automatikus névjegyzékbe vétele azonban csak a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására terjed ki.

Az Európai Parlament tagjainak választásán azok az uniós választópolgárok, akik nem az állampolgárságuk szerinti tagállamban élnek, szabadon dönthetnek arról, hogy az állampolgárságuk vagy a lakóhelyük szerinti tagállamban kívánják gyakorolni a választójogukat. E választópolgárok a lakóhelyük szerinti tagállamban akkor szavazhatnak az EP-választáson, ha kérik az ottani névjegyzékbe való felvételüket.

A központi névjegyzékben szereplő uniós állampolgár bármikor kérheti, hogy a **központi névjegyzékbe vétele az EP választásra is terjedjen ki**, azonban ilyen irányú kérelmét legkésőbb május 24-én 16 óráig be kell nyújtania, annak érdekében, hogy június 9-én a magyar listákra adhassa le szavazatát. Ebben az esetben a választópolgár az EP választáson a magyarországi képviselők választásán felkerül a szavazóköri névjegyzékbe, szavazhat, ugyanakkor törlik az állampolgársága szerinti tagállam névjegyzékéből.

Az Európai Unió más tagállamának az Európai Parlament tagjainak választására is kiterjedő hatállyal központi névjegyzékben szereplő állampolgára bármikor kérheti, hogy **az NVI törölje a központi névjegyzékből** választójogosultságának az Európai Parlament tagjainak választására is kiterjedő hatályát, azonban ilyen irányú kérelmét legkésőbb május 30-án 16 óráig be kell nyújtania. Így lehetővé válik az uniós választópolgár számára, hogy az állampolgársága szerinti tagállam európai parlamenti képviselőinek választásán gyakorolja

aktív választójogát. A törlési kérelem alapján az európai uniós választópolgár továbbra is szerepel a központi névjegyzékben (a helyi önkormányzati választáson választójoggal rendelkezik), de a névjegyzékbe vétele már nem terjed ki az Európai Parlament tagjainak választására, így az európai parlamenti választás szavazóköri névjegyzékébe már nem kerül be (vagy abból törlésre kerül).

Az Unió más tagállamában élő magyar állampolgár is kérheti névjegyzékbe vételét az EP-választásra a külföldi lakóhelye szerinti hatóságoktól. Ilyen esetben – ha magyarországi lakcímmel is rendelkezik – az itthoni szavazóköri névjegyzékből az NVI törölni fogja.

4.1.6. A NESZA adattartalma

A NESZA azoknak a polgároknak az adatait tartalmazza, akiknek egyedi bírói döntés értelmében nincs, vagy korlátozott a választójoga.

Sem aktív, sem passzív választójoggal nem rendelkezik az, akit a bíróság gondnoksági perben a választójogból kizárt vagy büntető ügyben hozott ítéletében a közügyektől eltiltott.

Szavazhat, de nem lehet jelölt az, aki szabadságvesztés büntetését tölti (feltéve, hogy nincs eltiltva a közügyektől) vagy intézeti kényszergyógykezelés alatt áll.

4.1.7. A NESZA adatainak felhasználása

A választójoggal nem rendelkező polgárok nyilvántartásának adatait kizárólag a választási eljárásban, a választási szervek vagy – jogorvoslati eljárásban – a bíróságok kezelhetik. Az adatkezelés kizárólagos célja annak megállapítása lehet, hogy valaki rendelkezik-e választójoggal.

4.1.8. A NESZA nyilvánossága

A választójoggal nem rendelkező polgárok nyilvántartása az abban szereplő polgárok különleges adatait tartalmazza. Ezért a nyilvántartás **nem nyilvános**, abba csak az érintett személy a saját adatai tekintetében, továbbá a választási szervek és a bíróság tekinthetnek be. A betekintésről az NVI nyilvántartást vezet.

Bármely nagykorú polgár kérheti az NVI-től annak igazolását, hogy nem szerepel a választójoggal nem rendelkező polgárok nyilvántartásában, azaz vele szemben nem áll fenn a választójogból való kizáró ok.

A NESZA állomány a HVI-k számára nem elérhető. A szavazás napján a HVI a központilag működő NESZA-ügyeletől kérhet információt.

4.2. A SZAVAZÓKÖRI NÉVJEGYZÉK

4.2.1. A szavazóköri névjegyzék létrehozása

Az állandó, folyamatosan aktualizált központi névjegyzékben minden választópolgár szerepel, aki bármelyik választástípusban választójoggal rendelkezik. Emellett még 18 év alatti, a választójogra csak várománnyal rendelkező polgárok is vannak a központi névjegyzékben. A választás kitűzését követően azonban már olyan névjegyzékre van szükség, amely csak a kitűzött választáson aktív választójoggal rendelkező választópolgárok adatait tartalmazza.

Egy-egy **választás kitűzését követően** ezért a központi névjegyzék alapján az NVI elkészíti a szavazóköri névjegyzéket, amelyben már csak az **adott választáson szavazati joggal rendelkező** választópolgárok szerepelnek.

A mostani közös eljárásban az NVR-ben közös névjegyzékként kell vezetni az EP, az önkormányzati, valamint a nemzetiségi választásra szóló szavazóköri névjegyzéket. Kinyomtatásra is egy szavazóköri névjegyzék kerül. A közös szavazóköri névjegyzék az NVR ún. önkormányzati csempesorában található.

Már a szavazóköri névjegyzék összeállításától kezdve, azaz a választás kitűzését követő naptól szerepelnie kell a szavazóköri névjegyzékben azoknak a kiskorú polgároknak is, akik legkésőbb a szavazás napján

a 18. életévük betöltésével választójogosulttá válnak. Ők is megkapják az értesítőt, de csak azok ajánlhatnak, akik az ajánlásgyűjtés befejezéséig nagykorúvá válnak.

A szavazóköri névjegyzék elektronikus változatát az NVI – azt követő 15 nap elteltével, hogy a választás eredménye valamennyi választókerületben jogerőre emelkedett – megszünteti, a szavazókörben használt kinyomtatott példányokat pedig a HVI a szavazást követő 90. nap utáni munkanapon, szeptember 9-én **megsemmisíti**.

4.2.2. Az értesítő

4.2.2.1. Az értesítő tartalma

A választás kitűzéséről, arról, hogy a választópolgár melyik választókerületben/településen gyakorolhatja választójogát, a szavazás napjáról és helyéről értesítővel kell tájékoztatni a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárokat.

Az értesítő a választópolgár személyes adatai közül a nevét, születési nevét, születési idejét és a lakcímét tartalmazza, továbbá a nemzetiségiként névjegyzékbe vett választópolgár esetén a nemzetiség megjelölését is.

Az értesítő a választópolgár szavazati jogának gyakorlásával kapcsolatos alapvető információkat is tartalmazza.

Az uniós választópolgárok számára egy rövid angolnyelvű tájékoztató is az értesítőre kerül, melyből megtudható hol érhető el számukra részletesebb, idegen nyelvű információ a választással kapcsolatban.

4.2.2.2. Az értesítő megküldése

Azoknak, akik április 3-án a szavazóköri névjegyzékben szerepelnek, az NVI postai úton küldi meg az értesítőt, úgy, hogy az április 19-ig megérkezzen a választópolgárhoz. Az értesítők a választópolgár elektronikus tárhelyére nem kerülnek megküldésre.

Azt, aki **április 3-át követően** kerül felvételre valamely szavazókör névjegyzékébe (pl. lakcímváltozás vagy átjelentkezés miatt), szintén az NVI tájékoztatja a névjegyzékbe vételéről.

Az a választópolgár, aki – annak ellenére, hogy szerepel a szavazóköri névjegyzékben – nem kapja meg az értesítőt, vagy azt elveszíti, a **HVI-től új értesítőt igényelhet, amelyet a HVI az NVR-ből kinyomtat, és átad vagy megküld a választópolgárnak.**

4.2.3. A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése

A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése mind az EP, mind az önkormányzati, mind a nemzetiségi választásra kiterjedő hatállyal történik.

4.2.3.1. A szavazóköri névjegyzék automatikus továbbvezetése

Annak érdekében, hogy a szavazóköri névjegyzék mindig naprakész legyen, az NVR a központi névjegyzékben bekövetkezett minden változást (pl. lakcímváltozás, névváltozás, választójog elvesztése vagy megszerzése, nemzetiségi névjegyzékbe vétel vagy törlés) átvezet a szavazóköri névjegyzéken.

4.2.3.2. A szavazóköri névjegyzék módosítása hivatalból

Azt a választópolgárt, aki a központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelemben kérte, hogy **akadálymentes szavazóhelyiségben** szavazhasson, és akinek a lakcíme szerint kijelölt szavazóhelyiség nem akadálymentes, a HVI a lakcíme szerinti szavazóhelyiséggel azonos választókerületben lévő, akadálymentes szavazóhelyiséggel rendelkező szavazókör névjegyzékébe teszi át. Ez azt jelenti, hogy a 10 000 vagy azalatti lakosságú településen a településen belül, míg a 10 000 feletti lakosságú településen az egyéni választókerületen belül történik az áttétel. A Ve. 166. §-a szerint „minden településen minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiséget akadálymentesíteni kell”, továbbá a települési szintű lakóhellyel rendelkezők számára kijelölt szavazóhelyiségnek is akadálymentesnek kell lennie.

4.2.3.3. A szavazóköri névjegyzék módosítása kérelemre

A választópolgár szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos kérelme mindegyik választásra kiterjed!

a) SZSZB-tag, jegyzőkönyvvezető áttétele

Az SZSZB tagja, valamint a jegyzőkönyvvezető **június 7. 10 óráig** kérheti, hogy az NVI tegye át annak a szavazókörnek a névjegyzékébe, amely SZSZB-jének munkájában a szavazás napján részt vesz. Az áttétel csak **településen belül** lehetséges, és a 10 000-nél több lakosú településen további feltétel, hogy a két szavazókör (a lakcím szerinti és a munkavégzés szerinti) **ugyanazon egyéni választókerületbe** tartozzon. Ez az áttétel nem minősül átjelentkezésnek.

FONTOS! Ez is egy olyan eset amikor az NVR az automatikus döntéshozatal közben minden esetben kéri a HVI közreműködését, hogy erősítse meg a tag, illetve a jegyzőkönyvvezető kérelmét, s igazolja, hogy valóban az adott szavazókörbe van beosztva.

Amennyiben a jegyzőkönyvvezető nem olyan szavazókörben látja el feladatát, ahol névjegyzékben szerepel, és az áttételre nincs lehetőség, akkor a HVI vezetője lehetőleg gondoskodik a jegyzőkönyvvezető helyettesítéséről arra az időre, míg a jegyzőkönyvvezető választói jogának gyakorlása érdekében a lakcíme szerinti szavazókörben leadja szavazatát.

b) Átjelentkezés

Az átjelentkezés a közös eljárás azon része, ahol egyes esetekben nem lehet a szabályokat azonosan alkalmazni.

Alapvetően befolyásolja az eljárást, hogy a választópolgár bejelentett tartózkodási helyére, vagy egy más magyarországi címre kíván átjelentkezni.

ba) Átjelentkezés bejelentett tartózkodási helyre

A lakóhellyel és tartózkodási hellyel is rendelkező választópolgár az **önkormányzati választásokon** eldöntheti, hogy a **lakóhelye vagy a bejelentett tartózkodási helye** szerinti önkormányzat megválasztásában kíván részt venni. Aki a tartózkodási helye szerinti polgármesterre, képviselőkre akar szavazni, az átjelentkezhet.

Átjelentkezéssel az a választópolgár szavazhat, aki magyarországi lakóhelye mellett bejelentett magyarországi tartózkodási hellyel is rendelkezik, feltéve, hogy

- tartózkodási helyét legkésőbb a választás kitűzését megelőző 30. napon, azaz 2024. február 11-én létesítette,
- az elbíráláskor is érvényes, és
- érvényessége legalább 2024. június 9-ig tart,

illetve tartózkodási helye mindhárom időpontban ugyanazon választókerületben volt.

Mivel az átjelentkezés csak a bejelentett tartózkodási hely szerinti szavazókörbe lehetséges, a kórházban tartózkodók, a fogvatartottak így nem tudják gyakorolni szavazati jogukat az önkormányzati és nemzetiségi választásokon (kivéve azt a különleges esetet, ha a választópolgár lakóhelye vagy tartózkodási helye ugyanabban a szavazókörben van, ahova a kórház vagy bv-intézet is tartozik).

Az NVI az átjelentkezési kérelem alapján a választópolgárt törli a lakóhelye szerinti szavazókör névjegyzékéből, egyidejűleg felveszi a tartózkodási helye szerinti szavazókör névjegyzékébe. Ilyen esetekben az átjelentkezéssel szavazók nem a kijelölt szavazókörben szavaznak, és mindegyik választáson – így az EP és az önkormányzati, valamint regisztráció esetén a nemzetiségi választáson is – ebben a szavazókörben élhetnek választójogukkal.

A választópolgár május 31-én 16 óráig kérhet átjelentkezést, illetve június 7-én 10 óráig kérheti visszavételét a lakóhelye szerinti szavazóköri névjegyzékbe.

bb) Átjelentkezés bejelentett tartózkodási helytől eltérő településre vagy bejelentett tartózkodási hely hiányában

Átjelentkezéssel az a választópolgár is szavazhat, aki a szavazás napján a magyarországi lakcíme szerinti szavazókörtől eltérő helyen tartózkodik, illetve tartózkodási hellyel nem is rendelkezik.

Ilyen esetben azonban az átjelentkezés csak az EP választásra terjed ki, a választópolgár a kérelemben megjelölt település kijelölt szavazókörébe kerül felvételre. Az önkormányzati (valamint regisztráció esetén a nemzetiségi) választáson a lakóhelye szerinti szavazókör névjegyzékében fog továbbra is szerepelni.

A választópolgár ekkor is május 31-én 16 óráig kérhet átjelentkezést, illetve június 7-én 10 óráig kérheti visszavételét a lakóhelye szerinti szavazóköri névjegyzékbe.

c) Külképviseleti névjegyzékre jelentkezés

A külképviseleti névjegyzékre jelentkezés szabályai megegyeznek a fenti, bb) pontban ismertetettekkel, eszerint:

Ha a választópolgár külképviseletre kéri át magát, akkor kérelme csak az EP választásra terjed ki.

Mivel az ilyen kérelem csak az EP választásra terjed ki, ezért az NVI ezen kérelem alapján a választópolgárt az EP választás vonatkozásában törli a lakóhelye szerinti szavazókör névjegyzékéből, egyidejűleg felveszi a kérelemben megjelölt külképviselet névjegyzékébe. Az önkormányzati és a nemzetiségi választás tekintetében a választópolgár továbbra is a lakóhelye szerinti szavazókör névjegyzékében marad.

A választópolgár ebben az esetben is május 31-én 16 óráig kérheti a felvételét a külképviseleti névjegyzékbe, illetve – eltérően az átjelentkezési határidőtől – június 5-én 16 óráig kérheti visszavételét a lakóhelye szerinti szavazóköri névjegyzékbe.

d) Mozgóurna igénylése

Az a választópolgár, aki a szavazóköri névjegyzékben szerepel, de **egészségi állapota** vagy **fogyatékosága**, illetve **fogva tartása** miatt nem tud elmenni a szavazóhelyiségbe, hogy ott adja le a szavazatát, mozgóurnát kérhet. Egyéb indokok (például munkavégzési kötelezettség teljesítése) alapján nincs lehetőség mozgóurna igénylésére.

Az NVI a mozgóurnát igénylő választópolgárokról az informatikai rendszerben **külön jegyzéket** (a „mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke”) készít. Ebbe a nyilvántartásba – a nevtől eltérően – természetesen nem azokat kell felvenni, akik kérték a mozgóurnát, hanem csak azokat, akik kérelmének az NVI helyt adott.

A mozgóurnát a választópolgár kérheti

- a lakcíme vagy
- a lakóhelye (tartózkodási helyre átjelentkezett választópolgár a tartózkodási helye) szerinti szavazókör területén található egyéb címre, vagy
- május 31-ig bármely magyarországi címre – ilyenkor a kérelmet egyben átjelentkezési kérelemnek is kell tekinteni), illetve
- a bb) pont esetében a településen található bármely címre.

4.2.4. A szavazóköri névjegyzék lezárása és kinyomtatása

4.2.4.1. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének lezárása

A június 7-én 10 óráig benyújtott kérelmeket az NVI automatikus döntéshozattal haladéktalanul elbírálja, a változások átvezetése megtörténik a névjegyzékeken.

FONTOS! A HVI-nek a hozzá levélben beérkező, vagy személyesen, illetve kézbesítési meghatalmazott útján benyújtott kérelmeket folyamatosan, haladéktalanul rögzíteni kell az NVR-ben, mert a névjegyzék központi

zárása csak akkor történhet meg, ha valamennyi HVI végzett a kérelmek feldolgozásával, majd az NVI meghozta a szükséges döntést!

Akár egyetlen HVI kése delme is azt eredményezi, hogy az ország összes HVI-jének rá kell várnia.

A névjegyzék zárását megelőzően a HVI-nek (ha eddig nem tette meg) a VER modulban be kell állítania az – elegendő jelölt hiányában – elmaradó nemzetiségi választásokat (ha van ilyen). Amíg ellentmondást tartalmaz a rendszer (nincs beállítva elmaradási ok, de pl. nincs adott nemzetiségű szavazópolgár a névjegyzéken, vagy nincs elég jelölt) addig a rendszer nem engedi a névjegyzék zárását.

Ezután az SZL-ben és a NESZA-ban bekövetkezett változásokat az NVI átvezeti a központi névjegyzéken és a szavazóköri névjegyzéken is. Az ezt követő változások már nem jelennek meg a szavazóköri névjegyzékben. Aki tehát a szavazást megelőző második napon 10 órát megelőzően jelenti be az új lakcímét (úgy, hogy a változás 10 óráig rögzítésre kerül az SZL-ben), az már az új lakóhelyén szavazhat.

E változások átvezetését követően az NVI a szavazóköri névjegyzéket és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét **lezárja**, ezt követően azokba választópolgárt felvenni és azokból törölni már nem lehet. Ez alól két kivétel van:

- Az SZSZB a szavazóköri névjegyzékből a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe átteszi a nála mozgóurnát igénylő választópolgárokat, ha a kérelemnek helyt ad.
- Előfordulhat, hogy a bíróság jogorvoslati eljárás keretében a szavazóköri névjegyzék lezárását, illetve kinyomtatását követően vesz fel valakit a névjegyzékbe. Ebben az esetben a bíróság ítéletét az elektronikusan vezetett névjegyzék megnyitásával, módosításával, ismételt lezárásával és ismételt kinyomtatásával lehet érvényesíteni.

4.2.4.2. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének kinyomtatása

A zárást követően az addig kizárólag elektronikus úton vezetett, lezárt **névjegyzéket** és **mozgóurnát** igénylő választópolgárok jegyzékét a **HVI** – június 7-én – **kinyomtatja**.

A HVI vezetője a kinyomtatott névjegyzékeket és a mozgóurnát igénylő választópolgárok kinyomtatott jegyzékét az utolsó oldalakon elhelyezett aláírásával és bélyegzőlenyomattal **hitelesíti**. A nyomtatás, majd a hitelesítés megtörténtét az NVR-ben kell jelenteni az NVI számára.

A kinyomtatott névjegyzékeken már nem szerepelnek azok, akiket az NVI felvett a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe.

Azt, aki a szavazás napján, az SZSZB-től kér mozgóurnát, az SZSZB törli a névjegyzékből (áthúzza az adatait), és felveszi a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe, ha a bizottság a kérelemnek helyt ad. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke gyakorlatilag együtt alkotják a szavazókörben (a szavazóhelyiségben vagy mozgóurnával) szavazásra jogosult választópolgárok nyilvántartását.

4.3. A NÉVJEGYZÉKEKKEL KAPCSOLATOS KÉRELMEK

4.3.1. A névjegyzékkel kapcsolatos kérelem benyújtása

4.3.1.1. A kérelem benyújtásának módja és helye

A névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet a választópolgár benyújthatja

- elektronikusan azonosítást követően elektronikus úrlapon (valasztas.hu vagy mo.hu),
- személyesen,
- kézbesítési meghatalmazott útján.

A kérelmet maga a választópolgár **személyesen** vagy kézbesítési meghatalmazott útján bármely HVI-nél benyújthatja (így a bejelentett lakóhelyétől távol élő választópolgárnak nem kell hazautaznia a kérelem benyújtása céljából).

Az így benyújtott kérelmet a HVI rögzíti az NVR-ben, amelyet ezt követően automatikus döntéshozattal az NVI bírál el.

Az elektronikus azonosítást követően elektronikus úrlapon (azaz az ügyfélkapun) benyújtott kérelmet az informatikai rendszer továbbítja az NVI-hez automatikus döntéshozatalra.

A **mozgóurna** iránti igény benyújtása tekintetében további módokon is benyújtható a kérelem:

- elektronikus azonosítás nélkül elektronikus úton június 5-én 16 óráig,
- a HVI-hez levélben június 5-én 16 óráig,
- az illetékes szavazatszám-láló bizottsághoz a szavazás napján, június 9-én legkésőbb 12 óráig kézbesítési meghatalmazott útján vagy meghatalmazással nem rendelkező személy általi kézbesítéssel.

4.3.1.2. A kérelem benyújtásának ideje

A **központi** névjegyzékkel kapcsolatos kérelmeket (nemzetiségi regisztráció, fogyatékos személyek segítése, adatletiltás, uniós regisztráció) **bármikor** be lehet nyújtani. Az uniós regisztráció csak akkor kerül átvezetésre a szavazóköri névjegyzéken, ha legkésőbb május 24-én 16 óráig, míg a nemzetiségi regisztráció csak akkor kerül átvezetésre a szavazóköri névjegyzéken, ha legkésőbb május 31-én 16 óráig beérkezik az NVI-hez.

A regisztrációs kérelmet is bármikor be lehet nyújtani.

A **szavazóköri** névjegyzékkel kapcsolatos kérelmeket (átjelentkezés, külképviseleti névjegyzékre jelentkezés, mozgóurna igénylése) a választás kitűzését követően, **április 4-től** lehet benyújtani. A HVI-hez korábban benyújtott kérelmeket április 4-én kell rögzíteni az NVR_ben.

Az **átjelentkezés** iránti kérelmet **május 31-én 16 óráig** lehet benyújtani elektronikus azonosítást követően elektronikus úrlapon, személyesen, illetve kézbesítési meghatalmazott útján.

Az **átjelentkezés** visszavonása iránti kérelmet az előzőekben részletezett módon június 7-én **10 óráig** lehet benyújtani.

A **mozgóurna** iránti kérelem

- elektronikus azonosítást követően elektronikus úrlapon a szavazás napján, június 9-én 12 óráig,
- elektronikus azonosítás nélkül elektronikus úton június 5-én 16 óráig,
- levélben június 5-én 16 óráig a HVI-hez,
- személyesen vagy kézbesítési meghatalmazott útján június 7-én 10 óráig a HVI-hez,
- kézbesítési meghatalmazott útján vagy meghatalmazással nem rendelkező személy általi kézbesítéssel a szavazás napján, június 9-én legkésőbb 12 óráig az illetékes szavazatszám-láló bizottsághoz

nyújtható be.

4.3.1.3. A kérelmező azonosítása

A kérelem **személyes vagy kézbesítési meghatalmazott útján történő** benyújtása esetén a HVI ügyintézője a kérelmező/kézbesítési meghatalmazott iratai alapján ellenőrzi a benyújtó személyazonosságát.

Ezt követően a kérelmet rögzíteni kell.

4.3.1.4. A kérelem rögzítése

Abban az esetben, ha a kérelmet személyesen, kézbesítési meghatalmazott útján vagy levélben nyújtják be a HVI-hez, a benyújtás helye szerinti HVI haladéktalanul rögzíti azt az NVR-ben. Tekintettel arra, hogy a választópolgár kérelmét bármely HVI-nél benyújthatja, áttételnek nincs helye, a címzett választási iroda köteles a kérelmet rögzíteni.

4.3.2. A kérelem adattartalma

A névjegyzékkel kapcsolatos kérelemnek tartalmaznia kell azokat a személyes adatokat, amelyek alapján a választási iroda meggyőződhet arról, hogy a kérelem valóban a kérelmezőtől származik. E személyes adatok a következők:

- a választópolgár **neve**,
- a választópolgár **születési neve**,
- a választópolgár születési helye, ideje,
- a választópolgár személyi azonosítója vagy személyazonosságának igazolására alkalmas hatósági igazolványának okmányszáma.
- Elektronikus azonosítást követően elektronikusan benyújtott kérelmek esetében fenti adatokat nem kell a kérelemnek tartalmaznia. Az azonosítással azok ellenőrzésre kerülnek.

A fentiekén kívül

- a **nemzetiségi** névjegyzékbe vételi kérelemnek **tartalmaznia kell a nemzetiség megnevezését**, valamint a választópolgár nyilatkozatát, amelyben nemzetiséghez tartozását **megvallja**. A választópolgár kérheti még, hogy az **országgyűlési választásra is** kiterjedjen a nemzetiségi regisztrációjának a hatálya,
- a **fogyatékossgal** élő választópolgár a segítség iránti igényben megjelöli, hogy milyen **segítséget** kér,
- az **uniós** választópolgár EP választásra szóló regisztrációjának tartalmaznia kell
 - a) a választópolgár **nyilatkozatát**, hogy szavazati jogát csak Magyarországon gyakorolja,
 - b) annak a **településnek vagy választókerületnek** a megjelölését, amelynek névjegyzékébe az állampolgársága szerinti tagállamban legutóbb felvették.
- az átjelentkezés iránti kérelemnek tartalmaznia a település megnevezését,
- a külképviseleti kérelemben meg kell jelölni azt a külképviseletet, ahol a választópolgár szavazni kíván,
- a **mozgórna** igénylésének tartalmaznia kell az igénylés **okát**, valamint azt a **címet**, ahova a mozgórna kivitelét kéri a választópolgár, ha nem a lakcímén tartózkodik. A kérelmen a választópolgár megadhat olyan információt (pl. kórterem száma), mely segíthet a mozgórna címre eljutni az SZSZB tagjainak. Ezt az információt a mozgórnat kérők jegyzéke is tartalmazni fogja.

4.3.3. A névjegyzékkel kapcsolatos kérelem elbírálása

4.3.3.1. A kérelem elbírálása

A **névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet** beérkezését illetve HVI általi rögzítését követően haladéktalanul, de legkésőbb 24 órán belül bírálja el az NVI automatikus döntéshozatallal.

Bizonyos esetekben, akkor is helyt kell adni a kérelemnek, ha az abban szereplő adatok eltérnek a nyilvántartásban szereplő adatoktól, de a választópolgár személyazonossága kétséget kizáróan megállapítható. Ezek az eltérések a következők lehetnek:

- írásmódbeli eltérés, (pl. Betti helyett Betty)
- földrajzi név idegen nyelvű megjelölése, (pl. Bécs helyett Wien)
- adat más nyelven történő megadása (pl. Erzsébet helyett Elisabeth).

Amennyiben a kérelem automatikus döntéshozatallal nem bírálható el, akkor a kérelem a HVI munkakosarába kerül, és a HVI 3 munkanapon belül köteles a döntéshez szükséges rész kérdésként állást foglalni.

Az NVI a névjegyzékkel kapcsolatos kérelemről határozatot, két esetben végzést hoz. A végzésben meghozott döntés esetei, amikor a kérelmező olyan tény bejegyzését kéri, amit már tartalmaz a névjegyzék, illetve a kérelem önellentmondást tartalmaz.

4.3.3.2. A kérelmező értesítése

Az NVI döntéséről (legyen az elutasító vagy a kérelemnek helyt adó) értesíteni kell a kérelmezőt.

Az NVI a döntését elsődlegesen a választópolgár tárhelyére történő megküldéssel közli.

Ha tárhelyre való megküldés nem lehetséges (vagy amellet, ha a választópolgár kéri), akkor a kérelmező kérelmében foglalt rendelkezése szerint

- a személyesen jelen lévő kérelmezőnek vagy kézbesítési meghatalmazottnak átadja a döntést a HVI vagy
- az NVI küldi meg a döntést
 - e-mailben vagy
 - postai értesítési címre vagy
 - a kérelmező magyarországi lakcímére.

Ha tárhelyre való megküldés nem lehetséges, és a kérelmező nem jelöl meg közlési módot, vagy az eljárás nem kérelemre indult,

- magyarországi lakcímmel rendelkező személy esetében a kérelmező magyarországi lakcímére, hivatalos iratként történő megküldéssel,
- magyarországi lakcímmel nem rendelkező személy esetében elektronikus értesítési címre megküldéssel vagy postai értesítési címre – belföldre hivatalos iratként – történő megküldéssel

közli döntését a választópolgárral az NVI.

4.4. A NÉVJEGYZÉK NYILVÁNOSSÁGA

4.4.1. A központi névjegyzék nyilvánossága

Az információs önrendelkezési jog keretében bárki jogosult információt kérni arról, hogy szerepel-e a központi névjegyzékben, a nyilvántartott adataiba betekinhet, továbbá azokról másolatot kérhet. A betekintés jogát a magyarorszag.hu oldalon online, illetőleg személyesen vagy kézbesítési meghatalmazott útján a magyarországi lakcímmel rendelkező polgár bármelyik **HVI-ben**, a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár az NVI-ben gyakorolhatja. Más választópolgár központi névjegyzéki adataiba történő betekintésre nincs lehetőség.

4.4.2. A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága

A választások törvényességének egyik alapvető garanciája, hogy bárki meggyőződhet arról, hogy kik azok, akik a szavazáson részvételre jogosultak. Ennek módja, hogy a választás kitűzésétől a névjegyzék lezárásáig a **HVI-ben bárki** megtekintheti a település szavazóköri névjegyzékeinek adatait.

A választópolgárok személyes adatainak védelme érdekében a megtekintés lehetősége csak a választópolgárok nevére és lakcímére terjed ki, a többi személyes adat megismerésére nincs mód.

A betekintés lehetősége nem terjed ki a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékére, hiszen a nyilvánossághoz fűződő érdek már nem foglalja magában annak megismerését, hogy ki korlátozott a mozgásában.

A megtekintés az informatikai rendszerben, monitoron történik.

A szavazóköri névjegyzék adatainak megtekintése nem terjed ki arra, hogy a személyes adatokról (a választópolgárok neve és lakcíme) a betekintő másolatot vagy feljegyzést készítsen.

Az információs önrendelkezési jog keretében természetesen minden választópolgár jogosult arra, hogy **teljeskörűen** megismerje a szavazóköri névjegyzékben **róla nyilvántartott** adatokat, és azokról **másolatot** kérjen (online vagy bármely HVI-ben).

4.5. A NEMZETISÉGI NÉVJEGYZÉKRE VONATKOZÓ SPECIÁLIS SZABÁLYOK

A szavazóköri névjegyzékre azokat a választópolgárokat kell felvenni nemzetiségi választópolgárként, akik – legkésőbb május 31-én 16 óráig benyújtott kérelmük alapján – a központi névjegyzékben nemzetiségi választópolgárként szerepelnek.

A nemzetiségi választópolgár a lakcíme szerinti szavazókör névjegyzékében szerepel. Főszabály szerint tehát a lakóhelye szerinti településen, de aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán átjelentkezik a tartózkodási helye szerinti településre, azt a nemzetiségi választáson is át kell tenni a tartózkodási helye szerinti szavazókör névjegyzékébe.

AZ ÁTJELENTKEZÉS ÉS A MOZGÓURNA IGÉNYLÉS MINDEGYIK VÁLASZTÁSRA KITERJED!

Előfordulhat, hogy a választópolgár azt megelőzően kér átjelentkezést, mielőtt regisztrálna nemzetiségi választópolgárként. Ebben az esetben a regisztrációs kérelmének elbírálását követően egyből a tartózkodási helye szerinti szavazókör nemzetiségi névjegyzékébe kerül.

5. A JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK

Az EP választáson listát csak pártok, mint jelölő szervezetek állíthatnak.

Az önkormányzati választáson a (fő)polgármester-, illetve az egyéni választókerületi és egyéni listás jelöltek függetlenként vagy jelölő szervezet jelöltjeként indulhatnak. Vármegyei és fővárosi listát, valamint kompenzációs listát csak jelölő szervezetek állíthatnak.

A nemzetiségi választáson egyéni jelölteket és listákat csak nemzetiségi jelölő szervezetek állíthatnak.

5.1. A JELÖLŐ SZERVEZET NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

A jelölő szervezet akkor állíthat a választáson jelöltet és listát, ha az NVB vagy a TVB/FVB jogerősen nyilvántartásba veszi mint jelölő szervezetet. A közös jelöltet, listát állító jelölő szervezeteknek külön-külön kell nyilvántartásba vetetni magukat.

Jelölő szervezetként történő nyilvántartásba vételüket az alábbi szervezetek kérhetik:

- párt,
- egyesület, valamint
- nemzetiségi szervezet.

A különböző típusú szervezeteket az alábbi választásokra lehet nyilvántartásba venni:

- ha párt kérte a nyilvántartásba vételét, akkor az EP és az önkormányzati választásokra,
- ha egyesület kérte a nyilvántartásba vételét, akkor az önkormányzati választásra,
- ha nemzetiségi szervezetnek minősülő egyesület kérte a nyilvántartásba vételét, akkor az önkormányzati és a nemzetiségi önkormányzati választásokra

terjed ki a nyilvántartásba vétel.

A jelölő szervezetet a TVB/FVB vagy az NVB – amelynél a jelölő szervezet képviselőjére jogosult személy bejelentette – veszi nyilvántartásba. A nyilvántartásba vétel nemcsak az NVB, hanem a TVB-k esetében is országos hatáskörrel történik, sőt már az eljárás kezdeményezésének sem feltétele a TVB bármilyen címen való illetékessége.

Adott szervezet a nyilvántartásba vételről szóló határozat jogerőre emelkedését követően jogosult a választási eljárásban mint jelölő szervezet részt venni, ettől kezdve jogosult ajánlóívet igényelni, és egyéb cselekményeket, jognyilatkozatokat megtenni.

A nyilvántartásba vett jelölő szervezetekről az NVI nyilvántartást vezet, mely az NVR Karbantartás/P5 – jelölő szervezet bejelentése menüpontjában található meg. Tájékoztató jelleggel az NVR nyilvántartás tartalma – napi frissítéssel – a valasztas.hu honlapon is megtalálható.

5.1.1. A jelölő szervezet képviselete

Az NVR tartalmazza

- a jelölő szervezet bírósági nyilvántartás szerinti képviselője (képviseelői);
- a képviseletre jogosult egyéb meghatalmazottak

adatait.

A képviselők, meghatalmazottak megtalálhatók az NVR VER funkciójában, a *Választáselőkészítés (VER)* modulban a *Helyi önkormányzati választás / Listák / Szervezet – képviseletre jogosult személyek (HL77)* menüpontban.

A meghatalmazottak esetén a képviseleti jog esetleges területi (országos szintű, egy vagy több vármegyére, illetve egy vagy több OEVK-ra, vagy településre kiterjedő) korlátozását is tartalmazza az NVR, erre minden esetben tekintettel kell lenni.

A jelölő szervezet nevében tehát az járhat el, aki

- a jelölő szervezet NVR-ben rögzített (törvényes vagy meghatalmazott) képviselője– ebben az esetben további meghatalmazás nem kérhető,
- az NVR-ben rögzített képviselőtől származó, írásbeli meghatalmazással rendelkezik (tehát a meghatalmazás továbbadható – a Ptk. és a Pp. szabályainak megfelelő – teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással).

A jelölő szervezet képviselője aláírásának hitelességét a választási iroda nem ellenőrzi, további okiratok (aláírási címpéldány stb.) becsatolását nem kérheti.

5.2. AZ AJÁNLÁS

Jelöltet, illetve listákat (kivéve a kompenzációs listát és a fővárosi listát) ajánlani ajánlóíven lehet.

A választáson a (fő)polgármester-, az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelöltek, valamint vármegyei lista állításához a második fejezetben ismertetett számú ajánlás szükséges.

5.2.1. Az ajánlóív igénylése

5.2.1.1. Az igénylés fogadása

Az ajánlóívet

- a független jelöltként indulni szándékozó választópolgár (a választás kitűzésétől), illetve
- a jelölő szervezet (miután nyilvántartásba vétele jogerőssé vált)

az A3-A7 jelű formanyomtatványon igényelheti a választási irodáktól.

AJÁNLÓÍV IGÉNYLÉSE		
Milyen választásra?	Melyik nyomtatványon?	Hol?
<i>Polgármester-jelölt</i>	A4	HVI
<i>Egyéni listás jelölt</i>		
<i>Egyéni választókerületi jelölt</i>		
<i>Települési nemzetiségiönkormányzati jelölt</i>	A6	
<i>Főpolgármester-jelölt</i>	A4	FVI
<i>Területi nemzetiségi lista</i>	A7	
<i>Vármegyei lista</i>	A5	TVI
<i>Területi nemzetiségi lista</i>	A7	
<i>EP lista</i>	A3	NVI
<i>Országos nemzetiségi lista</i>	A7	

A független jelölt az A4-es formanyomtatványt a választás kitűzését követően már benyújthatja, míg valamely jelölő szervezet jelöltjeként induló választópolgárnak meg kell várnia, amíg a jelölő szervezetének – közös jelölt esetében minden szervezetének – nyilvántartásba vétele jogerőre emelkedik.

Amennyiben jelölő szervezet által állított jelölt ajánlásához kéri ki az ajánlóíveket, akkor az „A” formanyomtatványt a **jelölő szervezet képviselőjének és a jelöltnek is** alá kell írni.

Az A4 és A6 kérelmet az indulás helye szerinti HVI-hez (főpolgármester-jelölt esetén az FVI-hez) kell benyújtani:

- a jelölő szervezet HL77 listában szereplő képviselője vagy a független jelölt által személyesen vagy
- kézbesítési meghatalmazott útján, ha a nyomtatványt a jelölő szervezet HL77 listában szereplő képviselője és a jelölt korábban aláírásával ellátta vagy
- postai szolgáltató útján.

Az A5 és A7 nyomtatványt a listaállítás helye szerint kell benyújtani. A benyújtás egyrészt a fentiek szerint történhet, de lehetőség van elektronikus benyújtásra is, miszerint azt

- az elektronikus ügyintézés szabályai szerint hivatali kapun, vagy cégkapun keresztül, illetve
- e-mailen minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátva vagy azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítési szolgáltatással (AVDH) hitelesítve

is be lehet nyújtani.

Fenti benyújtási módokon túl lehetőség van arra is, hogy a formanyomtatványt bárki leadja a választási irodánál.

Feltétel elektronikus benyújtás esetén, hogy az elektronikusan aláíró a jelölő szervezet képviselőjére jogosult személy legyen. Nem felel meg az elektronikus benyújtási módnak az, ha a törvényes képviselő a nyomtatványt kézjeggyel ellátja, majd szkennelés követően e-mailben küldi meg a bejelentést a választási iroda részére,

5.2.1.2. Az ajánlóívigény rögzítése

Az „A”-s igénylőlap átvételekor vizsgálni kell, hogy azon szerepel-e a jelölt, valamint – jelölő szervezet jelöltje esetében – a szervezet(ek) képviselőjére jogosult személy neve és aláírása. Ehhez a *Választáselőkészítés (VER)* modulban a *Helyi önkormányzati választás / Listák / Szervezet – képviselőre jogosult személyek (HL77)* menüpontban ellenőrizhető az igénylést benyújtó **képviselési jogosultsága**.

A képviselőre jogosult ellenőrzését követően szemrevételezéssel ellenőrizni kell, hogy az igénylőlap megfelel-e a formai követelményeknek, vagy **tartalmaz-e formai hibákat**. Az ajánlóív-igénylést a feltárt hibák ellenére is rögzíteni kell az NVR-ben.

Rögzíteni kell, hogy az érintett jelölt független jelölt vagy jelölő szervezet(ek) jelöltje. **Közös jelölt esetén a jelölő szervezetek rögzítésekor fokozott figyelmet kell fordítani azok sorrendjére!**

Ha a jelölt fényképét és/vagy nemzetiségi nevét is leadja a bejelentő, akkor azt – a fájlcsere alkalmazásával – fel kell tölteni az NVR-be.

A rögzítést követően az ajánlóív-igénylésről az **Átadás-átvételi jegyzőkönyvet ki kell nyomtatni** és az igénylést benyújtó számára **át kell adni** vagy meg kell küldeni.

5.2.1.3. Az igény megtagadása

Az alkalmazás vizsgálja az összeférhetlenséget, továbbá azt, hogy

- van-e valamilyen hiba a felületen bejelölt pontokban, illetve
- jelölő szervezet jelöltje esetén a jelöltet állító szervezet(ek) jogerősen nyilvántartásba vételre került-e már a nyomtatvány benyújtásakor.

Határozattal meg kell tagadni az ajánlóívek átadását, ha az törvényi feltételekbe ütközik. A határozatot a választási irodának **az igénylés napján** meg kell hozni.

Az elutasító határozatot az NVR segítségével kell előállítani. Az NVR egyrészt jelzi a határozathozatali kötelezettséget, másrészt elkészíti a határozat tervezetét, melyet ki kell nyomtatni és át kell adni vagy kézbesíteni kell a jelöltnek, illetve a jelölő szervezet képviselőjének.

5.2.1.4. Az elfogadható jelölések

Az önkormányzati választáson, az egy választópolgár által elfogadható jelölések számát és fajtáját az Övjt. 8. §-a tartalmazza.

Ha olyan jelölt számára igénylik az ajánlóívet, aki azt megelőzően már azzal összeférhetetlen jelölést elfogadott, a választási iroda az ajánlóív kiadását határozattal megtagadja.

Egy jelölő szervezet egy egyéni választókerületben csak egy jelöltet állíthat. Ugyanakkor az egyéni listás választáson és a polgármester-választáson egy jelölő szervezet több jelöltet is állíthat.

Egy személy a különböző jelölési fajtákban különböző szervezetek jelöltje is lehet. Például a településen a jelölt a helyi szervezet képviselőjeként indul polgármesternek, míg a vármegyei listák közül egy másik párt listájára kerül föl.

Jelölés		A jelölt által elfogadható más jelölés:						
		polgármester	egyéni listás	egyéni választókerületi	kompenzációs listás	vármegyei listás	fővárosi listás	főpolgármester
polgármester	10 000, vagy az alatti településen		ugyanazon településen	-	-	ugyanazon vármegyében	-	-
	10 000 feletti településen		-	ugyanazon településen	ugyanazon településen	ugyanazon vármegyében	-	-
	megyei jogú városban		-	ugyanazon településen	ugyanazon településen	-	-	-
	fővárosi kerületben		-	ugyanazon kerületben	ugyanazon kerületben	-	igen	-
egyéni listás		ugyanazon településen		-	-	ugyanazon vármegyében	-	-
egyéni választókerületi	10 000 feletti településen	ugyanazon településen	-		ugyanazon településen	ugyanazon vármegyében	-	-
	megyei jogú városban	ugyanazon településen	-		ugyanazon településen	-	-	-
	fővárosi kerületben	ugyanazon kerületben	-		ugyanazon kerületben	-	igen	-
kompenzációs listás	10 000 feletti településen	ugyanazon településen	-	ugyanazon településen		ugyanazon vármegyében	-	-
	megyei jogú városban	ugyanazon településen	-	ugyanazon településen		-	-	-
	fővárosi kerületben	ugyanazon kerületben	-	ugyanazon kerületben		-	igen	-
vármegyei listás		<i>a</i> vármegyében, megyei jogú város kivételével	<i>a</i> vármegyében	<i>a</i> vármegyében, megyei jogú város kivételével	<i>a</i> vármegyében, megyei jogú város kivételével		-	-
fővárosi listás		fővárosi kerületben	-	fővárosi kerületben	fővárosi kerületben			igen
főpolgármester		-	-	-	-	-	igen	

5.2.1.5. A jelölt névhasználata

Az egyéni jelöltként indulni szándékozó személy az **A4** és **A6** nyomtatványon, a listás jelölt az **SZ2**, **SZ3**, **SZ4**, **SZ5** nyomtatványokon nyilatkozhat arról, hogy nevét milyen formában (dr. megjelölés, két utónév) kívánja szerepeltetni az ajánlóíven, a szavazólapon és a választások hivatalos honlapján (www.valasztas.hu).

FONTOS! Ugyanaz a személy a különböző választástípusokban nevét csak azonos módon használhatja.

Ha egy választópolgár több választástípusban is igényel ajánlóívet, és a különböző nyomtatványokon különbözőképpen kéri neve feltüntetését, a HVI az ajánlóívek kiadása előtt tisztázza a választópolgárral, hogy melyik formában kéri neve feltüntetését.

Amennyiben részére valamely igénylése alapján az ajánlóíveket már kiadták, akkor neve az először kiadott íveken szereplő formában szerepel az összes többi ajánlóíven. Az ajánlóív iránti igény rögzítésekor az NVR jelzi, ha a jelölt számára korábban kiadott ajánlóíven más formában szerepel a neve. Ilyen esetben az újonnan kiadott íven is az eredeti név kerül feltüntetésre, és erről az HVI az NVR-ből kinyomtatott dokumentummal tájékoztatja az igénylőt.

Ha a jelölt neve az ajánlóív átvételét követően megváltozik (házasságkötés vagy más ok miatti névváltozás), a változást figyelmen kívül kell hagyni, és az elsőként átvett ajánlóíven szereplő nevét kell feltüntetni az összes többi ajánlóíven, a szavazólapokon, a jegyzőkönyveken, valamint a választas.hu oldalon, minden más választástípusban is, nyilatkozataiban azonban természetesen a hivatalos nevét kell használnia.

5.2.2. Az ajánlóív kiadása

Az ajánlóívet – amely egyedi azonosítóval, sorszámmal (és az azt tartalmazó vonalkóddal) kerül előállításra – a HVI az NVR-ből nyomtatja ki.

A Ve. 2018 óta hatályos előírása szerint az ajánlóívet nem kell bélyegzőlenyomattal ellátni, így a választási iroda pecsétje nem tartozik az ajánlóív törvény által kötelezően előírt tartalmi elemei közé. Előzőekre tekintettel nem kell és a Ve. taxativitására tekintettel nem is szabad az ajánlóívet bélyegzőlenyomattal ellátni.

A HVI az igénylését követően haladéktalanul, de legkorábban április 20-án, szombaton az NVR-ből előállított átadás-átvételi jegyzőkönyvvel átadja az igénylő részére az általa igényelt mennyiségű ajánlóívet. Korábban is le lehet adni az A3-A7 jelű formanyomtatványt, ilyen esetben az ajánlóívek a szavazást megelőző 55. naptól, április 15-étől már kinyomtathatók az átadásukat megelőzően is (sőt ez ajánlott is), az átadás-átvételi jegyzőkönyv azonban csak a tényleges átadáskor kerülhet kinyomtatásra, mert a rajta szereplő időpont (átadás napja) jogkövetkezménnyel jár. (Az ajánlás ellenőrzésekor az NVR vizsgálja, hogy a választópolgár – az ajánlóív kiadása és az ajánlóív leadása közötti időszak bármely napján – választójogosult volt-e a választókerületben.)

Április 20-án 8 és 16 óra között az ajánlóív iránti igények fogadása és az ajánlóívek kiadása céljából a HVI-nek **ügyeletet kell tartania**. Ezt követően a HVI munkaidőben intézi az ajánlóívek kiadásával és átvételével kapcsolatos feladatokat (tehát április 21-én vasárnap nem).

Az ajánlóívről nem lehet – még kitöltetlen állapotban sem – másolatot készíteni.

5.2.3. Az ajánlás

Az a választópolgár ajánlhat jelöltet, aki a választáson a választókerületben választójoggal rendelkezik. A választójognak az ajánlóívek kiadása és a jelölt bejelentése (az ajánlóívek leadása) közötti bármely napon kell fennállnia.

Az ajánlóívre rá kell vezetni az ajánlást adó választópolgár

- nevét,
- személyi azonosítóját,
- magyarországi lakcímét (csak település, közterület, házszám),
- ajánló választópolgár saját kezű aláírását.

Az ajánlás érvényességének és hitelességének elengedhetetlen feltétele a saját kezű aláírás. A választópolgár aláírásán kívül a többi adata az ajánló választópolgár jelenlétében más személy – elsősorban az aláírást gyűjtő személy – által is rávezethető az ajánlóívre, sőt az ajánlóív ceruzával is kitölthető.

A nevének saját kezű aláírására képtelen (pl. testi fogyatékos, vak, illetve gyengénlátó, írástudatlan) választópolgár – az 1/2014. NVB iránymutatás alapján – az ajánlóívet a választási iroda vezetője, tagja, vagy

bíróság, közjegyző előtt láthatja el kézjeggyével. A választópolgár kézjeggyét a választási iroda hivatalos személyként eljáró vezetője vagy tagja, a bíróság, illetőleg a közjegyző hitelesíti.

Az ajánlóíven az ajánlást gyűjtő személy feltünteteti nevét, személyi azonosítóját vagy a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának számát és aláírását.

A választópolgár az alábbi jelöltekre/listákra adhat le ajánlásokat:

- a lakóhelye szerinti egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltre,
- a lakóhelye szerinti településen (kerületben) polgármester-jelöltre,
- amennyiben lakóhelye a fővárosban van, akkor a főpolgármester-jelöltre,
- a lakóhelye szerinti vármegyében – a megyei jogú város kivételével – a vármegyei listára,
- nemzetiségi választópolgár települési nemzetiségi jelöltre, területi valamint országos nemzetiségi listára, illetve
- az EP listára is.

Az önkormányzati és nemzetiségi választásra átjelentkezett választópolgár a bejelentett tartózkodási helye szerinti jelöltet ajánlhat.

A választópolgár jelölési fajtánként több jelöltet is ajánlhat. Egy választópolgár egy jelöltet csak egy ajánlással támogathat, a további ajánlásai érvénytelenek.

Az ajánlás nem vonható vissza.

Ajánlást a polgárok zaklatása nélkül a jelölő szervezet képviselője vagy a jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve annak képviselője – az alábbi kivételeken túl – bárhol gyűjthet.

Nem gyűjthető ajánlás:

- az ajánlást gyűjtő és az ajánló munkahelyén munkaidejében vagy munkaviszonyból, illetve munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben, (kizárólag az ajánlást gyűjtő, illetve az ajánló választópolgár munkahelyén való aláírásgyűjtésre vonatkozó tilalmat tartalmaz, így az vonatkozik a jelölő szervezetek által fenntartott vagy működtetett munkahelyekre is, amennyiben az ajánló vagy az ajánlást gyűjtő ott dolgozik, nem zárja ki azonban azt, hogy a jelölő szervezet székházában az ajánlásgyűjtést megszervezze)
- a Magyar Honvédségnél és a központi államigazgatási szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyén vagy szolgálati feladatának teljesítése közben,
- tömegközlekedési eszközön,
- állami, helyi és nemzetiségi önkormányzati szervek hivatali helyiségében,
- felsőoktatási és köznevelési intézményben,
- egészségügyi szolgáltató helyiségében, valamint
- a tulajdonos előzetes, írásbeli hozzájárulásának hiányában közforgalom számára nyitva álló magánterületen.

Az ajánlásért az ajánlást adó választópolgár részére előnyt adni vagy ígérni tilos. Az ajánlást adó választópolgár az ajánlásért nem kérhet előnyt, illetve nem fogadhat el előnyt vagy annak ígértét. Érvénytelen az az ajánlás, amelyet az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek.

5.2.4. A jelölt bejelentése

Az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelöltet, valamint a polgármester-jelöltet legkésőbb május 6-án 16 óráig kell bejelenteni a HVB-nél **az ajánlóívek átadásával**. Külön jelöltbejelentő nyomtatvány nincs.

Az ajánlóívek leadásán túl a jelöltnek nyilatkozni kell, hogy a választói akarat befolyásolására vagy ennek megkísérlésére irányuló tevékenység folytatása céljából külföldi támogatást vagy ebből származó vagyonelemet az adott választás vonatkozásában nem használ fel. A nyilatkozatra kötelezően előírt

formanyomtatvány nincs, azonban a joggyakorlás elősegítése érdekében a valasztas.hu oldalon és a VÁKIR-ban iratminta kerül elhelyezésre.

Amennyiben a jelölt nem ad le nyilatkozatot, akkor

- ha a jelölt jelen van az ívek átadásakor: át kell adni a jelen lévő jelöltnek a nyilatkozat nyomtatványát,
- ha a jelölt nincs jelen: jelezni kell az ívek leadása ügyében eljáró személynek a nyilatkozat hiányát, a figyelemfelhívás tényét az ívek átadás-átvételéről szóló jegyzőkönyvön rögzíteni kell.

A jelölt bejelentését a HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben. Az átvett ajánlóívek szigorú számadású nyomtatványok, így – szkenneléssel, vonalkód-beolvasással vagy kézi rögzítéssel – az azokon szereplő sorszámokat/sorszámintervallumokat még a bejelentő jelenlétében célszerű az NVR-be rögzíteni.

Az ajánlóívek személyes átvétele a szavazást megelőző május 6-án:

A HVI a megfelelő szervezési intézkedésekkel (pl. sorszámosztás) gondoskodik arról, hogy az utolsó pillanatban érkező nagyszámú bejelentés esetén is egyértelműen megállapítható legyen, mely jelöltek bejelentése történt meg határidőben, azaz 16 óráig, és mely jelöltek bejelentése késett el. Az NVR-ben óra és perc feltüntetésével kell szerepeltetni az átvétel időpontját, az átadás-átvételi bizonylaton is így fog megjelenni.

Határidőben történő bejelentésnek az tekinthető, ha az ajánlóívek 16 óráig a HVB elhelyezésére szolgáló épületbe érkeznek.

A 16 óráig az épületbe érkező ajánlóívek átvételét haladéktalanul el kell végezni.

Át kell venni, de külön, elkésettként kell kezelni azokat az ajánlást tartalmazó ajánlóíveket, amelyeket 16 órát követően juttatnak el a HVI elhelyezésére szolgáló épületbe.

A május 6. 16 órát követően, de május 7. 16 órát megelőzően az épületbe érkező üres ajánlóívek átvételét is rögzíteni kell az NVR-ben. Nem tekinthető üres ajánlóívnek az olyan ajánlóív, amelyen a beírt adatot áthúzták, kisatírozták, korrekttal vagy egyéb módon olvashatatlaná tették.

Az ajánlóívek átvételéről az NVR-ből átadás-átvételi jegyzőkönyvet kell nyomtatni.

Az ajánlóívek leadását követően – május 6-án 16 óráig – további ajánlóíveket nyújthat be a jelölt, akár a HVB döntésének meghozataláig, akár a HVB döntésének meghozatalát követően.

Az utólagosan benyújtott íveken lévő érvényes ajánlásokat hozzá kell számítani a megelőzően benyújtott ajánlásokhoz.

A leadott ajánlóívet a HVI nem adhatja vissza.

5.2.5. A le nem adott ajánlóívek utáni bírság

A független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve a jelöltet állítani szándékozó jelölő szervezet a rendelkezésére bocsátott összes ajánlóívet köteles átadni a HVI-nek legkésőbb május 6-án 16 óráig. E kötelezettség elmulasztása esetén a HVB hivatalból eljárva bírságot szab ki. A bírság összege minden be nem nyújtott ajánlóív után ezer forint.

Nem szabható ki bírság a fenti határidő elteltét követően, de legkésőbb május 7-én 16 óráig benyújtott, üres (ajánlást nem tartalmazó) ajánlóív után.

A HVB a bírsággal kapcsolatos döntését a jelöltállítási határidő lejártát követő 8 napon belül köteles meghozni.

Az ajánlóív leadásának elmulasztása miatt bírságot kiszabó HVB határozat tervezete az NVR VER modulja segítségével kerül létrehozásra az NVR BIRSAG modulról kapott bírságazonosító felhasználásával. Amennyiben a határozat tervezetét a HVB elfogadja és aláírja, annak döntésre vonatkozó adataival (iktatószáma, döntés dátuma, döntéshozó szerv) az NVR BIRSAG moduljában szereplő – bírságazonosító alapján kereshető – ügyet frissíteni kell. Ekkor a bírságügy állapota "I. fokú határozat - nem jogerős". Jogerőssé válását követően a beszkenelt határozatot csatolni szükséges és ezzel egy időben az ügy státuszát "Jogerős" állapotba kell állítani.

5.2.6. Az ajánlások ellenőrzése

Az ajánlásokat a **HVI ellenőrzi**. A HVB tagja csak a bizottság döntése alapján végezhet önállóan ellenőrzési feladatot, illetve tekinthet be a technikai nyilvántartásba.

A választási iroda mellőzi az ajánlások ellenőrzésének megkezdését, ha a leadott ajánlóíveken szereplő ajánlások száma nem éri el a jelöltséghez szükséges számot.

Amennyiben a jelölt további ajánlásokat ad le (amivel már elérhető a jelöltséghez szükséges ajánlásszám), vagy pótolja a nyilatkozatot, az ellenőrzést meg kell kezdeni.

Az ajánlások ellenőrzése során

1. az ajánlóív és a gyűjtő polgár vizsgálata:

- meg kell vizsgálni, hogy az ajánlóív eredeti-e, (a másolt ajánlóíven szereplő ajánlás érvénytelen, függetlenül a másolás módjától),
- meg kell vizsgálni, hogy
 - az ajánlóív gyűjtő személyre vonatkozó adatai teljeskörűen (név, személyi azonosító vagy személyazonosságát igazoló hatósági okmányszám) kitöltésre kerültek-e,
 - az ajánlóívet a gyűjtő személy aláírta-e, illetve
 - a gyűjtőként feltüntetett személy és aláírása nem tér-e el egyértelműen egymástól,
- az NVR-ben el kell végezni a gyűjtő személy azonosítását

2. ha az 1. pont szerinti ellenőrzés szerint minden megfelelő, akkor az ajánló választópolgár vizsgálata

- meg kell vizsgálni, hogy
 - az ajánlóíven a választópolgár valamennyi szükséges adata (név, személyi azonosító, lakcím) fel van-e tüntetve,
 - az NVR-ben el kell végezni az ajánló választópolgár azonosítását

3. meg kell állapítani, hogy az érvényes ajánlások száma eléri-e a jelöltséghez szükséges számot.

A Ve. rendelkezései szerint érvényesnek kell elfogadni azokat az ajánlásokat, amelyeket az ajánlási szabályokat betartva gyűjtöttek, a választópolgár az ajánlóíven valamennyi adatát feltüntette, és az alapján a választópolgár egyértelműen beazonosítható, de ajánlása adásakor egyes adataiban csekély mértékű eltérés tapasztalható. Az alábbi eltéréseket el kell fogadni:

- ékezethiba,
- írásmódbeli eltérés,
- földrajzi név idegen nyelvű megjelölése,
- adat más nyelven történő megadása,
- több utóneve egyikének elhagyása,
- „dr.” megjelölés elhagyása vagy feltüntetése,
- az ifjabb, idősebb, özvegy vagy más előtag, illetve ezen előtagok rövidítésének feltüntetése,
- lakcímében a település nevét, a közterület elnevezését vagy jellegét a szavazóköri névjegyzékben szereplő formától eltérően adta meg, de a lakcím az ellenőrzés során egyértelműen beazonosítható, (pl. Budapest helyett Bp., Székesfehérvár helyett Szfvár. stb.)
- lakcímében az irányítószámot, a lépcsőház, emelet, ajtó megjelölését nem tüntette fel, vagy az eltér a szavazóköri névjegyzékben szereplő adattól.

Az ellenőrzés eredményét tartalmazó kimutatást a jelöltként indulni szándékozó választópolgár és a jelöltet indítani kívánó jelölő szervezet képviselője akár a HVB döntését megelőzően is jogosult megtekinteni, továbbá tájékoztatást kérhet az érvénytelennek tekintett ajánlásokat érintő érvénytelenségi okokról, azokkal összefüggésben észrevételekkel élhet.

A kimutatáson túl, a jelölt, a jelölő szervezet képviselője illetve az általuk meghatalmazott személy részére személyes megjelenés esetén, az alábbi módokon adható további információ az egyes ajánlások érvénytelenségi okáról:

- Ajánlóívbe való betekintés. A Ve. nem tartalmaz tiltó szabályt az ajánlóívek megtekintésével kapcsolatban, sőt a jogorvoslati jog megalapozása érdekében egyes esetekben kifejezetten célravezető lehet. pl.: valóban nem tartalmazza a gyűjtő polgár aláírását az ív, többszörös ajánlások tényéről való meggyőződés.
- Ajánlóív adattartalmának és az NVR felületének összevetése.

Másolat az ajánlóívekről ebben az esetben sem kérhető, azokról fényképfelvétel sem készíthető.

Az ajánlások ellenőrzését a HVI a jelölt bejelentésétől számított **három napon belül** végzi el, a jelölt nyilvántartásba vételére azonban a HVB-nek a bejelentéstől számított négy nap áll rendelkezésére.

Az ajánlások tételes ellenőrzését **nem kell megkezdeni**, ha leadott ajánlások száma nem éri a jelöltséghez szükséges számot.

Az ajánlások tételes ellenőrzését **nem kell tovább folytatni** (azonban a megkezdett ajánlóívek ellenőrzését be kell fejezni), ha bizonyossá válik, hogy

- az érvényes ajánlások száma eléri a jelöltséghez szükséges számot,
- az érvényes aláírások száma a még nem ellenőrzött ajánlások érvényessége esetén sem érheti el a jelöltséghez szükséges számot.

Ezt az NVR jelzi.

Az ajánlások ellenőrzésének eredményéről a HVI tájékoztatja a HVB-t.

Amennyiben a választási bizottság az iroda által érvényesnek minősített ajánlásokat érvénytelennek minősít, s ezáltal a jelöltállításhoz szükséges ajánlásszám küszöbérték alá csökken, akkor a még nem ellenőrzött ajánlások ellenőrzését újra kell kezdeni, amennyiben maradtak ellenőrizetlen ajánlások. Csak a lefolytatott ellenőrzés után lesz a választási bizottság abban a helyzetben, hogy megalapozott döntést hozzon.

Ha a HVB a megfelelő számú érvényes ajánlás hiánya miatt visszautasítja a jelölt nyilvántartásba vételét, ugyanazon jelölt ismételt bejelentésével további ajánlóívek leadása lehetséges, mely esetben az érvényes ajánlások számába a korábban leadott érvényes ajánlásokat is bele kell számolni.

A HVB döntését követően a jelölt állapotában („bejelentve”) bekövetkező **változást**, valamint annak **dátumát haladéktalanul** rögzíteni kell az NVR-ben:

- a **HVB** nyilvántartásba vétellel kapcsolatos **döntését** [„nyilvántartásba véve (nem jogerős)” vagy „nyilvántartásba vétel visszautasítva (nem jogerős)”] és annak dátumát, a HVB ülésének napján,
- ha nem érkezik jogorvoslat, akkor a HVB döntésének **jogerőre emelkedését** [„nyilvántartásba véve” vagy „nyilvántartásba vétel visszautasítva”] és annak dátumát, a jogerőre emelkedés napján (a döntést követő 3. nap) 16.00 óra után (hétfőig is!),
- ha a jelölt nyilvántartásba vételének visszautasítását követően **újabb ajánlóíveket ad le** („Ismételten bejelentve”) és annak dátumát,
- ha a **jelölt kiesett** (lemondott, választhatóságát elvesztette, törölték a névjegyzékről, listája vagy szervezete törölve) és annak dátumát.

Az ajánlóíveket a HVI 2024. szeptember 9-én megsemmisíti.

5.2.7. Kompenzációs lista bejelentése

A 10 000-nél több lakosú településen a kompenzációs listát legkésőbb május 7-én 16 óráig kell bejelenteni a HVB-nél az **L4** nyomtatvány, valamint az azon állított jelöltek által kitöltött **SZ4** nyomtatványok átadásával.

A listán szereplő jelölteknek az **SZ4** nyomtatványon arról is nyilatkozni kell, hogy a választói akarat befolyásolására vagy ennek megkísérlésére irányuló tevékenység folytatása céljából külföldi támogatást vagy ebből származó vagyonelemet az adott választás vonatkozásában nem használnak fel.

A kompenzációs lista állításánál a jelölő szervezet – a lista nyilvántartásba vételéig bejelentett – egyéni választókerületi jelöltjeinek számát kell figyelembe venni, kivéve azt a jelöltet, akinek nyilvántartásba vételét a HVB elutasította.

A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma. A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, melyet a lista bejelentése után nem lehet módosítani. A jelölt listán elfoglalt helyét az SZ lap tartalmazza. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép. A bejelentett listára új jelölt nem jelenthető be.

A jelölő szervezet a listát, illetve a listán szereplő jelölt jelölését legkésőbb május 7-én 16 óráig visszavonhatja. A visszavont lista helyett a jelölő szervezet új listát nem állíthat.

A közös listával kapcsolatos jognyilatkozatot a közös listát állító jelölő szervezetek közösen teszik meg.

A kompenzációs listák bejelentését a HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben. A HVB döntését követően a lista állapotában („bejelentve”) bekövetkező **változást**, valamint annak **dátumát haladéktalanul rögzíteni** kell az NVR-ben:

- a **HVB** nyilvántartásba vétellel kapcsolatos **döntését** [„nyilvántartásba véve (nem jogerős)” vagy „nyilvántartásba vétel visszautasítva (nem jogerős)"] és annak dátumát, a HVB ülésének napján,
- ha nem érkezik jogorvoslat, akkor a HVB döntésének **jogerőre emelkedését** [„nyilvántartásba véve” vagy „nyilvántartásba vétel visszautasítva”] és annak dátumát, a jogerőre emelkedés napján (a döntést követő 3. nap) 16.00 óra után (hétfőig is!),
- ha a lista nyilvántartásba vételének jogerős visszautasítását követően **újabb L4 nyomtatványt ad le** [„Ismételten bejelentve”] és annak dátumát,
- ha a **listát a HVB a nyilvántartásból törölte** [„Törlés jogorvoslat alatt”] és a döntés dátumát, majd a döntés jogerőre emelkedését [„Kiesett”] és annak dátumát, a jogerőre emelkedés napján (a döntést követő 3. nap) 16.00 óra után (hétfőig is!).

5.3. A JELÖLT ÉS A LISTA NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

A **HVB** minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelöltet, illetve listát – legkésőbb a bejelentését követő negyedik napon – nyilvántartásba vesz.

A **HVB/** visszautasítja a jelöltet, illetve a lista nyilvántartásba vételét, ha bejelentése a törvényes feltételeknek nem felel meg.

Ha a listán állított jelöltek rögzítésekor az NVR jelzi, hogy olyan jelölt szerepel a listán, aki nem rendelkezik választójoggal vagy azt megelőzően már azzal összeférhetetlen jelölést elfogadott, a HVI erről tájékoztatja a HVB-t, amely a listát e jelölt nélkül veszi nyilvántartásba.

Ha a listán állított jelölt korábban eltérő néven ajánlóívet kapott, vagy egy másik listán eltérő névvel vették nyilvántartásba, a HVB nyilvántartásba veszi a jelöltet, de az NVR-ben és a választások hivatalos honlapján (valasztas.hu) a korábban használt neve fog szerepelni.

A 10 000-nél több lakosú településen a nemzetiségi jelölő szervezetek által az egyéni választókerületekben állított, nemzetiségi jelöltként nyilvántartásba vett jelölteket a HVB hivatalból (külön bejelentés nélkül) – nemzetiségenként külön-külön – nemzetiségi kompenzációs listára veszi fel (azon nemzetiségi jelöltek kivételével, akiket olyan nemzetiségi jelölő szervezet állított, amely kompenzációs listát állít a településen). Az NVR-ben az NVI generálja a nemzetiségi kompenzációs listát a listabejelentési határidő elteltét követően. A nemzetiségi kompenzációs lista az NVR-ben, a „Helyi önkormányzati választás\Karbantartás>Listás jelölések\Nemzetiségi települési kompenzációs listák lekérdezése, karbantartása” menüpontban tekinthető meg.

A bejelentett jelölt, illetve lista és a listán bejelentett jelölt nyilvántartásba vétele ügyében hozott **döntést a HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben, a döntés dátumával együtt.**

5.3.1. A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása

A bejelentett és a nyilvántartásba vett jelölő szervezetek, jelöltek és listák közhiteles, elektronikus nyilvántartását – a jogszabályban meghatározott adattartalommal – a választási irodák vezetik.

A nyilvántartott adatokban bekövetkező változásokat a nyilvántartásba vevő választási bizottság mellett működő választási iroda vezeti át a nyilvántartáson.

Ha a jelölő szervezet, a jelölt és a lista nyilvántartásból törlésre került a választási iroda a választási bizottságot a soron következő ülésén tájékoztatja. Ha a jelölő szervezetet törlik a civil szervezetek bírósági nyilvántartásából, az NVI törli a jelölő szervezetek nyilvántartásából.

5.3.2. A jelölt kiesése

Az egyéni jelölt kiesik, ha a szavazás napját megelőző **második** nap 16 óráig a jelölésről írásban lemond. A lemondást elektronikus azonosítást követően elektronikusan, személyesen vagy kézbesítési meghatalmazott által lehet benyújtani.

Az egyéni és listás jelölt is kiesik, ha

- a központi névjegyzékből törlésre kerül,
- a választhatóság jogát elveszíti,
- a választási iroda a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A jelölt lemondását a **HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben.**

A kiesett jelölt nevét az egyéni szavazólapokról törölni kell.

5.3.3. A lista kiesése

A lista kiesik, ha

- a jelölő szervezet a listát legkésőbb május 7-én visszavonja (ezt a választási iroda rögzíti az NVR-ben),
- a szavazás megkezdése előtt a listán szereplő valamennyi jelölt kiesik,
- a választási iroda a listát állító jelölő szervezetet, illetve közös lista esetén valamennyi jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, illetve
- kompenzációs lista esetében jelölt kiesése miatt a jelöltek száma nem éri el a törvényi minimumot, magyarul kétharmad alá csökken a jelöltek száma,
- fővárosi lista esetében, ha a főpolgármester-jelölt kiesik vagy a polgármesterjelöltek száma nem éri el a törvényi minimumot.

A lista visszavonását a **HVI haladéktalanul rögzíti az NVR-ben.**

5.4. JELÖLTÁLLÍTÁS A TELEPÜLÉSI NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSON

Nemzetiségi önkormányzati választáson csak nemzetiségi szervezet lehet jelölő szervezet, és jelöltet csak nemzetiségi jelölő szervezet állíthat (nincs független jelölt).

Az NVB a települési nemzetiségi önkormányzati választást kitűző határozatában megállapította, hogy adott településen adott nemzetiség tekintetében mennyi ajánlásra van szükség a jelöltállításhoz.

Jelöltet ajánlani ajánlóíven lehet. Az ajánlóívet a nemzetiségi jelölő szervezet a HVI-től igényelheti. Az ajánlóív igénylésére az **A6** jelű formanyomtatvány áll rendelkezésre, melyen a nemzetiségi választópolgár – a jelölés elfogadásán és az összeférhetetlenség megszüntetésén túl – a következőkről is nyilatkozik:

- a nemzetiség képviselőjét vállalja,
- a nemzetiségi közösség nyelvét beszéli, kultúráját és hagyományait ismeri.

Az ajánlóív kiadásával egyidejűleg a HVI – díjmentesen – átadja a jelölő szervezetnek a településen a nemzetiség névjegyzékében szereplő választópolgárok NVR-ből kinyomtatott név- és lakcímadatait.

Jelöltet a nemzetiség névjegyzékébe felvett választópolgár ajánlhat, aki az adott településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik. Az átjelentkezett választópolgár a tartózkodási helye szerinti településen ajánlhat jelöltet.

A települési nemzetiségi önkormányzati jelöltet legkésőbb 2024. május 6-án 16 órakor kell bejelenteni a HVB-nél az ajánlóívek átadásával.

A nemzetiségi jelöltnek is nyilatkoznia kell az ajánlóívek leadásán túl, hogy a választói akarat befolyásolására vagy ennek megkísérlésére irányuló tevékenység folytatása céljából külföldi támogatást vagy ebből származó vagyonelemet az adott választás vonatkozásában nem használ fel. A nyilatkozatra kötelezően előírt formanyomtatvány nincs, azonban a joggyakorlás elősegítése érdekében a valasztas.hu oldalon iratminta kerül elhelyezésre.

6. VÁLASZTÁSI KAMPÁNY

A választási eljárásról szóló törvény „A választási kampány” című VIII. fejezete a választási kampányidőszak, a választási kampánytevékenység és a választási kampányeszköz fogalmát határozza meg, valamint ez utóbbi példálózó felsorolását tartalmazza az alábbiak szerint.

6.1. VÁLASZTÁSI KAMPÁNYIDŐSZAK

A kampányidőszak április 20-án 0 órától június 9-én 19 óráig tart.

6.2. A KAMPÁNYTEVÉKENYSÉG

Kampánytevékenységnek minősül:

- a kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása és
- minden egyéb, kampányidőszakban folytatott tevékenység, ami alkalmas a választói akarat befolyásolására vagy ennek megkísérlésére.

Az Alkotmánybíróság 2015 óta formálódó gyakorlatában erőteljesen védi a szólás- és véleményszabadságot a választási kampány során, és a tényállítások formájában megjelenő, valamint a túlzó, felfokozott, netán képi formában kifejezett negatív véleményeket is alapjogi védelemben részesíti. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek is, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot.

Éppen ezért az irányadó joggyakorlat szerint a választási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait. A véleménynyilvánítás egyes esetekben tény közzéléssel valósul meg, tények közzélése nélkül a véleménynyilvánítás ellehetetlenülne. Ha a választási eljárás során az értékítélet a közügyek vitatásának körén belül marad, tartalmára nézve nem végezhető el bizonyíthatósági teszt, azaz nem kerülhet sor tényállítás helyes vagy helytelen voltának vizsgálatára.

A választási kampány offenzív véleményeivel/értékítéleteivel szemben a választókat kizárólag a választási ellenfelek defenzív véleményei védhetik meg. A véleménynyilvánítás szabadsága azonban nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán- vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek kizárólag az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében (vagyis az emberi méltóság korlátozhatatlan magjának megsértésében), a másik személy pusztán megalázásában, vagy bántó és sértő kifejezések használatában nyilvánulnak meg.

[lásd: 3122/2014. (IV. 24.) AB határozat, 5/2015. (II. 25.) AB határozat, 9/2015. (IV. 23.) AB határozat, 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, 3240/2019. (X. 17.) AB határozat; Kúria: Kvk.I.37.443/2014/4., Kvk.I.37.441/2014/2., Kvk.IV.37.367/2018/2., Kvk.V.37.463/2018/2., Kvk.VI.37.327/2018/2].

Emellett szintén fokozott alkotmányos védelem illeti meg a választópolgároknak a jelöltekkel, jelölő szervezetekkel, különösen a közhatalom gyakorlóival kapcsolatos véleménynyilvánítását.

Kampánytevékenység végzése széles körben megengedett, magától értetődő, hogy ez a jog megilleti a jelölő szervezeteket és a jelölteket. Ezen túl mind a magánszemélyek, mind az egyéb szervezetek többségének biztosított, hogy kampánytevékenységet végezzenek, azonban egyes személyek, szervezetek esetében kampánytevékenység folytatása, vagy a személyes kommunikációt meghaladó véleménynyilvánítás nem megengedett.

Az állam és a helyi önkormányzat, továbbá azok szervei, mint a közhatalom megtestesítői a **választási kampányban** nem vehetnek részt, ezért a kampányidőszak alatt a jelöltek és a jelölő szervezetek esélyegyenlőségének érvényesítése érdekében az állami, illetve az önkormányzati szerveknek tartózkodniuk kell attól, hogy a jelöltek/jelölő szervezetek szabad versengésébe beavatkozzanak. (lásd: Kúria Kvk.IV.37.360/2014/2. számú végzés)

Fontos viszont kiemelni, hogy a Ve. 142. §-a szerint „nem minősül választási kampánynak a választási szervek tevékenysége, az állampolgárok - mint magánszemélyek - közötti személyes kommunikáció, függetlenül annak tartalmától és formájától, továbbá az Alkotmánybíróság, a bíróságok, a helyi önkormányzatok és más állami szervek jogszabályban meghatározott feladatuk során végzett tevékenysége.

A közhatalmat gyakorló szervek tehát választási kampánytevékenységet nem végezhetnek, azonban elkerülhetetlen, hogy kampánytevékenységnek nem minősülő olyan, jogszabályban biztosított, sőt előírt tevékenységet is kifejtsenek, mely a kampány során is fejt ki hatást.

Az Alkotmánybíróság és a Kúria is számos esetben foglalkozott a kérdéssel, ezen belül a többes jogállású személyek szerepével, és álláspontjuk következetesen az, hogy a közhatalom hivatalban lévő egyes szereplői – így különösen az országgyűlési képviselők, a polgármesterek illetve az önkormányzati képviselők – tisztségük fennállásának ideje alatt egyik tevékenységükben sincsenek korlátozva, sőt a közhatalom gyakorlása során nemcsak joga az érintettnek eljárni, hanem ez úgymond munkaköri kötelessége is. Azonban fontos hangsúlyozni, hogy a két külön szerep gyakorlása során egyértelműen ki kell derülnie, hogy adott helyzetben közhatalmi feladat gyakorlásáról, esetleg a közhatalmi státusz felhasználásáról vagy kampánytevékenységről van szó. [lásd: 3154/2018. (V.11.) AB határozat, 3130/2022. (IV. 1.) AB határozat, 3131/2022. (IV. 1.) AB határozat; Kúria Kvk.VI.37.699/2019/2., Kvk.II.39.258/2022/7. számú végzése; 220/2022., 228/2022., 229/2022., 230/2022. és 231/2022. NVB határozatok]

A választási bizottságok tagjai esetében – mivel jogviszonyuk kétféleképpen jöhet létre, egyrészt az erre jogosított népképviselői szerv (országgyűlés, vármegyei/fővárosi közgyűlés, illetve képviselő-testület) választásával, másrészt jelölt/jelölő szervezet megbízásával – eltérő lehet a tevékenységük megítélése. Így a kúriai joggyakorlat a véleménynyilvánítás szabadsága esetében szigorúbban ítélte meg a választott tagokkal szembeni elvárásokat. Esetükben tartózkodni kell a vélemény nyilvános közzétételétől, míg ez a megbízott tagok esetében megengedett, tekintettel arra – s ezt a megbízása is tanúsítja –, hogy erősen kötődik a delegáló személyéhez. (lásd: Kúria Kvk.VI.39.308/2022/5. és Kvk.VI.39.309/2022/5. számú végzés.)

A Kúriának már olyan speciális esettel is kellett foglalkoznia, amikor a kampánytevékenység arra irányult, hogy a választópolgárt a szavazástól való távolmaradásra, illetve érvénytelen szavazat leadására buzdították. A bíróság megítélése szerint mivel nincs olyan jogszabályhely, mely az érvénytelen szavazat kampányüzenetét tiltaná, így az ilyenfajta kampánytevékenység nem sérti a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét. (lásd: Kúria Kvk.V.39.422/2022/3. számú végzés)

6.3. A KAMPÁNY ESZKÖZEI

A választási kampánytevékenység megítélése szempontjából fontos annak körülhatárolása, hogy mi minősül kampányeszköznek.

Kampányeszköznek minősül minden olyan eszköz, amely alkalmas a választói akarat befolyásolására vagy annak megkísérlésére, így különösen:

- a plakát,
- a választási gyűlés,
- a politikai reklám,
- a politikai hirdetés, valamint
- a közvetlen politikai kampány (a jelölő szervezet vagy jelölt által történő közvetlen megkeresés).

Új elemként jelenik meg a Ve. 143/B. §-ában, hogy egyes gyalogosforgalom számára nyitva álló közterületen folytatott kampánytevékenységek (így különösen a választópolgárokkal való kapcsolatfelvétel, a közügyekről folytatott személyes beszélgetés, a szórólaposztás, az aláírásgyűjtés) esetén a közterület-használatról szóló jogszabályokat nem kell alkalmazni. Ennek feltétele, hogy a kampánytevékenység a választópolgárokkal való személyes kommunikációra irányuljon, s az ennek során alkalmazott berendezés, kellék elhelyezésére igénybe vett közterület a négy négyzetmétert ne haladja meg.

Az előzőekben nevesített kampánytevékenységeket el kell határolni a választási gyűléstől. A Kúria K.I.39.441/2020/4. számú, gyülekezési ügyben hozott végzése szerint „a gyűlés több személy célzatos, békés, nyilvános összejövele, amely keretében azonos helyen és időpontban a résztvevők együttes fellépésükkel nyilvánítják ki közös véleményüket az adott közéleti kérdésben.” A Kúria álláspontja szerint ettől meg kell különböztetni azokat az eseményeket, amikor az érintettek egyenként hozzák a szervezők tudomására a véleményüket, például aláírásgyűjtés során, ugyanis „az együttes fellépési cél, mint törvényi feltétel hiányában, az érdeklődő résztvevők esetleges csoportosulása sem valósítja meg a gyűlés fogalmi kritériumait a közéleti kérdést illető aláírásgyűjtés (...) kapcsán. Az (...) aláírásgyűjtések ezért nem minősülnek a közügyet illető közös fellépésnek, véleménynyilvánító felvonulásnak, tüntetésnek, összejövetelnek, vagyis nem valósítják meg a Gyülekezési törvény 1. §-a és 2. § (1) bekezdése szerinti »gyűlés« fogalmát”.

6.3.1. A plakát

A Ve. a kampányeszközök körében meghatározza a plakát fogalmát, valamint azt, hogy mi tekinthető plakátnak.

A választási kampány eszközei szempontjából, a Ve. rendelkezéseinek alkalmazásában plakátnak minősül:

- a választási falragasz,
- a felirat,
- a szórólap,
- a vetített kép,
- az embléma

mérettől és hordozóanyagtól függetlenül.

A Ve. 144. § (2) bekezdése alapján kampányidőszakban a jelölő szervezeteknek és a jelölteknek nem kell engedélyt kérni, illetve bejelenteni, ha választási plakátot szeretnének készíteni.

A plakáton fel kell tüntetni a szerkesztésre és a kiadásra vonatkozó legfontosabb adatokat (impresszum): a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét.

Plakát a törvényben meghatározott kivételeken túl (Ve. 144. §) bárhol elhelyezhető.

A kivételek a következők:

- Plakátot elhelyezni magántulajdonban lévő tárgyon kizárólag a tulajdonos vagy a bérlő **előzetes, írásbeli hozzájárulásával** lehet. (lásd: a Kúria Kvk.VII.39.322/2022/3. számú határozatát)
- Plakátot elhelyezni állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő tárgyon a tulajdonos, a tulajdon tárgyán fennálló vagytonkezelői jogviszony esetén a vagytonkezelői jog gyakorlójának **előzetes, írásbeli hozzájárulásával** lehet.
- Tilos plakátot elhelyezni védett műemléki értéken, védett örökségi elemen, az építészeti örökség védett elemén, védett természeti területen és értéken.
- Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos.
- A választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezés elhelyezésére, valamint az óriásplakátok vonatkozásában a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.
- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját.
- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az károkozás nélkül eltávolítható legyen.

A Kúria több végzésében is kifejtett joggyakorlata szerint a választási plakát elhelyezésére kizárólag a Ve. 144.§-ának a rendelkezései az irányadók.

A korábbi szabályozással ellentétben a helyi önkormányzat nem állapíthat meg a plakátelhelyezést korlátozó vagy tiltó rendelkezéseket, viszont választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezés elhelyezésére, valamint az óriásplakátok vonatkozásában a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

A plakát elhelyezőinek csak a Ve. rendelkezéseinek kell megfelelni, a választási szervek is csak az e rendelkezéseknek való megfelelést vizsgálhatják.

[lásd: Kvk.I.37.476/2014/3., Kvk.III.37.355/2014/3., Kvk.I.37.491/2014/3., Kvk.II.37.307/2014/3., Kvk.III.37.399/2014/3., Kvk.IV.37.555/2019/2. Kvk.III.37.655/2019/4. számú végzések, 3312/2019. (XI. 21.) AB határozat.]

A Ve. a választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezések és óriásplakátok elhelyezésére irányuló kérelem elbírálására vonatkozóan nem tartalmaz rendelkezést, azonban a Ve. alapelvi rendelkezéseivel összhangban elvárható, hogy arról a kérelem elbírálására jogosult rövid határidővel, illetve a különböző személyek által benyújtott kérelmekről azonos feltételek figyelembevételével és alkalmazásával döntsön. [lásd: 27/2019. (X. 22.) AB határozat és 30/2019. (XI. 4.) AB határozat]

Köteles eltávolítani a plakátot a szavazást követő 30 napon belül az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték. A 30 napos határidő a Ve. 10. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésből követően jogvesztő. Abban az esetben, ha az eltávolítás kötelezettségének nem tesz eleget az, aki vagy akinek érdekében elhelyezték a plakátot, a tulajdonos, a bérlő, a vagyongazdálkodó végzi el a plakát eltávolítását. Ennek költségét azonban a plakát eltávolítására kötelezett viselni köteles. Az eltávolítására vonatkozó kötelezettség megszegése miatt előterjesztett kérelem elbírálására a választási bizottságnak nincs hatásköre és bírság kiszabására sem jogosult (13/2014. NVB iránymutatás).

6.3.2. A választási gyűlés

Az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.

A gyülekezési jogra vonatkozó törvényi szabályokat a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény tartalmazza. A törvény hatálya – ellentétben a korábbi szabályozással – kiterjed a választási gyűlésekre is.

A Ve. mindössze néhány kiegészítő szabályt tartalmaz.

A Ve. 145. § (1) bekezdése szerint választási gyűlést kampányidőszakban, a szavazás napját megelőző 50. naptól, április 20-tól lehet tartani, de a szavazás napjára választási gyűlés nem szervezhető, illetve a szavazás napján választási gyűlés nem tartható. (lásd: Kúria Kvk.III.37.931/2016/2. számú végzés)

A választási gyűlés megtartható magánterületen (tulajdonosi engedéllyel) és közterületen egyaránt.

A közterületen tartandó választási gyűlést a szervezőnek a rendőrségen be kell jelentenie.

A választási gyűlések nyilvánosak. A választási gyűlésen a rend fenntartásáról a gyűlés szervezőjének kell gondoskodnia. (lásd: NVB 221/2022 számú határozata)

Az állami és önkormányzati költségvetési szervek számára írja elő a törvény, hogy választási gyűlés megtartására a jelöltek, jelölő szervezetek részére azonos feltételekkel bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést (pl. emelvény, hangosítás, stb.).

Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampánytevékenységet folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény, illetve a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény szankcionálja a választási gyűlésen való részvétel jogtalan akadályozását.

6.3.3. Politikai reklám

6.3.3.1. A politikai reklám fogalma

A politikai reklám fogalmának meghatározásakor a Ve. – a megfelelő eltérések meghatározása mellett a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) szabályozását veszi alapul.

A politikai reklám az Mttv. 203. § 55. pontjában meghatározott politikai reklám, azzal az eltéréssel, hogy a párt, politikai mozgalom és kormány alatt jelölő szervezetet és független jelöltet kell érteni.

Az Mttv. 203. § 55. pontja szerint politikai reklám: valamely párt, politikai mozgalom vagy a kormány népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, a reklámhoz hasonló módon megjelenő, illetve közzétett műsorszám.

6.3.3.2. A politikai reklám közzététele - általános szabályok

A politikai reklám közzététele a Ve. általános jelleggel az Mttv. rendelkezéseit rendeli alkalmazni, emellett további általános jellegű szabályokat is meghatároz az alábbiak szerint:

- A médiaszolgáltató egyenlő feltételek mellett teheti közzé a jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek és a független jelöltek politikai reklámjait. Közös jelölt, illetve közös lista esetén a jelölő szervezetek együttesen jogosultak a politikai reklám megrendelésére.
- A politikai reklámhoz véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.
- A politikai reklám közzétételeért a médiaszolgáltató ellenszolgáltatást nem kérhet, és nem fogadhat el.
- Az audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétételre szánt politikai reklám megrendelője köteles a reklám feliratozásáról vagy jelnyelvi tolmácsolással való ellátásáról gondoskodni.
- A szavazás napján politikai reklámot nem lehet közzétenni.

6.3.3.3. Az országos műsorszolgáltatók által közzétett politikai reklám

Az országos műsorszolgáltatók esetében a Ve. külön szabályozza a közszolgálati, illetve az egyéb műsorszolgáltatókat.

A **közszolgálati műsorszolgáltatók** naponta három alkalommal, a 6–8, 12–14 és 18–20 óra között kezdődő időszavakban, megszakítás nélkül kötelesek biztosítani a politikai reklámok közzétételét, melyeknek sorrendjét naponta változtatni kell. A jelölő szervezet megjelölheti, hogy mely napon és mely időszavban kéri a politikai reklám közzétételét. A politikai reklám hossza legfeljebb 30 másodperc lehet, és azt legalább három nappal a közlés előtt át kell adni.

Az önkormányzati választáson annak a nyolc jelölő szervezetnek a politikai reklámjait kell közzétenni, amelyek országos összességben a legtöbb képviselő- és polgármesterjelöltet állították. A közzététel időtartama 300 perc.

Politikai reklám közzététele az EP választáson is kötelesek a közszolgálati műsorszolgáltatók, azzal, hogy a közzététel időtartama 300 perc, melyet egyenlő arányban kell felosztani a listát állító szervezetek között.

Az időtartamok felosztásáról az NVB – külön-külön – határozatban dönt valamennyi jelölt- és listaállítási jogerőre emelkedését követően.

A nemzetiségi önkormányzati választáson a szavazás napját megelőző napon a közszolgálati műsorszolgáltatók az országos listát állító jelölő szervezetek politikai reklámjait egy-egy alkalommal kötelesek közzétenni.

A közszolgálati műsorszolgáltatók további politikai reklámot nem tehetnek közzé.

Az **egyéb műsorszolgáltatók** legkésőbb a választást megelőző 50. napon közlik az NVB-vel, ha biztosítani kívánják politikai reklám közzétételenek lehetőségét. Az NVB a választások hivatalos honlapján a nyilatkozatot tett médiaszolgáltatót és a médiaszolgáltatások megnevezését, illetve a közzétételre biztosított időtartamot közzéteszi.

A politikai reklám közzététele a 147/A–147/E. § rendelkezéseit – a 147/A. § (3) bekezdése kivételével – kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az országgyűlési képviselők általános választásán, az Európai Parlament tagjainak választásán és a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a politikai reklámok közzététele szánt időtartamot a médiaszolgáltató határozza meg, de az nem lehet kevesebb, mint a közszolgálati médiaszolgáltatóra eső időtartam fele. Ha az időtartam eltér a közszolgálati médiaszolgáltatóra

eső időtartamtól, az NVB az egyes jelölő szervezetek rendelkezésére álló időtartamot arányosan csökkentett, illetve megnövelt mértékben állapítja meg.

6.3.3.4. Helyi, körzeti műsorszolgáltatók által közzétett politikai reklám

A helyi, körzeti műsorszolgáltatók a 5.3.3.2. pontban felsorolt általános szabályok szerint tehetnek közzé politikai reklámot. E műsorszolgáltatókat a politikai reklám közzétételére vonatkozó előzetes bejelentési kötelezettség nem terheli, és a Ve. 147. §-ában foglalt rendelkezések betartása mellett időtartambeli és időszámbeli korlátozás nélkül tehetnek közzé politikai reklámot.

6.3.4. Politikai hirdetés

Politikai hirdetés az ellenérték fejében, valamely jelölő szervezet vagy független jelölt népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, sajtótermékben közzétett médiatartalom vagy filmszínházban közzétett audiovizuális tartalom.

A sajtótermékek hirdetési szolgáltatásainak árjegyzéke az Állami Számvevőszéken keresztül nyilvánosságra kerül.

A sajtótermék fogalmát az Mttv. 203. § 60. pontja határozza meg. Eszerint sajtótermék: a napilap és más időszaki lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében.

A sajtótermékek nyilvántartása elérhető a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság honlapján, az alábbi linken: https://sajtopub.nmhh.hu/sajto_kozzetel/app/index.jsp

Az Mttv. 203. § 60. pontjában meghatározott sajtótermékekben politikai hirdetés a választási kampányidőszakban az alábbiak szerint tehető közzé:

- A sajtótermékben közzétett fizetett politikai hirdetésnek azonnal felismerhetőnek és más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lenni.
- A politikai hirdetésből egyértelműen ki kell derülnie, hogy ki volt a megrendelője, illetve, hogy a kampányban kinek a támogatására ösztönöz. A politikai hirdetés megrendelőjének nevét és lakcímét/székhelyét fel kell tüntetni a hirdetéshez kapcsolódóan.
- Amennyiben egy sajtótermék politikai hirdetést kíván közzéadni, a választás kitűzését követő 5 munkanapon belül az Állami Számvevőszékhez el kell juttatnia hirdetési szolgáltatásainak árjegyzékét, amelyet az ÁSZ nyilvántartásba vesz, és a honlapján közzétesz. A sajtótermék ugyanezt az árjegyzékét a honlapján közzéteszi.
- Politikai hirdetést kizárólag olyan sajtótermék közölhet, amelynek hirdetési árjegyzékét az Állami Számvevőszék nyilvántartásba vette.
- Politikai hirdetés csak a nyilvántartásba vett árjegyzék által meghatározott ellenérték fejében közölhető.
- Magyarországon letelepedett kiadók sajtótermékei közül csak az közölhet politikai hirdetést, amely az Mttv. szerinti hatósági nyilvántartásban szerepel.
- Az Állami Számvevőszéknél bejelentkezett sajtótermék a politikai hirdetés közzétételét nem tagadhatja meg, így nem hivatkozhat sem arra, hogy nem ért egyet a hirdetésben foglaltakkal, vagy azt jogsértőnek tartja, s arra sem, hogy terjedelmi okok miatt nem tudja a politikai hirdetést közzétenni.
- A közös eljárásra tekintettel a sajtótermék azon szempontból vizsgálhatja a hirdetést, hogy annak tárgya összhangban van-e a bejelentéssel, tehát a hirdetés azzal a választással kapcsolatban fejt-e ki kampánytevékenységet, melyre a sajtótermék a megjelenés lehetőségét biztosítja.

A politikai reklám és a politikai hirdetés közzétételére vonatkozó szabályokkal kapcsolatos jogértelmezést a 2/2014. NVB iránymutatás tartalmazza, az irányadó joggyakorlatra vonatkozó releváns kúriai döntések az alábbiak: *Kvk.IV.37.359/2014/2, Kvk.I.37.957/2016/2.*

6.3.5. A média és a sajtó műsorszámainak szerkesztésével kapcsolatos előírások

A sajtótermékekben megjelenő politikai hirdetéssel és a médiaszolgáltató felületen közlésre kerülő politikai reklámmal kapcsolatos szabályokat fentebb ismertettük. Ezekben az esetekben a közlés szabályait a Ve. részletesen tartalmazza. Ezzel ellentétben a szolgáltatók által a szerkesztői szabadság körébe tartozó tartalomra vonatkozóan a Ve. nem tartalmaz konkrét rendelkezést, viszont a Ve. alapvető rendelkezései, különösen a jelöltek és jelölőszervezetek közötti esélyegyenlőség biztosítása a sajtó egyes szereplőivel, illetve a médiával szemben is követelményként jelenik meg.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a sajtószabadság korlátozásának alkotmányossági mércéi eltérnek az egyes tömegkommunikációs eszközök tekintetében. A médiaszolgáltatók (televíziók, rádiók) esetében az Alkotmánybíróság a szerkesztői szabadság széles körű korlátozását is elfogadhatónak tartja. Az Alkotmánybíróság a kiegyensúlyozott, elfogulatlan, tárgyilagos tájékoztatás követelményét elfogadta a médiaszolgáltatók szerkesztői szabadságának korlátjaként.

Az írott sajtó esetében az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a sajtótermékek többsége nem szankcionálható az általa nyújtott tájékoztatás jellege, minősége miatt. Viszont van egy jelentős kör, mégpedig a közhatalmi szerv által fenntartott, közpénzből működtetett sajtótermékek, melyek esetében előírhatók bizonyos követelmények. Tipikusan ebbe a körbe tartoznak az önkormányzati lapok, melyek szerkesztésére az általánosnál szigorúbb – a médiával részben azonos – szerkesztési követelmények vonatkoznak. A Kúria *Kvk.III.37.570/2019/4.* és *Kvk.V.39.498/2022/5.* számú határozatai alapján ezen megítélés alá esnek a nagyrészt közpénzből finanszírozott sajtótermékek is.

Hogyan kell eleget tenni a fentebb leírt elvi követelményeknek? Alapvetően az esélyegyenlőséget, kiegyensúlyozottságot a választási kampány hosszabb időszakában kell biztosítani a sajtónak és a média szereplőinek, így önmagában egy-egy sajtóterméken, vagy műsorszámon belüli túlzott megjelenés, vagy adott szervezet, jelölt mellőzése önmagában nem tekinthető jogsértőnek. Ebbe a körbe tartoznak kiemelten az időszakonként (pl. hetente) megjelenő sajtótermékek, vagy a médiaszolgáltatások körében a hírműsorok, magazinműsorok, amelyek akár napi rendszerességgel kerülnek sugárzásra.

(lásd: Kúria Kvk.III.37.570/2019/4. végzés)

Azonban vannak olyan esetek, amikor a műsorszám jellegéből (pl. polgármester-jelölti vita), vagy a választási eljárás egy rövid időszakában jellemző tevékenységről szóló híradás aktualitásából (pl. ajánlások gyűjtése) az következik, hogy rövid időszakon, sőt akár egy alkalmon belül is biztosítani kell a kiegyensúlyozott tájékoztatást.

[lásd: 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat, Kúria Kvk.II.37.396/2014/3. számú, Kvk.III.37.465/2014/2. számú, Kvk.III.37.516/2019/4. számú, Kvk.VI.39.406/2022/4. számú, Kvk.VI.39.498/2022/5. számú végzések]

Az utóbbi években (évtizedben) megnőtt a közösségi média szerepe a kampányokban. Nevével ellentétben a közösségi média nem médiaszolgáltatóként funkcionál, nem az általa szerkesztett tartalmakat terjeszti a kampány időszakában – mint ahogy máskor sem –, hanem a felhasználók számára közlési felületet (kvázi, mint egy plakáthely, vagy politikai hirdetés) biztosít üzeneteik, véleményük továbbításához. Ennek megfelelően felelősség sem terheli a közösségi média üzemeltetőjét a felületen megjelenő tartalomért, azok a véleménynyilvánítás szabadsága körében értékelhetők. Az azzal kapcsolatos esetleges jogsértésért a tartalom létrehozója/publikálója/terjesztője viseli a felelősséget. A közösségi média felülete kvázi az „elkövetés helyszíne”, míg a poszt maga a vélt jogsértés bizonyítékaként jöhet számításba.

A teljes képhez tartozik, hogy a közösségi média szereplői a felület használatára vonatkozó magánjogi szerződés alapján szűk körben fenntartják a szerkesztés lehetőségét, általában a kihelyezett tartalmak törlése által, azonban pont a magánjogi szerződés megléte (a felhasználó a felület igénybevételevel elfogadja a feltételeket) az, ami tevékenységük jogellenességét kizárja. *(lásd: Kúria Kvk.I.38.019/2019/2. végzés)*

6.3.6. Közvetlen politikai kampány

A közvetlen politikai kampány a jelölt/jelölő szervezet által a választási kampányanyagok a választópolgár részére közvetlen megkeresés módszerével (pl. névre szóló levél küldése, telefonhívás, e-mail küldés) történő eljuttatása. (Kapcsolódó jogesetek: *Kvk.III.39.416/2022/2.*, *Kvk.III.39.418/2022/2.*)

6.4. KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS

A közvélemény-kutatás önmagában nem tekinthető kampányeszköznek, de a közvélemény-kutatás eredményének nyilvánosságra hozása már alkalmas lehet a választópolgárok választási akaratának befolyásolására. A választással kapcsolatos közvélemény-kutatás szabadon végezhető, és annak eredménye korlátozás nélkül nyilvánosságra hozható.

A Ve. 150. §-a a közvélemény-kutatások szavazás napján történő végzésének és nyilvánosságra hozatalának szabályait az alábbiak szerint rögzíti:

A szavazás napján a közvélemény-kutatást végző személy:

- abba az épületbe, amelyben a szavazóhelyiség van, nem léphet be,
- a választópolgárokat semmilyen módon nem zaklathatja, és
- csak az épületből kilépőket kérdezheti meg.

A szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB iránymutatás részletesen foglalkozik a közvélemény-kutatás szabályaival.

6.5. TILTOTT KAMPÁNYTEVÉKENYSÉG

Az alábbiakban részletesen tárgyalunk öt tiltott kampánytevékenységet:

- mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás, továbbá szavazóhelyiséghez történő autóbuszos szállítás,
- relatív területi kampánytilalom,
- szavazás napján választási gyűlés tartása,
- szavazás napján politikai reklám közzététele,
- az exit poll közvélemény-kutatás eredményének közzététele a szavazás napján a szavazás befejezéséig.

6.5.1. Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás, továbbá szavazóhelyiséghez történő autóbuszos szállítás

A Ve. 143/A. § (2) - (3) bekezdések szerint mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra nyilvános felhívás nem tehető közzé, szavazóhelyiséghez történő autóbuszos személyszállítás nem végezhető.

A tilalom értelmezésével részletesen foglalkozik a szavazás napján történő autóbuszos személyszállítás egyes kérdéseiről szóló 3/2014. NVB iránymutatás.

A szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás közzététele minősül az olyan felhívás, nyilvános közlés vagy plakát, amely szavazóhelyiséghez történő szállítás megszervezésére hív fel, szavazóhelyiséghez történő szállítást elősegítő eszközt népszerűsít, vagy annak használatára hív fel. Szavazóhelyiséghez történő szállításra való felhívásnak minősül a szavazóhelyiséghez való szállítás megszervezése, illetve a szavazóhelyiséghez való szállítás szervezésére szolgáló számítógépes alkalmazás előállítása, közzététele.

A szavazóhelyiséghez történő szállításra való felhívás tilalma vonatkozik a választási szervekre, így a választási irodákra is, de az állami és önkormányzati szervekre is. A hivatkozott tilalomba ütközik továbbá, ha a HVI a választópolgárokat a szavazóhelyiséghez való eljutásuk érdekében autóbusszal szállítja.

6.5.2. Relatív területi kampánytilalom

A Ve. 143. §-a szerint választási kampánytevékenység a szavazás napján nem folytatható:

1. a szavazóhelyiségben, valamint a szavazóhelyiséget magában foglaló épületben,
2. a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül, közterületen,
3. a 2. pontban meghatározott területen kívül az e területen belül tartózkodó választópolgár választói akaratának befolyásolására alkalmas módon (pl. hangszórón keresztül).

A Ve. 143. §-ában foglalt relatív területi kampánytilalom sérelmét valósítja meg, ha valamely jelölt vagy jelölő szervezet népszerűsítése érdekében bárki olyan tevékenységet folytat, amely miatt a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, illetve magában a szavazóhelyiségben a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalom hallható vagy látható. A jogsértés ténye akkor is megvalósul, ha a berendezés vagy jármű, amelyből a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalmat sugározzák vagy vetítik, a szavazóhelyiséget magába foglaló épület bejáratától számított 150 méteren kívül helyezkedik el.

Nem jelenti önmagában a relatív területi kampánytilalom sérelmét, ha az a jármű, melyre a kampányidőszakban jelölt vagy jelölő szervezet népszerűsítésére szolgáló, a Ve. 144. § (1) bekezdése szerinti plakátot helyeztek el, a szavazás napján keresztülhalad a Ve. 143. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közterületen. A Ve. 143. § (1) bekezdésének sérelmét jelenti azonban, ha az e pontban nevesített jármű várakozik (több mint 5 percig megáll) a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, vagy az áthaladása folyamatos vagy rendszeres. Ez utóbbi értelmezés nem vonatkozik a menetrend szerinti szállítást végző járművekre, különös tekintettel a kötött pályás eszközökre.

A Ve. 143. §-a szerinti relatív területi kampánytilalom az **aktív kampánytevékenység folytatására vonatkozik**, ezért a közterületen a szavazás napját megelőző napokon jogszerűen elhelyezett plakátokat nem kell leszedni.

A pártatlanság követelményének érvényesítése megköveteli, hogy a választási szervek tagjai – így különösen a választópolgárokkal mindenképpen személyes kapcsolatba kerülő SZSZB-tagok – a relatív területi kampánytilalom időbeli és területi szabályaira is figyelemmel, a szavazás napján jelöltet, jelölő szervezetet népszerűsítő, ahhoz köthető szimbólumokat **ne használjanak, ilyeneket ne osztogassanak, ruházatukon ne viseljenek**.

Sérti továbbá az említett követelményt, ha a választási szervek tagjai a jelölt, jelölő szervezet szimbólumát a választási szervek hivatalos helyiségeiben, így különösen a szavazóhelyiségekben használják, illetve ott a jelölő szervezethez köthető ruházatot (pl.: egyenruhát) viselnek. Ellenben nem tilos azoknak a jelképeknek, zászlóknak a kitűzése, használata, amelyeket a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény alapján az állami és a helyi önkormányzati szervek középületeire állandó jelleggel ki kell tűzni, illetőleg fel kell vonni.

A Ve. 143. §-ában foglalt korlátozás általános szabály, mely nem szűkíthető egy adott választással kapcsolatos kampánytevékenység tilalmára, közös eljárásban tartott választások esetén a tilalom általános érvényű.

A Ve. relatív területi kampánytilalomra vonatkozó szabályából és a Ve. más rendelkezéseiből egyértelműen következik, hogy a szavazás napján kampánytevékenységet nem csak közterületen, a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül, hanem a szavazóhelyiség elhelyezésére szolgáló épületben és a szavazóhelyiségben sem lehet folytatni. (lásd: *Kúria Kvk.VII.39.428/2022/3. számú végzés.*)

6.5.3. Szavazás napján választási gyűlés tartása

Választási gyűlést kampányidőszakban lehet tartani, ugyanakkor a szavazás napján választási gyűlés nem tartható. Az irányadó joggyakorlat szerint már a szavazás napjára tervezett választási gyűlés szervezése,

meghirdetése is sérti a kampánytilalmat. A gyűlés tematikájára vonatkozó információk alapján lehet értékelni, hogy a tervezett gyűlés választási gyűlésnek minősül-e. (lásd: *Kúria Kvk.III.37.931/2016/2. számú végzés.*)

6.5.4. Szavazás napján politikai reklám közzététele

A szavazás napján politikai reklámot nem lehet közzétenni a televízióban és a rádióban.

6.5.5. Az EXIT POLL Közvélemény-kutatás eredményének közzététele a szavazás napján a szavazás befejezéséig

Az exit poll olyan közvélemény-kutatás, melyet közvetlenül a szavazófülkéből való kilépés után készítenek el.

A szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB iránymutatás szerint a Ve. csak az exit poll közvélemény-kutatásra tartalmaz korlátozást: az exit poll közvélemény-kutatás eredménye a szavazás befejezését követően, tehát a szavazás napján 19 óra után hozható nyilvánosságra.

6.6. ADATSZOLGÁLTATÁS A NÉVJEGYZÉKBŐL

Az egyéni jelölteknek, illetve a listát állító jelölő szervezeteknek lehetőségük van arra, hogy a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevének, lakcímének, nemének és életkorának átadását kérjék a választási szervektől. A Ve. 89. §-a értelmében a választópolgár jogosult megtiltani, hogy a választási szervek a róla nyilvántartott adatokat kiadják. Azon választópolgárok adatai nem adhatóak ki a jelöltek, jelölő szervezetek kérésére, akik – erre irányuló központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelmükben – az adatok kiadását megtiltották.

A kérelem beérkezésekor a HVI az NVR-ből legenerálja az adatszolgáltatásra kiadandó adatokat, az így kapott adatállományt elmenti.

A legenerált adatok alapján megállapítja az adatszolgáltatás díját, mely az adatszolgáltatásban szereplő választópolgáronként három forint.

A megállapított, s ezáltal megfizetendő díjról a jelöltet/ a HVI haladéktalanul tájékoztatja.

A díjat az NVI a Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-00333616-00000000 számú számlájára kell befizetni. Az átutalás közlemény rovatában az egyéni jelölt nevét és címét kell megjelölni, míg a jelölő szervezetnek a bírósági nyilvántartási számát kell megadnia.

Az adatszolgáltatás teljesítésének feltétele, hogy az egyéni jelölt igazolja az adatszolgáltatási díjnak az NVI számlájára történt befizetését. Ehhez elégséges, ha bemutatja vagy megküldi az utalásról szóló igazolást, az NVI számlájára történő beérkezés az adatok kiadásának nem feltétele.

A szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevét, lakcímét, életkorát és nemét a jogerősen nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt kérésére – az érintett választókerületre kiterjedően – a jelölt nyilvántartásba vételére illetékes választási bizottság mellett működő választási iroda, a listát állító jelölő szervezet kérésére – a jelölő szervezet által megjelölt választókerületekre kiterjedően – a Nemzeti Választási Iroda az adatszolgáltatási díj megfizetését követően haladéktalanul, de legkorábban a jelölt, lista nyilvántartásba vétele jogerőre emelkedését követően átadja.

A Ve. értelmében az adatszolgáltatás adatait kizárólag közvetlen politikai kampány céljára lehet felhasználni. Egyéb célú felhasználásuk, másolásuk, harmadik személynek történő átadásuk tilos. A közös eljárásra tekintettel viszont bármely választáshoz kapcsolódóan megigényelt névjegyzék a többi választási eljárásban is használható.

Az adatszolgáltatás adatait a nyilvántartásba vett egyéni jelölt és listát állító jelölő szervezet legkésőbb a szavazás napján 16 óráig köteles megsemmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet a szavazást követő harmadik nap 16 óráig köteles átadni az adatszolgáltatást teljesítő választási irodának.

Az NVI az adatigénylés és a megsemmisítési kötelezettség teljesítésének megkönnyítése érdekében nem kötelezően használandó nyomtatványokat készített, amelyek megtalálhatók a <https://www.valasztas.hu/helyi-onkormanyzati-valasztasok1> internetes elérhetőségen.

6.6.1. Nemzetiségi választás

A nemzetiségi önkormányzati választáson is lehetőség van a névjegyzéki adatok kiadására, méghozzá három konkrét időpontban:

- az ajánlóívek kiadásakor,
- a szavazást megelőző 38. napon (május 2-án 16 óráig) és
- a szavazást megelőző 13. napon (május 27-én 16 óráig).

Az első alkalommal (azaz az ajánlóív kiadásakor) valamennyi nemzetiségi választópolgár adata kiadásra kerül, tekintettel arra, hogy az adatszolgáltatás célja az ajánlásgyűjtés, mely csak akkor lehet eredményes, ha az ajánlásgyűjtő előtt teljes körben ismert azon személyek köre, akit támogatásért megkereshet. A második és harmadik adatszolgáltatás célja, hogy ahhoz biztosítson adatokat, hogy a választópolgárok részére kampány anyagokat lehessen eljuttatni. Ebben az esetben természetesen az adatszolgáltatás azon nemzetiségi választópolgárok adatai nélkül kerül teljesítésre, akik adataik ilyen irányú kiadásának tilalmával éltek.

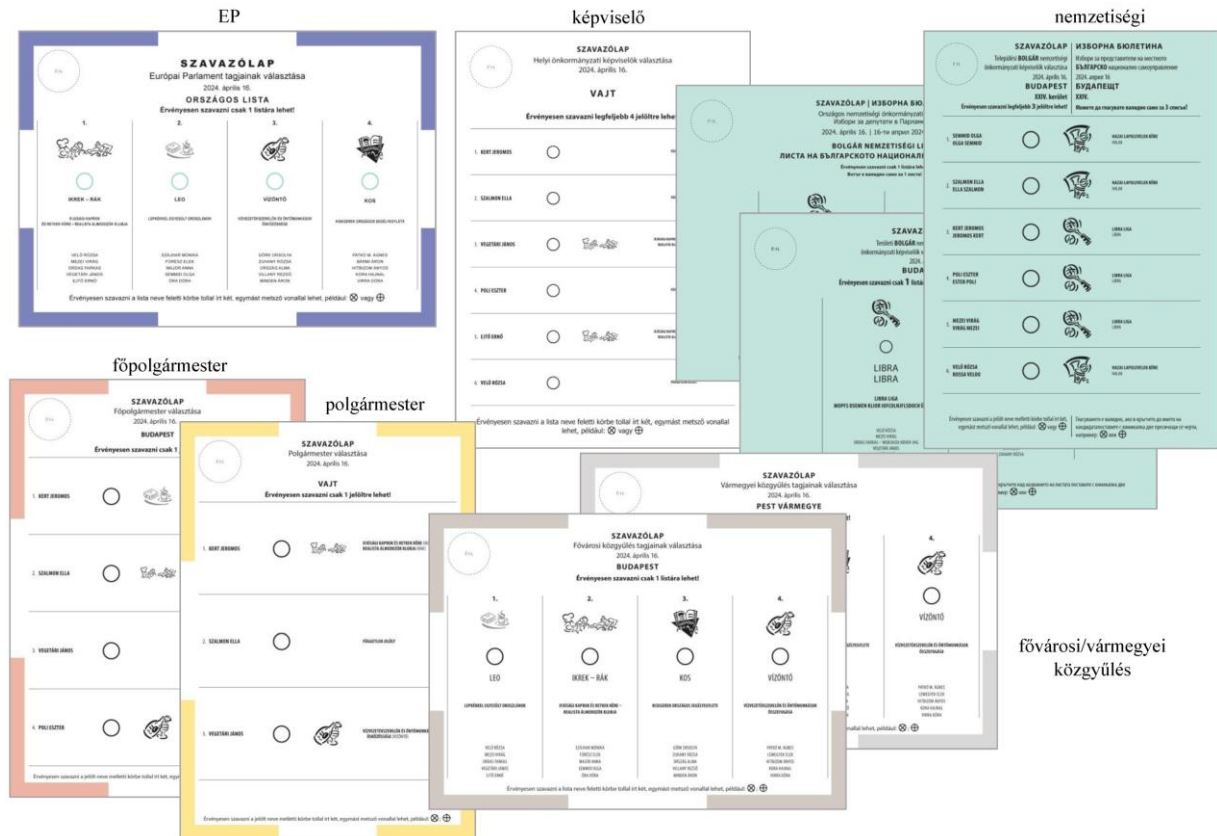
Az adatok átadása minden esetben átadás-átvételi jegyzőkönyv ellenében történik, amelyek mintái megtalálhatók a VÁKIR/Tudástár/Tájékoztatók/Egyéb menüpontban.

A nemzetiségi önkormányzati választáson – ellentétben az önkormányzati választással, ahol díjfizetési kötelezettség terheli az adatigénylőket – az adatszolgáltatás mindhárom alkalommal ingyenes.

7. A SZAVAZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

7.1. A SZAVAZÓLAP

Színes keret kerül a szavazólapokra, tekintettel azok sokféleségére. Az EP szavazólap kék, a polgármesteri szavazólap sárga, a főpolgármesteri szavazólap rózsaszín, a vármegyei és fővárosi listás szavazólap szürke keretet kap, míg az egyéni képviselői (egyéni listás és egyéni választókerületi) szavazólap nem kap külön keretet, egyszínű fehér lesz. A nemzetiségi szavazólap zöld színű lesz.

A szavazás előkészítése során a választási bizottságok hatáskörébe tartozik:

- a jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása,
- a szavazólap adattartalmának jóváhagyása.

7.1.1. A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása

A szavazólapon a **jelöltek** – polgármesterjelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, egyéni listás jelöltek, települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek – a HVB által **kisorsolt sorrendben** szerepelnek.

Fentiekén túl – a mandátumkiosztás biztosítása érdekében – a kompenzációs listák sorrendjének sorsolását is el kell végezni, mert ezen listák esetében is előfordulhat, hogy adott mandátumra kettő vagy több lista lenne jogosult, s ilyenkor a kisorsolt sorrend befolyásolhatja a mandátum sorsát. A kompenzációs listák között a **nemzetiségi kompenzációs listát is** figyelembe kell venni a sorsoláskor.

A HVB – a HVI közreműködésével – 16 órát követően bonyolítja le a **sorsolást**

- a polgármesterjelöltek, egyéni listás jelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek tekintetében **május 6-án**,
- a kompenzációs listák tekintetében **május 7-én**.

A sorsolásra célszerű meghívni a jelölteket, a jelölő szervezetek képviselőit, a sajtó munkatársait. A sorsolás szabályairól a HVB dönt.

Nem kell sorsolást tartani, ha csak egy jelölt vagy lista van.

A sorsolásban nem vesznek részt azok a jelöltek, illetve listák, amelyeknek nyilvántartásba vétele jogerősen elutasításra került. Azokat a jelölteket (listákat) kell figyelembe venni a sorsoláskor,

- akik már jogerősen nyilvántartásba lettek véve,
- akik nyilvántartásba vételéről még nem hozott döntést a HVB (bejelentve státusz),
- akik nyilvántartásba vétele elutasításra került, de a döntés még nem jogerős,
- akik már nyilvántartásba vettek, de a döntés még nem jogerős.

Ha a sorsolást követően valamely jelöltet vagy listát nem vesznek jogerősen nyilvántartásba, vagy abból törölnek, a szavazólapon szereplő jelöltek, illetve listák egymáshoz viszonyított sorrendje nem változik.

7.1.2. A szavazólap adattartalma

A Ve. nem határozza meg választástípusonként a szavazólap mintáját, hanem „Az egyéni szavazólap adattartalma” című 5. melléklete rögzíti az egyéni szavazólap tartalmi elemeit. Az egyéni szavazólap fogalma sem került meghatározásra a törvényben, de értelemszerűen e fogalomkörbe tartozik a polgármester, valamint az egyéni választókerületben vagy egyéni listán induló jelöltek és a települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek megválasztására szolgáló szavazólap.

7.1.2.1. Az egyéni szavazólap tartalmazza

- a „szavazólap” megjelölést,
- a bélyegzőlenyomat elhelyezésére szolgáló terület megjelölését a szavazólap bal felső sarkában,
- a választás megnevezését,
- a szavazás napját,
- a választókerület megjelölését,
- annak megjelölését, hogy hány jelöltre lehet érvényesen szavazni,
- a jelölt sorszámát,
- a jelölt nevét, nemzetiségi jelölt esetében kérelmére a nemzetiség nyelvén is,
- a szavazásra szolgáló kört,
- a jelölő szervezet nevét vagy a „független jelölt” megnevezést, a jelölő szervezet kérésére a rövid nevét is, a nemzetiségi jelölő szervezet kérésére nevét, rövid nevét a nemzetiség nyelvén is,
- nemzetiségi jelölt esetén a nemzetiség megjelölését,
- az érvényes szavazat formájára vonatkozó tájékoztatást.

7.1.2.1.1. Azonos nevű jelöltek megkülönböztetése

A Ve. részletes szabályozást nyújt az azonos nevű jelöltek szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozóan.

Abban az esetben, ha egy szavazólapon kettő vagy több jelölt neve megegyezik, a szavazólapon nevük után, zárójelben feltüntetésre kerül

- a) születési évük, ha az is azonos
- b) a lakcímük szerinti település, ha az is azonos
- c) foglalkozásuk.

Ez utóbbi esetben a HVI feladata írásban felhívni a jelöltet azon nyilatkozat megtételére, amely a foglalkozásának a szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozik.

Erről a jelöltnek legkésőbb a felhívástól számított harmadik napon nyilatkoznia kell.

A Ve. nem tartalmaz rendelkezést arra az esetre, ha az érintett – akár önhibájából, akár önhibáján kívül – nem nyilatkozik a törvény által meghatározott határidőn belül.

Fenti törvényi rendelkezések kogens szabályokat tartalmaznak, így nincs arra lehetőség, hogy a jelölt beceneve, gúnyneve vagy művészneve feltüntetésre kerüljön a szavazólapon.

7.1.2.1.2. Egyéb szabályok

A több utónévvvel rendelkező jelöltnek lehetősége van arra, hogy az ajánlóív igénylésekor azt kérje, hogy a szavazólapon csak az egyik utóneve kerüljön feltüntetésre, míg a doktori címmel rendelkező jelölt pedig arra vonatkozóan terjeszthet elő kérelmet, hogy a szavazólapon ne szerepeljen a „dr.” megjelölés.

A szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni közös jelölt esetén.

A jelölő szervezet rövidített nevét, illetve jelképének („logójának”) ún. szürke árnyalatos képét a szavazólap abban az esetben tartalmazza, ha azok a jelölő szervezet bejelentésekor meg lettek adva. A rövidített név és a logó későbbi megadása, illetve módosítása a szavazólapon nem érvényesíthető, csak pl. az internetes tájékoztatás részét képezheti.

A szavazólapon a jelölteket folyamatos sorszámozással ellátva kell feltüntetni.

A jelöltek, jelölő szervezetek adatait nagybetűvel, azonos betűtípussal és betűméretben kell szerepeltetni, a jelölő szervezet jelképét („logóját”) húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen kell elhelyezni a szavazólapon.

Ha a közös jelölt, illetve lista állításában részt vevő jelölő szervezetek több jelkép feltüntetését kérik, azokat együttesen kell a húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen elhelyezni.

A szavazólapon a jelölt nevét abban a formában kell feltüntetni, ahogyan az elsőként kiadott ajánlóíven szerepelt.

7.1.3. A szavazólap adattartalmának jóváhagyása

A szavazólapok adattartalmát a HVB hagyja jóvá, s azok képét az NVI készíti el. Az adattartalom jóváhagyására fekete-fehér szavazólap képeket biztosítunk, azok keretének színét nem kell jóváhagyni a bizottságoknak.

A szavazólap adattartalmának jóváhagyását követően jogorvoslati döntés, vagy nyilvántartásból való törlés következtében módosulhat a szavazólap adattartalma. A változás miatt nem kell a módosított szavazólapot ismét a bizottság elé terjeszteni jóváhagyás céljából, mert a változások átvezetéséről a választási irodának kell gondoskodnia.

A jelölő szervezeteket és a független jelölteket a szavazólap adattartalmának módosításáról haladéktalanul tájékoztatni kell. A tájékoztatás módjára vonatkozóan nincs törvényi előírás, célszerű azonban annak írásbeli formáját választani.

7.2. SZAVAZÓHELYISÉG ÉS ANNAK FELSZERELTSÉGE

A szavazóhelyiséget jelölt vagy jelölő szervezet használatában lévő épületben nem lehet kialakítani akkor sem, ha a jelölt vagy a jelölő szervezet az épületnek csak egy (esetleg külön bejárattal rendelkező) részét használja. Amennyiben az épület az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint a jelölt vagy jelölő szervezet tulajdonában van, de azt részben sem használja, akkor – bár nem célszerű – kialakítható a szavazóhelyiség az épületben. Mindezekre már a szavazókör kialakítását megelőzően a HVI vezetőjének tekintettel kellett lennie, és a választási időszak egésze alatt figyelemmel kell kísérnie.

Tekintettel a Ve. 2. § (1) bekezdésében rögzített választási alapelvekre, azon belül is a fogyatékkal élő választópolgárok joggyakorlásának elősegítése érdekében minden településen, minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiségnek akadálymentesnek kell lennie.

Az előzőeket is figyelembe véve a szavazóhelyiséget úgy kell kialakítani, hogy az a választópolgárok számára jól megközelíthető legyen, biztosítsa a választópolgárok befolyástól mentes joggyakorlását, valamint garantálja az SZSZB zavartalan működését.

A szavazóhelyiségben a szavazás zökkenőmentes lebonyolítása érdekében szükséges számú, de **legalább két szavazófülke** kerül kialakításra. Ha a szavazókörben magas a választópolgárok száma, vagy a választópolgárok között nagyobb számú nemzetiségi választópolgár van, akkor indokolt több fülkét is

elhelyezni, hiszen az akár 7-8 szavazólap kitöltése és megfelelő borítékba helyezése során egy-egy választópolgár a szokásosnál több időt tölt a fülkében.

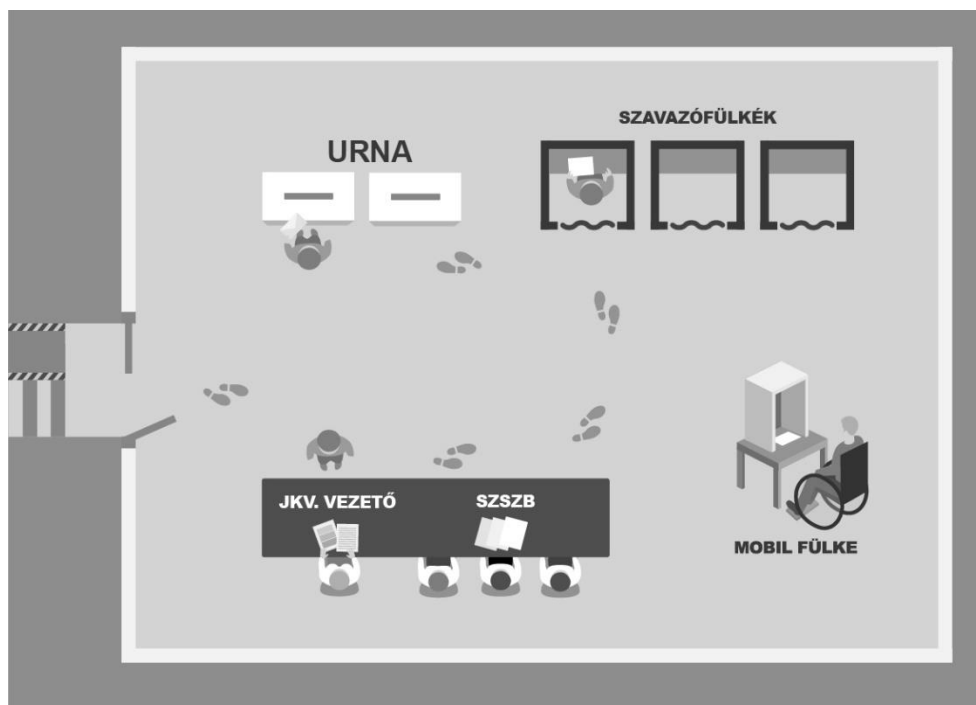
Az NVI elnöke által kiadottak szerint azon szavazókörökben, ahol a választópolgárok száma

- 800 és 999 fő között van, további egy,
- 1 000 fő fölött van, további kettő

szavazófülke kialakításáról kell gondoskodni.

A „rendes” szavazófülkék mellett asztalra helyezhető, karton „mobilfülke” is használható a mozgáskorlátozottak szavazásának megkönnyítése érdekében.

A szavazás céljára a szavazóhelyiségben szükséges számú, de legalább két nagy méretű urna kerül felállításra, és legalább egy urnát kell biztosítani a mozgóurnához.

A szavazóhelyiségben és a szavazófülkében a választópolgárok részére – megfelelő módon rögzített – toll kerül elhelyezésre.

Abban a szavazóhelyiségben, amelynek szavazóköri névjegyzékében olyan választópolgár szerepel, aki a Ve. 88. § c) pontja szerinti Braille-írással ellátott szavazósablon használatát kérte, biztosítani kell az ehhez szükséges eszközt, így a választópolgárnak lehetősége lesz ezen sablon használatára a szavazókörben, illetve – amennyiben igényelte – a mozgóurnás szavazás során.

7.3. A JEGYZŐKÖNYVVEZETŐ

A HVI vezetője a szavazóhelyiségbe legalább egy, de szükség esetén akár több jegyzőkönyvvezetőt (aki a HVI tagja) biztosít. Abban az esetben, ha a szavazókörben nagyobb számú nemzetiségi választópolgár szerepel a névjegyzékben, a megfelelő munkaszervezés érdekében (pl. a nemzetiségi szavazólapok kezeléséhez külön munkaasztal biztosítása stb.) indokolt egynél több jegyzőkönyvvezető megbízása (a normatívák tekintetében lásd Pvr.).

7.4. A SZAVAZÁSNAPI KELLÉKEK ÁTADÁSA

A szavazás adminisztratív és technikai előkészítése körébe tartozó feladatok ellátása a választási iroda feladatkörébe tartozik, azok ellátásába az SZSZB elnöke kapcsolódik be, a bizottság, mint testület, nem.

A HVI feladata egyrészt a szavazás lebonyolításához szükséges iratok és kellékek SZSZB elnöke, akadályoztatása esetén elnökhelyettese részére történő átadása, amely átadás magában foglalja:

- szavazóköri névjegyzéket,
- a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét,
- a szavazólapokat,
- a szavazóköri jegyzőkönyveket,
- az egyéb kellékeket.

A szavazóköri névjegyzéket, jegyzőkönyveket a HVI az NVR-ből nyomtatja ki.

Az átadás-átvételt a szavazás napját megelőző napon kell elvégezni, amely rendszerint a választási iroda székhelyén, átvételi elismervényen történik.

Célszerű az átadás-átvételt tételesen elvégezni, megbeszélve a felmerülő kérdéseket, problémákat.

A HVI feladata másrészt a szavazás lebonyolításához szükséges iratok és kellékek átadását követően azok őrzése és a szavazókörbe történő szállítása.

A HVI vezetője dönti el, hogy az őrzés az iroda székhelyén – az önkormányzati hivatalban – történjen, vagy az iratok és kellékek megfelelő őrzése a szavazókörben, szavazóhelyiségben is megfelelően biztosított.

A szavazás napján, de még a szavazás megkezdése előtt az SZSZB feladata a választási iratok és egyéb kellékek szavazóhelyiségbe történő elhelyezése, azok számbavétele, megfelelőségének ellenőrzése.

8. A VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

8.1. ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS

Polgármester

- Az a jelölt lesz polgármester, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta (szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani).

Képviselők egyéni listás rendszerben

- A megválasztott polgármestert törölni kell az egyéni listáról. (Ehhez nem kell megvárni a polgármester-választás eredményének jogerőre emelkedését. Ha jogorvoslat eredményeként más jelölt szerzi meg a polgármesteri mandátumot vagy a polgármester-választás eredménytelen lesz, akkor az egyéni listás választás eredményét is meg kell változtatni.)
- Azok a jelöltek lesznek képviselők, akik a megválasztható képviselők száma szerint a legtöbb érvényes szavazatot kapták.
- Szavazategyenlőség esetén sorsolással (új sorsolást kell tartani, a szavazólapra vonatkozó sorsolás nem vehető figyelembe) kell megállapítani, hogy ki jut mandátumhoz.
- A 2.2.2.1.3. pontban felsorolt településeken az ott megjelölt nemzetiség jelöltje kedvezményes mandátumot kap, ha a nemzetiség egyetlen jelöltje sem szerzett mandátumot sem képviselőként, sem polgármesterként, és az egyéni listás szavazáson a nemzetiségi jelölt több szavazatot kapott, mint a legkevesebb szavazattal mandátumhoz jutó képviselő szavazatszámának 2/3-a.

Képviselők vegyes választási rendszerben

- Az egyéni választókerületben az a jelölt lesz képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta (szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani).
- A kompenzációs listáról arányos mandátumkiosztás szerint, a töredékszavazatok alapján jutnak mandátumhoz a listák (beleértve a nemzetiségi kompenzációs listákat is).
- A megválasztott polgármestert törölni kell a kompenzációs listáról.
- A kompenzációs listáról a listán elfoglalt helyük sorrendjében szereznek mandátumot a jelöltek. A nemzetiségi kompenzációs listáról az egyéni választókerületekben megszerzett szavazataik sorrendjében szereznek mandátumot a nemzetiségi jelöltek.

A szavazatszámolás és a választási eredmény megállapítása

Az SZSZB a szavazóhelyiség bezárását követően összeszámolja a leadott szavazatokat.

A nemzetiségi szavazatokat nem számlálja meg az SZSZB, a zöld borítékokat nem nyithatja fel. Azokat nemzetiségenként külön szállítóborítékba kell zárni.

A szavazólapok számbavétele után az SZSZB megállapítja a szavazóköri eredményt, és azt jegyzőkönyvbe foglalja.

Az SZSZB jegyzőkönyvvezetője az egyes szavazóköri jegyzőkönyvek kitöltését követően **haladéktalanul** jelenti a HVI-nek a jegyzőkönyv adatait. A jelentés történhet bediktálással vagy például a jegyzőkönyvről készített fénykép megküldésével.

A HVI a beérkezett adatokat választás-típusonként külön-külön az EU Parlamenti választás (*Szavazatösszesítés modul – Adatbevitel – Szavazóköri jegyzőkönyv*), illetve az Országos önkormányzati (*Szavazatösszesítés modul – Adatbevitel – Szavazóköri jegyzőkönyvek karbantartása*) csempesorokon haladéktalanul rögzíti az NVR-ben. Ha az NVR hibát jelez, arról értesíteni kell az SZSZB jegyzőkönyvvezetőjét, aki a hiba javítása érdekében tájékoztatja az SZSZB-t. Az SZSZB a jegyzőkönyv egy-egy másolati példányát (a hozzá tartozó határozatokkal együtt) kérésre, ingyenesen átadja a jelöltek jelenlévő képviselőinek.

A szavazatszámolás befejezését követően az SZSZB a jegyzőkönyveket, választási iratokat, nyomtatványokat és szavazólapokat – az urnával együtt – haladéktalanul a HVI-hez szállítja. A HVI átadás-átvételi elismervénnyel veszi át az SZSZB-től

- a lezárt urnát (benne a felhasznált szavazólapokkal),
- a szavazóköri jegyzőkönyveket,
- a nemzetiségi szavazatokat tartalmazó szállítóborítékokat,
- a névjegyzéket, valamint a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét,
- a kötegelt, fel nem használt szavazólapokat,
- a visszautasítottak jegyzékét,
- a rendkívüli eseményekről kiállított jegyzőkönyveket,
- valamennyi egyéb iratot és kelléket.

A szavazóköri jegyzőkönyvek alapján a HVB határozattal megállapítja a polgármester-, és a képviselő-választás eredményét.

Az egyéni választókerületi eredmények jogerőssé válását követően a HVB határozattal megállapítja a kompenzációs listás választás eredményét.

Egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB gyakorolja az SZSZB feladat- és hatáskörét is, így a szavazatszámolást követően azonnal megállapítja a polgármester- és az egyéni listás választás eredményét is, amelyeket a szavazóköri jegyzőkönyvben rögzít, de határozattal is megállapít.

8.2. NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA

8.2.1. Az SZSZB feladatai

Az SZSZB megállapítja a névjegyzéken szereplő aláírások alapján a részvételi adatokat. Ezt követően külön kezeli az önkormányzati szavazás fehér borítékjait (és az esetlegesen boríték nélküli fehér szavazólapokat) a nemzetiségi választás zöld borítékjaitól (és az esetlegesen boríték nélküli zöld szavazólapokat).

A zöld borítékokat nemzetiségenként csoportosítja, s azokat számba veszi (nem a szavazatokat számlálja meg, csak a borítékokat, illetve a borítékon kívüli zöld szavazólapok számát állapítja meg).

Ezt követően lehetséges az „Általános szavazóköri jegyzőkönyv” kitöltése, amelyen nemzetiségenkénti bontásban az SZSZB feltünteti

- a szavazóként megjelent választópolgárok
- a szállítóborítékba helyezett lezárt borítékok

számát.

A zöld borítékokat (akár zárt, akár nyitott), valamint a borítékon kívüli zöld szavazólapokat nemzetiségenként külön szállítóborítékba zárja az SZSZB.

Az SZSZB a nemzetiségi választás tekintetében szavazatszámolást nem végez.

Az önkormányzati választás szavazatszámolását és a szavazóköri jegyzőkönyvek kiállítását követően az SZSZB a szállítóborítékokat a többi választási irattal együtt beszállítja a HVI-hez.

8.2.2. A HVI / HVB feladatai

8.2.2.1. Azon a településen és nemzetiség tekintetében, ahol tartottak települési nemzetiségi önkormányzati választást

A HVI azon nemzetiség szállítóborítékait, amely nemzetiség esetében a települési nemzetiségi önkormányzati választást megtartották, a HVB-nek adja át. (Ha a települési önkormányzati választást kitűzték, de az jelöltek hiányában elmaradt, akkor a 8.2.2.2. pont szerint kell eljárni.)

A HVB a lezárt zöld borítékokban található szavazólapokon – külön a települési, a területi (ha van) és az országos szavazólapokon – leadott szavazatokat megszámlálja, s megállapítja

- a **települési** nemzetiségi választás eredményét, erről **jegyzőkönyvet** állít ki és **határozatot** hoz,
- a **területi** nemzetiségi választás települési részeredményét, erről **jegyzőkönyvet** állít ki, de nem hoz határozatot,
- az **országos** nemzetiségi választás települési részeredményét, erről **jegyzőkönyvet** állít ki, de nem hoz határozatot.

A lezáratlan borítékban lévő, valamint a borítékon kívüli szavazólapok érvénytelenek.

Az NVB külön foglalkozott azzal a kérdéssel, hogyan kell eljárni a zöld borítékban található egyéb szavazólapokkal. Az 1/2019. NVB iránymutatás több megállapítást is tett, ezek közül kiemelendő, hogy „A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán alkalmazott borítékban lévő helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának szavazólapja a *Ve. ilyen irányú felhatalmazása hiányában más választási bizottság részére – ideértve a szavazólapot kiadó szavazatszámoló bizottságot – nem továbbítható, illetve a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választása szavazóköri eredményének, valamint a választás eredményének megállapításánál nem vehető figyelembe.*”

A települési nemzetiségi önkormányzati választáson azok a jelöltek lesznek képviselők, akik a megválasztható képviselők száma szerint a legtöbb érvényes szavazatot kapták. Szavazategyenlőség esetén sorsolással kell megállapítani, hogy ki jut mandátumhoz.

8.2.2.2. Azon a településen és nemzetiség tekintetében, ahol nem tartottak települési nemzetiségi önkormányzati választást

A HVI azon nemzetiség szállítóborítékait, amely nemzetiség esetében a települési nemzetiségi önkormányzati választást nem tartottak, a TVI-hez továbbítja.

8.3. A JEGYZŐKÖNYVEK TOVÁBBÍTÁSA

- A HVI június 12-én 16 óráig – a TVI vezetője által meghatározottak szerint – a TVI-hez továbbítja
 - a 8.2.2.1. pont szerinti jegyzőkönyvek 1. számú példányait,
 - a 8.2.2.2. pont szerinti szállítóborítékokat.

A HVI a fentiek mellett – a TVI vezetője által meghatározottak szerint – gondoskodik a szavazóköri- és eredményjegyzőkönyvek 1. példányának a TVI-hez továbbításáról.

8.4. A JEGYZŐKÖNYVEK SZKENNELÉSE

A választási irodák számára új feladatként jelentkezik a szavazóköri és eredmény-jegyzőkönyvek szkennelése.

A szavazást követő napon, miután azok a TVI vezetőjének utasítása szerinti rendben ellenőrzésre kerültek, a szavazóköri jegyzőkönyveket – a vármegyei, illetve a fővárosi listás és főpolgármesteri szavazóköri jegyzőkönyvek kivételével – a HVI-nek be kell szkennelnie.

A szkennelt jegyzőkönyveket az NVI a választások hivatalos honlapján közzéteszi.

8.5. AZ EREDMÉNY-JEGYZŐKÖNYVEK JOGEREJÉNEK KÖVETÉSE

A HVI az NVR-ben haladéktalanul – akár hétvégén is – rögzíti

- az eredményt megállapító HVB-határozat meghozatalát, a határozat számát és meghozatalának dátumát,
- ha az eredményt megállapító HVB-határozat fellebbezés hiányában jogerőssé válik, a „Jogerős” állapotot és a jogerőre emelkedés napját,
- ha az eredményt megállapító HVB-határozatot fellebbezéssel támadják meg, a „Jogorvoslat alatt” állapotot.

9.1. JOGORVOSLATOK ÁLTALÁBAN

9.1.1. Jogorvoslatok fajtái

A jogorvoslatok három formája a kifogás, a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem. Ezen felül rendkívüli jogorvoslati lehetőség, hogy az Alaptörvényben foglalt jogok megsértése esetén alkotmányjogi panaszt lehet benyújtani.

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, továbbá az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Fellebbezést a választási bizottság elsőfokú határozata ellen az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Bírósági felülvizsgálati kérelmet a választási bizottság másodfokú határozata, továbbá az NVB határozata ellen **az ügyben érintett** természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

9.1.2. Jogorvoslati határidők

A **határidőket naptári napokban** kell számítani. A Ve-ben meghatározott **határidő minden esetben jogvesztő**, késedelem kimentésére, illetve igazolás előterjesztésére nincs mód. A határidő annak **utolsó napján 16 órakor** jár le, a **választási bizottság** rendelkezésére nyitva álló határidő **24 órakor** jár le.

A **jogorvoslati kérelmek benyújtására, valamint azok elbírálására** – a speciális jogorvoslati eljárásokat kivéve - **három napos határidő** áll az érintettek rendelkezésére a jogsértés elkövetésétől, illetve a megtámadott választási bizottság határozatának meghozatalától.

9.1.3. Általános hatásköri szabályok

A választási bizottságok számos hatáskörrel rendelkeznek (ld. 2. fejezet), ezek egyik típusát jelentik a jogorvoslati kérelmek elbírálása, mely körben az alábbi hatásköri szabályok érvényesülnek.

A HVB dönt

- az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten az egyéni listás, az egyéni választókerületi, a kompenzációs listás, a települési nemzetiségi vagy a polgármester-választáshoz kapcsolódik.
- az Európai Parlament tagjainak választásához kapcsolódó, kizárólag a helyi választási bizottság illetékességi területét érintő kifogásról.

A TVB dönt

- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten a megyei vagy fővárosi önkormányzati választáshoz, a területi nemzetiségi önkormányzati választáshoz vagy a főpolgármester-választáshoz kapcsolódik,
- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a HVB hatáskörébe, és kizárólag a területi választási bizottság illetékességi területét érinti,
- a HVB döntése elleni fellebbezésről,
- körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogásról (az illetékességet a médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye határozza meg).

A Nemzeti Választási Bizottság dönt

- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a HVB vagy a TVB hatáskörébe, és az elkövetés helye nem határozható meg,
- a TVB döntése elleni fellebbezésről,
- az országos, lineáris médiaszolgáltatás és az országosan terjesztett sajtótermékek, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogásról.

A Kúria **bírálja el mind** a TVB másodfokú határozata elleni mind az NVB határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelmet.

9.2. AZ EGYES JOGORVOSLATOK

9.2.1. Kifogás

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással **benyújthatja**

- a központi névjegyzékben szereplő választópolgár,
- jelölt, jelölő szervezet, továbbá
- az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet.

Kifogást úgy kell benyújtani, hogy az **legkésőbb a sérelmezett jogszabálysértés elkövetésétől számított harmadik napon** megérkezzen az elbírálásra jogosult választási bizottsághoz. **Folyamatosan fennálló tevékenység esetén** a tevékenység fennállásának teljes ideje alatt be lehet nyújtani kifogást, de **legkésőbb a sérelmezett tevékenység megszűnésétől számított 3. napig**.

A **HVI tevékenységével kapcsolatban** is lehet kifogást benyújtani, ennek elbírálása a **HVB hatáskörébe tartozik**.

A Ve. értelmében kifogást benyújtani írásban lehet, ez történhet személyesen, kézbesítési meghatalmazott útján, levélben, e-mailben vagy hivatali kapun keresztül is.

A kifogásnak tartalmaznia kell:

- a jogszabálysértés megjelölését,
- a jogszabálysértés bizonyítékait,
- a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét),
- a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

A kifogás tartalmazhatja benyújtójának elektronikus levélcímét, illetve postai értesítési címét (rövid úton történő elérhetőségek), de nem utasítható el érdemi vizsgálat nélkül a kifogás, ha a benyújtó nem adta meg a rövid úton történő elérhetőségét.

Ha a **kifogás elbírálására nem az a választási bizottság illetékes**, amelyhez azt benyújtották, a választási bizottság az ügyet - legkésőbb a beérkezését követő napon - **jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel átteszi az annak elbírálására illetékes választási bizottsághoz**. A választási bizottság köteles eljárni a hozzá áttett ügyben. Ez alól egy kivétel van: az NVB – amennyiben hatáskörének hiányát állapítja a hozzá áttett kifogás ügyében – további egy alkalommal átteheti (tovább- vagy visszateheti) a kifogást.

A választási bizottság az áttétel hatáskörét - jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel - a bizottság elnökére átruházhatja.

Ha a választási bizottság, illetve a bizottság elnöke az ügyet **nem teszi át** az illetékes választási bizottsághoz, a **választási bizottság köteles az ügyben eljárni**.

A **választási bizottság** legkésőbb a kifogás **beérkezésétől számított 3 napon belül dönt, a határidő 24 órákor jár le**.

Áttétel esetén a kifogás határidőben történt benyújtásának vizsgálatakor azt az időpontot kell figyelembe venni, amikor az első választási bizottsághoz beérkezett, míg az elbírálási határidőnél az elbírálására jogosult választási bizottsághoz történő beérkezés az irányadó.

A kifogás a választás bizottság határozatának meghozataláig **visszavonható**, azonban a **bizottság hivatalból folytathatja** az eljárást.

A kifogást **érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani**, ha az

- nem jogosult által lett benyújtva,
- elkésett,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés megjelölését,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés bizonyítékait,
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét),
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve a külföldön élő, Magyarországon lakcímmel nem rendelkező választópolgár személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bíróság nyilvántartásba-vételi számát,
- annak elbírálása nem tartozik egyik választási bizottság hatáskörébe sem.

A kifogás érdemi vizsgálat nélküli elutasítása nem választható lehetőség, hanem azt kötelező meghozni, ha annak feltételei fennállnak, még akkor is, ha esetleg a tartalmi rész megalapozott lenne.

Ha a HVB a **kifogásnak helyt ad** megállapítja a jogszabálysértés tényét, és ha indokolt

- a jogsértőt eltilthatja a további jogszabálysértéstől,
- a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisítheti és megisméltetheti,
- bíróságot szabhat ki
 - a választási kampány szabályainak megsértése, valamint
 - a névjegyzékből szolgáltatott adatok megsemmisítési szabályainak megszegése esetén.

A **bírság kiszabásáról**, és annak mértékéről a bizottság **mérlegelési** jogkörében dönthet, figyelembe véve az eset valamennyi körülményét, így különösen a jogsértéssel érintettek körének nagyságát, a jogsértés súlyát és területi kiterjedtségét, a jogsértés ismétlődő jellegét, nyilvánvaló szándékosságát. Fontos, hogy bíróság kiszabása esetén a HVB határozatában elégséges mértékben indokolja meg a döntését. Ne általánosságban hivatkozzon az eset összes körülményeire, hanem határozza meg a mérlegelés konkrét szempontjait, amelyekből lehet a bíróság alkalmazásának okszerűségére következtetni. A határozatnak tartalmaznia kell a kiszabás során figyelembe vett súlyosbító, vagy enyhítő körülményeket.

A **bírság legmagasabb összege** természetes **személy esetén a kötelező legkisebb munkabér** (a kötelező legkisebb munkabér havi összegét kormányrendelet állapítja meg, melynek összege 2024. évben 266 800 Ft.) **havi összegének ötszöröse**, egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének **tizenötszöröse**.

Ha a kötelezett a bíróság összegét a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül nem fizette be, akkor a **tartozás adók módjára behajtandó**, melyről az NVI gondoskodik.

Amennyiben a bizottság a **kifogásnak nem ad helyt**, azt elutasítja.

A választási bizottság együttes vizsgálat és elbírálás végett elrendelheti azoknak az előtte folyamatban levő **ügyeknek az egyesítését**, amelyeknek tárgya egymással összefügg.

Ha a választási bizottság által érdemben **elbírált ügyben újabb kifogást** nyújtanak be, és az nem tartalmaz a választási bizottság által még nem értékelt bizonyítékot, a választási bizottság elnöke megküldi a kifogás benyújtója részére a választási bizottság határozatának – személyes adatokat nem tartalmazó – másolatát, és erről a következő ülésen tájékoztatja a választási bizottságot.

A választási bizottság az elnök tájékoztatását jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel tudomásul veszi vagy – ha a határozat megküldésének feltételei nem állnak fenn – az ügy érdemében határozatot hoz.

9.2.2. Fellebbezés

A fellebbezés a választási bizottság elsőfokú határozata ellen irányul.

A fellebbezést – egyezően a kifogással – írásban lehet benyújtani, ez történhet személyesen, kézbesítési meghatalmazott útján, levélben, e-mailben vagy hivatali kapun keresztül is.

Fellebbezést **lehet benyújtani**

- jogszabálysértésre hivatkozással,
- valamint a bizottság mérlegelési jogkörében hozott határozata ellen.

A fellebbezést benyújthatja az **ügyben érintett**

- természetes személy,
- jogi személy, valamint
- jogi személyiség nélküli szervezet.

Nem lehet fellebbezni

- a jegyzőkönyvbe foglalt döntés,
- a másodfokon eljáró bizottság határozata, valamint
- a Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen.

Nem nyújthat be fellebbezést a megtámadott határozatot hozó bizottság elnöke és annak tagja.

A fellebbezést az elsőfokú döntést hozó bizottságnál kell előterjeszteni, úgy, hogy **a megtámadott határozat meghozatalától számított három napon belül, legkésőbb a harmadik nap 16 óráig megérkezzen.**

A fellebbezésnek **tartalmaznia kell**

- érintettségre való hivatkozást,
- a kérelem jogi alapját, azaz a jogszabálysértés megjelölését, vagy mérlegelésre hivatkozást,
- a kérelem benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét),
- a kérelem benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a személyazonosságát igazoló hatósági igazolványának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

A fellebbezésben már új tények és bizonyítékok is felhozhatók.

A fellebbezés benyújtója választása szerint **megadhatja** elektronikus levélcímét, illetve postai értesítési címét.

A fellebbezést a választási iroda haladéktalanul (a benyújtásának a napján) felterjeszti az elbírálásra jogosult bizottsághoz.

A fellebbezési eljárás során hozott határozatot a **TVB közli** a fellebbezővel, és mindazokkal, akikkel az elsőfokú határozatot is közölték. A TVB a fellebbezés elbírálása érdekében megküldött iratokat a határozat jogerőre emelkedését követően visszaküldi a HVB-nek.

9.3. SPECIÁLIS JOGORVOSLATOK

9.3.1. Névjegyzékkel kapcsolatos jogorvoslat

Az NVI:

- központi névjegyzékkel kapcsolatos döntése ellen legkésőbb annak meghozatalát követő 30. napon lehet fellebbezést benyújtani,
- szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos döntés ellen legkésőbb az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus értesítési címre megküldés esetén az értesítés megküldését követő 3 napon belül lehet fellebbezést benyújtani, de legkésőbb a szavazást megelőző második napon, június 7-én 14 óráig.

A fellebbezést az NVI elnökéhez kell benyújtani, aki:

- a benyújtást követő 15 napon belül, de
- a választás kitűzését követően meghozott döntés esetén legkésőbb a beérkezését követő munkanapon, de nem később mint a szavazást megelőző második nap 15 óráig dönt.

Ha az NVI elnöke a fellebbezésnek helyt ad, a névjegyzéket módosítja. Ha fellebbezést elutasítja, legkésőbb a fellebbezés elbírálására rendelkezésre álló határidő utolsó napján felterjeszti a Fővárosi Törvényszékhez.

A bíróság a fellebbezésről:

- a beérkezését követő 15 napon belül,
- a választás kitűzését követően meghozott döntés esetén a beérkezést követő három napon belül,
- de legkésőbb a szavazás napját megelőző napon dönt.

A bírósági eljárás során ügyvédi képviselet nem kötelező. Ha a bíróság a fellebbezést alaposnak tartja, a névjegyzéket a döntésnek megfelelően módosítani kell, ellenkező esetben a fellebbezést elutasítja.

Az NVI vezetőjének döntését az érintettel, valamint a fellebbezés benyújtójával, a bíróság határozatát a megtámadott határozatot hozó választási iroda vezetőjével is közölni kell.

9.3.2. Jelöltek, listák sorrendjének sorsolása elleni jogorvoslat

A jelöltek, listák sorrendjét megállapító bizottsági döntés ellen **nincs helye önálló jogorvoslatnak**, az a szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni bírósági felülvizsgálati kérelembe foglalható.

9.3.3. Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat

A szavazólap adattartalmát megállapító döntés ellen fellebbezést nem, **csak bírósági felülvizsgálati kérelmet lehet benyújtani.**

A felülvizsgálati kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az **legkésőbb a határozat meghozatalát követő napon megérkezzen.**

A bírósági felülvizsgálati kérelmet a **Kúria bírálja el**, legkésőbb a kérelem felterjesztését követő napon.

9.3.4. A választás eredménye elleni jogorvoslat

Az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntése ellen **önálló fellebbezésnek nincs helye**, csak a választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni fellebbezéssel együtt támadható meg. Nincs helye önálló fellebbezésnek a HVB területi és országos nemzetiségi választás települési részeredményét rögzítő jegyzőkönyv tartalma ellen sem.

A bizottság **eredményt megállapító határozata ellen**

- az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára,
- a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére hivatkozással lehet fellebbezést benyújtani.

Ugyancsak önálló jogorvoslatnak van helye a nemzetiségi önkormányzati választás(ok) eredményét megállapító határozat(ok) ellen.

Az önkormányzati és nemzetiségi választás eredménye elleni bírósági felülvizsgálati kérelemről a Kúria 8 napon belül dönt.

9.3.5. Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt

Ha választási szerv (bizottság, iroda) eljárási kötelességének határidőben nem tesz eleget, a felettes választási szerv az erre irányuló kifogás megérkezésétől vagy hivatalos tudomásszerzéstől számított 3 napon belül megállapítja a jogszabálysértést, és

- a mulasztó választási szervet az eljárás soron kívüli lefolytatására utasítja, vagy
- meghozza az elmulasztott döntést.

9.3.6. A választási iroda tevékenységével kapcsolatos jogorvoslat

A választási irodák tevékenységével kapcsolatban is lehet kifogást benyújtani, ennek elbírálása az iroda melletti bizottság hatáskörébe tartozik.

Ebbe a körbe tartozhat például a HVI vezetőjének azon határozata elleni kifogás, melyben visszautasítja az SZSZB tag megbízását, vagy az ajánlóívek kiadásának megtagadásáról szóló határozat.

9.3.7. A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat

A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslatok rendszere is az általános jogorvoslati szabályokon alapul, de azoktól részben eltérő szabályokat tartalmaz.

Speciális vizsgálati szempont, hogy a kifogásolt műsorszám utánközlésnek minősül-e, ugyanis ilyenkor az eredeti médiatartalom közzétételétől kell a benyújtásra rendelkezésre álló 3 napos határidőt számítani.

További, az elkésettség körében előírt követelmény, ha az észleléshez köti a beadványozó a jogorvoslatot, akkor az eljáró bizottságnak be kell szerezni a tartalomszolgáltató nyilatkozatát a médiatartalom közzétételének időpontjára vonatkozóan. Ha a szolgáltató a médiatartalom közzétételének időpontját nem tudja hitelt érdemlően bizonyítani, akkor elkésettség címén nem lehet elutasítani a kifogást, tehát vélelmezni kell a határidőben történő benyújtást.

A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat elbírálásának fórumát, azaz a kifogást elbíráló választási bizottságot arra tekintettel határozza meg a törvény, hogy egyrészt mely médiaszolgáltatást, sajtóterméket érinti a jogorvoslat, másrészt mely választás során nyújtották azt be.

Az országos, lineáris médiaszolgáltatás és az országosan terjesztett sajtótermékek, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogást az NVB bírálja el.

Körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást a médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes TVB bírálja el.

A kifogásban a kérelmező megjelöli, vagy lehetőség szerint csatolja a törvényt sértés bizonyítékául szolgáló műsorszámot. A csatolás elmaradása nem eredményezi a kifogás elutasítását, hiszen a megjelölt műsorszámot az TVB/NVB – amennyiben szükséges és a kérelmező nem csatolta – hivatalból szerzi be.

A törvény értelmében, ha az eljáró bizottság a kifogásnak helyt ad, egyrészt a Ve. 218. § (2) bekezdése a), b) és c) pontjaiban foglalt jogkövetkezményeket alkalmazza, azaz:

- megállapítja a jogszabálysértés tényét,
- a jogsértőt eltiltja a további jogszabálysértéstől,
- a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisítheti és megismételtheti.

Másrészt – a fenti jogkövetkezmények alkalmazásán túl – a bizottság kötelezi a médiatartalom-szolgáltatót, hogy határozata rendelkező részét:

- napilap és internetes sajtótermék, valamint lekérhető médiaszolgáltatás esetében a határozat közlésétől számított három napon belül, a jogsértő közléshez hasonló módon,
- más időszaki lap esetében a legközelebbi számban, a jogsértő közléshez hasonló módon,
- lineáris médiaszolgáltatás esetében a határozat közlésétől számított három napon belül, a jogsértő közléssel azonos napszakban és ahhoz hasonló módon

tegye közzé.

Mindezek mellett a bizottság bírságot is kiszabhat, melynek mértéke maximum a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötvenszerese.